

TJÄNSTESKRIVELSE
2017-02-27

Enhörna kommunaldelsnämnd

Årsbokslut 2016- Enhörna kommunaldelsnämnd

Dnr: En 17/19

Sammanfattning av ärendet

Kommundelsnämnden ska till kommunstyrelsen överlämna årsbokslut för perioden januari-december 2016. Enligt Mål- och Budget ska nämnden förutom ett ekonomiskt bokslut även lämna en redovisning på de av kommunfullmäktige uppställda mål och inriktningsbeslut.

Enhörna kommunaldelsnämnd har per sista december ett totalt kommunbidrag om 63,2 mkr och ett resultat på 0,5 mkr det är en ökning med 100 tkr jämfört med prognosen i augusti. Det är främst äldreomsorgen som bidrar till det positiva resultatet.

Verksamhetsmålen samt personalmål uppfylls i den sammanvägda lägesbedömningen, med den sammanvägda bedömningen OK.

Kontorets förslag till nämnden är att godkänna årsbokslut 2016 och överlämna det till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens kontors tjänsteskrivelse 2017-02-27

PM "Årsbokslut 2016 Enhörna kommunaldelsnämnd" med bilagor 1 – 7

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Nämnden redovisar för 2016 är ett överskott om 0,5 mkr och bidrar positivt med en ekonomi i balans till Södertälje kommuns totala ekonomiska resultat.

Ärendet

Enhörna kommunaldelsnämnd har per sista december ett totalt kommunbidrag om 63,2 mkr och ett resultat på 0,5 mkr det är en ökning med 100 tkr jämfört med prognosen i augusti.

Resultatet för den pedagogiska verksamheten är ett underskott på 1,8 mkr. Prognosen i delårsbokslut per augusti var 1,7 mkr. Försämringen ligger inom förskola och kostenheten, samtidigt som resultatet i grundskolan förbättrats med 566 tkr.

Grundskolan har under året arbetat med ett upprättat och av kommunalnämnden beslutat åtgärdsprogram som bedöms ge en ekonomi i balans 2017. Resultaten inom förskolan har kraftigt förbättrats under året och ligger nu på en mycket hög nivå. Inom grundskolan är resultaten fortsatt mycket goda. Måluppfyllelsen bedöms därför vara bra.

Resultatet för äldreomsorgs verksamheten är i paritet med det som prognostiserades i augusti, ett plusresultat på 2,2 mkr. Till största del beror det på färre hemtjänsttimmar än budgeterat men också med anledning av färre vård dygn än budgeterat. Måluppfyllelsen för verksamhetens KF-mål bedöms vara OK.

Det ekonomiska resultatet år 2016 för kultur- och fritidsverksamhet i Enhörna är -23 tkr. Underbudgeterade kapitalkostnader/avskrivningar inom idrott är främsta orsak till underskottet. Idrottsverksamheten ligger i princip i linje med budget. Enhörna kommun deltar till att uppfylla fastställda mål och inriktning inom kultur- och fritidsverksamhet på ett bra sätt. Ett förhållandevis stort samarbete med föreningslivet utvecklas genom fortlöpande dialog och utvärdering.

Resultatet för den tekniska verksamheten är ett överskott på 55 tkr, vilket är lägre än förra årets resultat (+ 240 tkr). Måluppfyllelsen för verksamhetens KF-mål bedöms som OK.

På grund av att kommunen under våren bytt personalsystem så finns ingen tillgänglig jämförbar statistik per enhet eller per verksamhet. Kommunens totala sjukfrånvaro har under året sjunkit, men den ligger fortsatt över genomsnittet för kommunen som helhet. Måluppfyllelsen bedöms som OK.

GEH-bedömning

Ekonomi	OK
Nämndens verksamhetsmål	OK
Personalmål	OK
Nämndens sammanfattande bedömning	OK

Kontorets/förvaltningens förslag till nämnden:

Att godkänna "Årsbokslut 2016" och överlämna det till kommunstyrelsen.

Rickard Sundbom

Stadsdirektör

Magnus Claesson

Tf ekonomi- och finansdirektör

Handläggare: Rebecka Ryblad/ Vivian Ichu
Samordnare/ controller
Kommunstyrelsens kontor
Telefon (direkt): 08-52302325/ 08-52302095
E-post: rebcka.ryblad@sodertalje.se/ vivian.ichu@sodertalje.se

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen
Ledningsstöd Ekonomi, KSK
Redovisning och ekonomisupport, KSK
Verksamhetscontrollern Olle Lindström, KOF
Verksamhetscontrollern Jörgen Alm, UK
Verksamhetscontrollern Maria Johansson, SK
Verksamhetscontrollern Vera Domert och Johanna Friberg, SBK
Akten

Rapport | 2017-02-24

Årsbokslut 2016

Enhörna kommunaldelsnämnd

Vivian Ichu
Rebecka Ryblad

Innehållsförteckning

1. Ekonomi.....	4
2. KF- mål och inriktning	11
Pedagogisk verksamhet.....	11
Äldreomsorg	15
Kultur/fritid/idrott	23
Samhällsbyggnad och offentlig miljö	26
Nämndens egna mål	29
3. Personal.....	32
4. Sammanfattande GEH-bedömning	33
5. Internkontroll	34
6. Framtida utveckling	38

Bilaga 1	Balans- och resultaträkning på total nivå
Bilaga 2	Verksamhetsuppföljning
Bilaga 3	Investeringssammanställning
Bilaga 4	Pedagogisk verksamhet, Utbildningskontorets underlag
Bilaga 5	Äldreomsorg, Social- och omsorgskontorets underlag
Bilaga 6	Kultur, fritid och idrott, Kultur och fritidskontorets underlag
Bilaga 7	Gator och parker, Samhällsbyggnadskontorets underlag

Nämndens sammanfattning

Enhörna kommunalnämnd har per sista december ett totalt kommunbidrag om 63,2 mkr och ett resultat på 0,5 mkr det är en ökning med 100 tkr jämfört med prognosen i augusti.

Resultatet för den **pedagogiska verksamheten** är ett underskott på 1,8 mkr. Prognosen i delårsbokslut per augusti var 1,7 mkr. Försämringen ligger inom förskola och kostenheten, samtidigt som resultatet i grundskolan förbättrats med 566 tkr.

Grundskolan har under året arbetat med ett upprättat och av kommunalnämnden beslutat åtgärdsprogram som bedöms ge en ekonomi i balans 2017. Resultaten inom förskolan har kraftigt förbättrats under året och ligger nu på en mycket hög nivå. Inom grundskolan är resultaten fortsatt mycket goda. Måluppfyllelsen bedöms därför vara bra.

Resultatet för **äldreomsorgsverksamheten** är i paritet med det som prognostiserades i augusti, ett plusresultat på 2,2 mkr. Till största del beror det på färre hemtjänsttimmar än budgeterat men också med anledning av färre vård dygn än budgeterat. Måluppfyllelsen för verksamhetens KF-mål bedöms vara OK.

Det ekonomiska resultatet år 2016 för **kultur- och fritidsverksamhet** i Enhörna är -23 tkr. Underbudgeterade kapitalkostnader/avskrivningar inom idrott är främsta orsak till underskottet. Idrottsverksamheten ligger i princip i linje med budget. Enhörna kommunal bidrar till att uppfylla fastställda mål och inriktning inom kultur- och fritidsverksamhet på ett bra sätt. Ett förhållandevis stort samarbete med föreningslivet utvecklas genom fortlöpande dialog och utvärdering.

Resultatet för den **tekniska verksamheten** är ett överskott på 55 tkr, vilket är lägre än förra årets resultat (+ 240 tkr). Måluppfyllelsen för verksamhetens KF-mål bedöms som OK.

På grund av att kommunen under våren bytt personalsystem så finns ingen tillgänglig jämförbar statistik per enhet eller per verksamhet. Kommunens totala sjukfrånvaro har under året sjunkit, men den ligger fortsatt över genomsnittet för kommunen som helhet. Måluppfyllelsen bedöms som OK.

GEH-bedömning

Ekonomi	Ok
Nämndens verksamhetsmål	Ok
Personalmål	Ok
Nämndens sammanfattande bedömning	Ok

1. Ekonomi

Ekonomisk avvikelseanalys för Enhörna kommunaldelsnämnd

Verksamhet	Nämnd bidrag 2016	Netto kostnad 2016	Resultat 2016	Netto kostnad 2015
Förskola	18 202	18 688	-486	21317
Grundskola	29 885	30 913	-1 028	32963
Produktionskök	0	288	-288	163
Äldreomsorg	12 117	9 919	2 198	11827
Kultur	279	269	10	288
Föreningsbidrag	600	585	15	585
Idrott	260	308	-48	347
Gator och parker	940	885	55	867
Övrig verksamhet	931	722	209	595
Bokslutspost		103	-103	46
Summa	63 214	62 680	534	68 998

Pedagogisk verksamhet

Budgetramen för den pedagogiska verksamheten 2016 i Enhörna kommunaldel är 48 mkr. Resultatet är ett underskott på 1,8 mkr. Prognosen i delårsbokslut per augusti var 1,7 mkr. Försämringen ligger inom förskola och kostenheten, samtidigt som resultatet i grundskolan förbättrats med 566 tkr. Grundskolan har under året arbetat med ett upprättat och av kommunaldelsnämnden beslutat åtgärdsprogram som bedöms ge en ekonomi i balans 2017.

Resultat förskola

Budgetramen 2016 för förskolan i Enhörna var 18,2 mkr. Resultatet blev ett underskott på 486 tkr. I delårsbokslutet redovisades ett nollresultat. Personalkostnaderna har sedan dess ökat på grund av hög sjukfrånvaro, både kort- och långtidsfrånvaro, vilket även medfört ökade kostnader för företagshälsovård. Personalkostnaderna blir höga i förhållande till antal barn på grund av att barnen har långa vistelsetider som kräver mer personalresurser.

Efter sommaren erbjöds förskolan "Extratjänster" av Arbetslivskontoret där 100 procent ersättning av lönekostnaden utlovades. Ersättningen har inte kommit in under 2016 och 126 tkr av underskottet förklarar detta. En generell lönejustering för förskolechefer beslutades under året, vilket skulle finansieras inom ram.

Under en längre tid har förskolan arbetat med åtgärdsplaner för att anpassa verksamhetens kostnader inom personal och drift till ett minskat antal barn. Förskolan prognostiserade i augusti en ekonomi i balans till årets slut men av ovanstående skäl blev resultatet negativ. För 2017 har förskolan lagt en budget i balans.

Resultat grundskola

Budgetramen 2016 för grundskolan i Enhörna är 29,9 mkr. Resultatet är ett underskott på 1,0 mkr. Delårsprognosen per augusti visade ett underskott på 1,6 mkr, en förbättring med 566 tkr. Skolan har arbetat hårt med att förbättra sitt resultat under året både genom att inte tillsätta vakanser och genom restriktiv kostnadshållning på flertalet poster som datorer och lekredskap till undervisning. Åtgärdsplanen har verkställts i snabbare takt än beräknat och därmed arbetar Enhörna även med att fortlöpande reducera årets underskott i enlighet med KS beslut § 129.

Utöver budgeterade driftbidragsintäkter har skolan erhållit statsbidrag i form av Lärarlönelyftet, Fritidshemsatsning, Fortbildning specialpedagogik och Lärhjälpen. Under året har skolan erbjudit fler elever från andra kommuner platser i den egna skolan vilket ger ökade intäkter på 247 tkr jämfört mot budget.

Effektiviseringar/åtgärder

Underskottet för Vallaskolan uppstod redan 2014 då intäkterna för elever, som genom val av skola sökt sig till Vallaskolan, räknades med två gånger. Felet upptäcktes först i december samma år. Organisationen var anpassad till den för stora ekonomiska ramen och resultatet för 2014 slutade med ett underskott på 3 092 tkr. I budgetarbetet 2015 anpassades organisationen genom personalneddragningar till det relevanta som skolan beräknade för 2015. Skolans beräkning för 2015 var att relevanta skulle öka med under året och vara relativt konstant på fritidshem och klubb jämfört med Mål & Budget. Verkligheten blev den omvända och relevanta minskade med totalt 2 119 tkr för grundskolan, varav den största delen, 1 620 tkr, reglerades vid höstens volymavstämning. Regleringen sker utifrån ett årssnitt elever mellan vårtermin och hösttermin. Personalneddragningarna gjordes inte heller i den omfattning som planerats, därtill har Vallaskolan höga materialkostnader, framförallt på IT-stöd till elever och personal.

Grundskolan har under året arbetat med ett upprättat och av kommunaldelsnämnden beslutat åtgärdsprogram som bedöms ge en ekonomi i balans 2017.

Vallaskolan hade en åtgärdsplan med kraftfulla åtgärder på ca 1 980 tkr under 2016 i relation till 2015 års resultat. Den är antagen av Enhörna kommunaldelsnämnd 2016-04-11. Trots denna återstår det ett underskott 2016 då flertalet åtgärder genomförs i slutet av 2016. Det innebär att vi ser effekten först 2017 när alla personalanpassningar som gjorts 2015 och 2016 ger fullt utfall.

Kostenheten

Resultatet för kostverksamhet i Enhörna blev ett underskott på 288 tkr. Prognosen i delårsbokslutet per augusti var ett underskott på 110 tkr. Vallaskolans kök hade stängt under sommaren vilket medförde ett intäktbortfall, samtidigt som man haft fasta personalkostnader. De intäkter som budgeterats från Lillängen vård- och omsorgsboende tillföll i stället köket i Bergvik. För 2017 har man lagt en budget i balans.

Äldreomsorg

Resultatet uppgår till ett överskott på 2,2 mkr, vilket till största del beror på färre hemtjänsttimmar än budgeterat. Antalet timmar är 5 744 färre än budgeterat. Vidare finns ett lite överskott på korttidsvården på grund av 99 färre vård dygn än budgeterat. Resultatet ligger i linje med prognosen i augusti.

Kultur/fritid/idrott

Idrottsverksamheten ligger i princip i linje med budget.

Teknisk verksamhet

Resultatet för Enhörna kommunaldelsnämnds tekniska verksamheter visas i tabellen nedan. Totalt visar verksamheterna ett överskott på 55 tkr, vilket är lägre än förra årets resultat för samma period (+ 240 tkr). Det mest framträdande överskottet finns inom gata- och vägverksamheten och förklaras främst med låga kostnader inom verksamheten.

Verksamhetsområde (tkr)	Nämndbidrag 2016	Nettokostnad 2016	Resultat 2016	Nettokostnad 2015
Gator, vägar och parkering	401	237	164	340
Vinterväghållning	290	267	23	231
Parker/lekpl och naturmark	209	352	-143	260
Utomhusidrott & idrottsanl.	40	30	11	37
Teknisk verksamhet	0	0	0	0
Övrig verksamhet	0	0	0	0
Totalt	940	885	55	867

Den tekniska verksamheten är säsongsbunden och vid viss tidpunkt på året är kostnaden för vissa verksamheter högre än intäkter och nämndbidrag. Under årets första månader är det vanligt att nettokostnaderna för vinterväghållningen ligger över budget. I år har vädret varit mildt under årets vintermånader, varför vinterväghållningen ligger på plus.

Nettokostnaderna för vinterväghållningen landade på 267 tkr, 92 % av nettokostnadsbudget (231 tkr, 71 %, 2015). Vinterväghållningsverksamheten gick med ett överskott på 23 tkr.

Gator och vägverksamheten går med ett överskott under perioden. Kostnadsförbrukningen har varit låg, eftersom det har gjorts få insatser under årets första månader, då mycket av insatserna endast kan göras under årets varma månader. Kostnadsförbrukningen fortsatte vara låg under resten av året eftersom många av de inplanerade insatserna behöver göras i samplanering med externa parter, tex Telge Nät.

Verksamhetsområdena parker och naturmark visar ett underskott. Extra insatser har kunnat göras eftersom det fanns utrymme i budgeten med anledning av den låga kostnadsförbrukningen inom gata verksamheten.

Nämndens egen verksamhet

Nämnden har ett tilldelat anslag på 630 tkr för nämndens egen verksamhet och en budget på 301 tkr för oförutsedda. Resultatet är 209 tkr vilket innebär att 92 tkr använts från det oförutsedda till nämndens egen verksamhet.

Investeringar

Nämnden har tilldelats 25 050 tkr i KF/KS investeringsmedel varav 25 000 tkr avser vägen till ny grundskola. Dessa behöver överflyttas till 2017. Förbrukat av de resterande är för belysningen med 60 tkr av budget om 50 tkr.

Nämndens egna investeringar med en budget om 1 137 tkr har nyttjats av teknisk verksamhet för lekplats i Enhörna. Återstående reinvesteringsbudget för 2016 är 973 tkr.

Nettokostnadsutveckling

För att beskriva hur verksamheten faktiskt har utvecklats jämfört med föregående år, görs en jämförelse av nettokostnaderna för en treårsperiod.

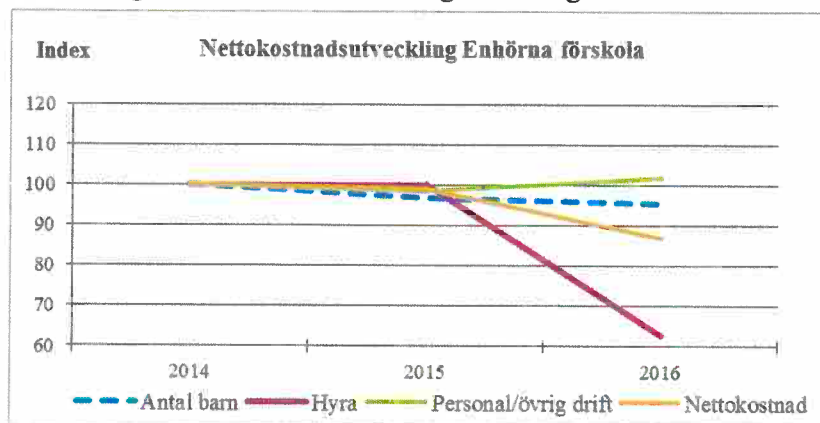
Tkr	Nettokostnad 2014	Nettokostnad 2015	Nettokostnad 2016
Nämnden totalt	69 891	70 886	64 102

Pedagogisk verksamhet

En ny hyresmodell infördes 2016 vilket fick till följd att hyrornas utveckling avviker kraftigt från föregående år och har stor påverkan på nettokostnadsutvecklingen. Därför redovisas en total nettokostnadsutveckling samt en där hyreskostnaden och personal/övriga driftkostnader särredovisas i diagrammen nedan.

Nettokostnadsutveckling förskolan

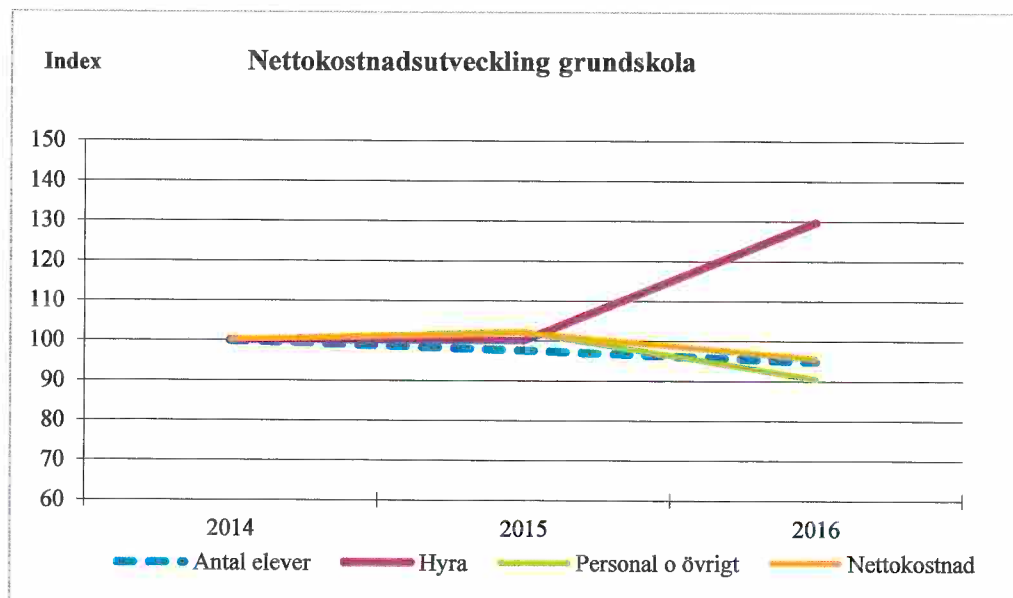
Diagrammet visar den totala nettokostnadsutvecklingen samt nettokostnadsutvecklingen för personal-och driftkostnader samt hyreskostnader för åren 2014 till 2016. Även förändringen av antalet barn framgår av diagrammet.

Barnantalet sjunker fortsatt och var i snitt under året 147 st. Verksamheten hade 154 barn 2014. Nettokostnader (exkl. hyra) har ökat med 3 % trots att barnantalet har minskat. Det beror på att det är svårt att minska på bemanningen då många barn har långa vistelsetider vilket kräver personalresurser.

Nettokostnadsutveckling grundskolan

Diagrammet visar den totala nettokostnadsutvecklingen samt nettokostnadsutvecklingen för personal-och driftkostnader samt hyreskostnader för åren 2014 till 2016. Även förändringen av antalet elever framgår av diagrammet.

Trenden är att Vallaskolan fortsätter tappa elever. Höstens volymavstämning visar ett årssnitt på 314 elever, en minskning med 9 elever från år 2015 och 17 elever från år 2014. Skolan arbetar

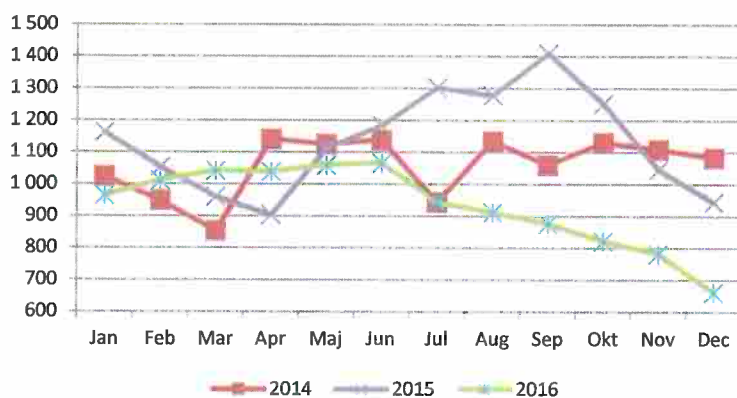
aktivt med att anpassa organisationen till det sjunkande elevantalet. Där den totala nettokostnaden minskas i takt med elevantalet, vilket återspeglas i diagrammet ovan.

Hyreskostnaden har från år 2016 ökat på ett extraordinärt sätt. Detta beror på den nya hyreskostnadsmodellen som trädde i kraft i början av året och inneburit en kostnadsökning för skolan.

Äldreomsorg

Nettokostnaderna är 1,9 mkr lägre än år 2015, vilket motsvarar 16 procent. Detta beror på färre hemtjänsttimmar än föregående år och att verksamheten i år får intäkter från äldreomsorgsnämnden för hälso- och sjukvården istället för nämndbidrag.

Antalet hemtjänsttimmar 2014-2016

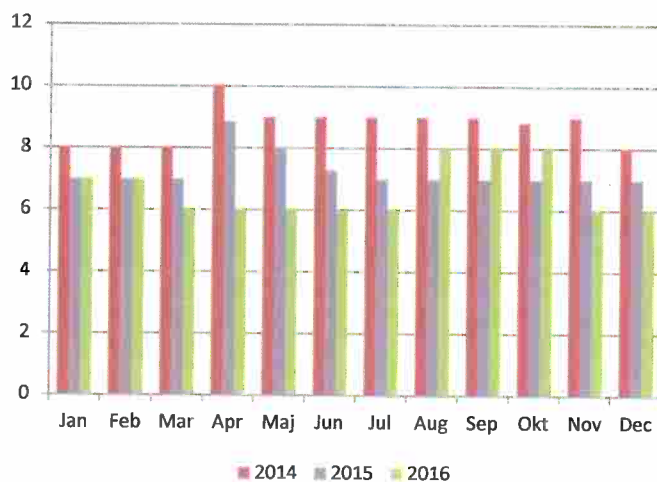

Antalet hemtjänsttimmar uppgår till 11 176 timmar, vilket är 2 436 färre än år 2015. Antalet timmar i extern regi har minskat med 729 till 3 356 och antalet timmar i egen regi har minskat med 1 707 till 7 820 timmar. Trots att timmarna har minskat, har antalet brukare ökat och uppgår i snitt till 34. Det är åtta fler än snittet år 2015.

Korttidsboende (dygn)

Kolumn1	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Summa
Budget	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	360
2016	31	29	31	6	17	9	38	9	7	8	15	61	261
2015	7	7	0	0	0	0	0	0	2	31	30	31	108
2014	7	0	14	9	5	14	36	38	37	38	11	7	216

Antalet dygn på korttidsboende är 153 dygn fler än år 2015. Ökningen avser endast korttidsdygn i egen regi, då inga vårddygn i extern regi har köpts.

Antalet helårsplatser på särskilt boende 2014-2016

I snitt uppgår antalet helårsplatser för perioden till sju, vilket ligger på samma nivå som snittet år 2015. Antalet placeringar uppgår i snitt i egen regi till fem och i extern regi till två.

Kultur/fritid/idrott

Nettokostnaderna har ökat under perioden i huvudsak beroende på satsningar på idrott och i viss mån även på bibliotek. Nivån på föreningsbidrag har varit i stort sett oförändrad.

Teknisk verksamhet

Nettokostnaderna har ökat med 2 % jämfört med förra året. Nettokostnaderna var budgeterade att minska med 15 %. Den stora budgeterade minskningen beror på att den interna räntan har tagits bort i kommunen.

Verksamhetsområde (tkr)	Nettokostnad 2014	Nettokostnad 2015	Nettokostnad 2016
Gator, vägar och parkering	368	340	237
Vinterväghållning	146	231	267
Parker/lekpl och naturmark	204	260	352
Utomhusidrott & idrottsanl.	18	37	30
Teknisk verksamhet	0	0	0
Övrig verksamhet	0	0	0
Totalt	736	867	885

2. KF- mål och inriktning

Pedagogisk verksamhet

KF-mål 1

Kommunfullmäktiges mål för den pedagogiska verksamheten är att resultaten i förskolan och skolan ska förbättras.

Fullmäktige har uttryckt att ”resultaten i förskolan och skolan ska förbättras”. I det systematiska kvalitetsarbetet följs en mängd resultat upp och rapporteras löpande till utbildningsnämnden och kommunaldelsnämnderna. I kommunfullmäktiges uppföljning baseras bedömningen på ett antal utvalda uppföljningsfaktorer i form av resultat och betyg. Urvalet baseras på utbildningskontorets kommunövergripande planer för systematiskt kvalitetsarbete. Mer utförlig uppföljning av verksamheternas resultat sker i planerna för systematiskt kvalitetsarbete 2016/2017.

Uppföljning av förskolan

I förskolan följer vi upp varje barns lärande och utveckling utifrån förskolans prioriterade kunskapsområden. De nedanstående siffrorna svarar på frågan: Hur stor andel av de femåriga barnen når de mål som finns för respektive kunskapsområde? Resultatet visar hur väl verksamheten har skapat förutsättningar för att barnen ska lyckas inom de olika kunskapsområdena.

	Södertälje 2014	Enhörna 2014	Södertälje 2015	Enhörna 2015	Södertälje 2016	Enhörna 2016
Språkutveckling	86,2	96,0	87,5	90,5	90,1	98,2
Lek och samspel	89,5	96,3	90,1	93,0	93,6	99,2
Naturvetenskap och teknik	84,8	97,9	87,3	91,1	92,1	97,5
Matematik	86,9	97,9	89,4	84,8	91,0	97,5

Måluppfyllelsen för Enhörna likväl som för hela förskolan i Södertälje har under året ökat inom samtliga prioriterade kunskapsområden. Inom samtliga kunskapsområden ligger Enhörna över genomsnittet för förskolan som helhet. Förra årets sjunkande resultat inom Enhörna förklarades med ett stort utvecklingsarbete som medfört en större medvetenhet och kunskap, vilket bidrog till en mer kritisk bedömning. I år har detta utvecklingsarbete även gett goda effekter på resultatet.

Det systematiska kvalitetsarbetet fortsätter befastas i verksamheten. Tack vare satsningen på centrala ateljeristor och pedagogistor har nu samtliga förskoleområden i kommunen ett väl fungerande och eget dokumentationsverktyg. En del i det fortsatta utvecklingsarbetet är att dessa verktyg förändras eller justeras utifrån vad som är aktuellt inför varje nytt år. Kopplingen till förbättrings- och utvecklingsområden i dokumentationsverktygen blir allt

tydligare. Det är mycket glädjande eftersom en framgångsfaktor i ett väl fungerande kvalitetsarbete är att de olika delarna hänger ihop. Det ger en tydlighet i hela organisationen och det gynnar förståelsen för det utvecklingsarbete som ska genomföras. Även förskolans gemensamma verksamhetsidé bidrar till att denna förståelse ökar. Arbetet med pedagogiska miljöer och ateljékultur har fortsatt under året som varit men kommer framöver att lyftas som ett gemensamt förbättringsområde.

Lägesbedömning i bokslutet 2016 för målet: Bra

Åtgärder för bättre måluppfyllelse: Under nästkommande år kommer fokus fortsatt att ligga på förskolans relation till familjerna. Utöver detta införs ett förbättringsområde kring förskolans pedagogiska miljöer. Nedan sammanfattas en kombination av insatser utifrån förskolans förbättringsområden och utvecklingsområden.

- De framtagna riktlinjerna för samverkan med hemmet ska introduceras och förankras, både hos medarbetare och hos vårdnadshavare, och även följas upp.
- Alla förskoleområden ska fortsätta utveckla grupputvecklingssamtalen (vårdnadshavare i mindre grupper) som forum för samråd. Fokus ska vara förskolans uppdrag och mål, det kollektiva lärandet och förskolan som en demokratisk mötesplats. Vårdnadshavare ska utifrån förskolans normer och värden bättre kunna stödja sina barn i deras utveckling, och även kunna stödja varandra.
- Gemensamma riktlinjer för inskolning ska tas fram för att öka likvärdigheten i vårdnadshavares och barns första kontakt med förskolan. Andra möjligheter till gemensamma riktlinjer för ökad likvärdighet ska under året ses över.
- Gemensamma riktlinjer för vilket material som ska finnas som grund i förskolornas pedagogiska miljöer tas fram och implementeras.
- Arbetet med att konkretisera förskolans gemensamma verksamhetsidé fortsätter. Under 2016 har samtliga medarbetare inom förskolan fått bidra med egna tankar om vad verksamhetsidén och kopplingen till Reggio Emilia betyder för just deras verksamhet. Detta för att konkretiseringen ska bli Södertäljespecifik.
- Förskollärare med särskilt utvecklingsuppdrag fortsätter med sitt praktiska utvecklingsarbete. Årets fokus kommer att vara den gemensamma verksamhetsidén samt hur förskolan på ett bättre sätt kan involvera familjerna i verksamheten.
- Förskolans centrala pedagoger och centrala ateljéer fortsätter med sitt uppdrag att särskilt utveckla gemensamma strategier för pedagogisk dokumentation samt att utveckla ateljékulturen i verksamheten. Centrala pedagoger och ateljéer kommer under läsåret 16/17 att omfördelas till andra förskoleområden.
- Minst ett arbetslag från samtliga förskoleområden (15 förskolor) ska delta i en utbildning kring språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt ur ett flerspråkighetsperspektiv.

Uppföljning av grundskolan*Elever i årskurs 9, meritvärde, alla kommunala skolor*

	Meritvärde alla elever	Meritvärde flickor	Meritvärde pojkar
2013	205,3	218,3	193,7
2014	211,2	221,8	201,8
2015	213,4	221,7	204,6
2016	218,3	227,6	209,1

För sjätte året i rad har meritvärdet i Södertäljes kommunala grundskolor förbättrats. År 2016 var meritvärdet 218,3 poäng, vilket ska jämföras med 213,4 poäng föregående år. Under några år minskade skillnaden mellan flickors och pojkars resultat men det senaste året har flickorna förbättrat sitt resultat något lite mer än pojkarna. Nu skiljer det 18,5 poäng jämfört med föregående års 17,1 poäng. Skillnaden mellan könen är dock fortfarande mindre än vad det var 2013 och 2014.

Under flera år har andelen elever med minst godkänt i de 16 obligatoriska ämnena ökat, och så även i år. Det senaste läsåret ökade måluppfyllelsen från 70 procent till 72 procent. Sett till den senaste treårsperioden har flickorna förbättrat måluppfyllelsen från 69 procent till 73 procent. Motsvarande period har pojkarna gått från 64 procent till 71 procent. I likhet med resultatutvecklingen i meritpoäng innebär det att pojkarnas resultatförbättring varit större än flickornas de senaste åren.

Behörighet för fortsatta studier, alla kommunala skolor

	Andel behöriga för högskoleförberedande program			Andel behöriga för yrkesprogram			Andel elever som inte är behöriga för vare sig högskoleförberedande program eller yrkesprogram		
	Totalt	Flickor	Pojkar	Totalt	Flickor	Pojkar	Totalt	Flickor	Pojkar
2012	74,8	75,8	73,7	76,1	76,9	75,3	23,9	23,1	24,7
2013	75,9	78,1	73,8	78,5	80,2	76,9	21,5	19,8	23,1
2014	78,8	81,1	76,8	82,0	82,8	81,3	18,0	17,2	18,7
2015	78,7	77,8	79,6	78,8	78,1	79,6	21,2	21,7	20,4
2016	79,4	79,9	79,0	80,5	80,6	80,3	19,5	19,4	19,7

Efter flera år av förbättrade resultat när det gäller behörighet uppvisade år 2015 en försämrad måluppfyllelse. Det var även det första året som pojkar hade högre behörighet än flickor. År 2016 har dock behörigheten återigen ökat, både vad det gäller högskoleförberedande program och yrkesprogram. Flickorna har återigen högre behörighet än pojkarna, även om skillnaden glädjande nog är mycket liten.

De fortsatta resultatförbättringarna inom grundskolan är ett resultat av det målmedvetna systematiska kvalitetsarbetet som bedrivs. Det ger bland annat fokus på rätt saker, en tydlighet i de gemensamma utvecklingsfrågorna samt återkommande resultatuppföljningar. Vid resultatuppföljningen HT15 framkom t.ex. att andelen elever som riskerade att bli obehöriga till gymnasiet ökade. Under VT16 genomfördes därför ett intensivt arbete på samtliga skolor och detta gav resultat. Individuella handlingsplaner utarbetades och följdes noggrant upp med respektive elev och dennes vårdnadshavare. Exempel på åtgärder som vidtogs är extra och anpassad undervisning, koncentrationsläsning i vissa ämnen, läxhjälp och lovskola m.m.

Trots stora insatser och återkommande resultatförbättringar är dock närmare en femtedel av eleverna i årskurs 9 inte behöriga till gymnasieskolans nationella program.

Måluppfyllelsen i svenska som andraspråk är fortsatt låg likväl som i engelska.

Utbildningskontoret behöver vidta fortsatta åtgärder för att stärka förutsättningarna för de elever som har svårast att nå målen och detta särskilt när det gäller läs-, skriv- och matematikutveckling i årskurs F-3 och 6-9.

Vallaskolan Årskurs 6, nationella prov och betyg

	NP Engelska	NP Matematik	NP Svenska	Uppnått målen Engelska	Uppnått målen Matematik	Uppnått målen Svenska
2014	95,9	98,0	95,9	96	96	96
2015	91,1	97,8	100	98	100	100
2016	97,4	100	100	97	97	100

Vallaskolan har fortsättningsvis mycket goda resultat på de nationella proven och en mycket hög andel elever med minst godkända betyg. Resultaten på de nationella proven har förbättrats under året och nästintill alla elever har minst godkända provresultat i engelska, matematik och svenska. Andelen minst godkända betyg har minskat något i engelska och matematik men ligger på en fortsatt mycket hög nivå.

Lägesbedömning i bokslutet 2016 för målet: Bra

Åtgärder för bättre måluppfyllelse: Ett antal åtgärder har satts in för att höja måluppfyllelsen. I det systematiska kvalitetsarbetet finns en omfattande analys av genomförda åtgärder och förslag till åtgärder för att ytterligare förbättra måluppfyllelsen. Nedan finns exempel på åtgärder inför läsåret 2016/2017:

- De framtagna riktlinjerna för samverkan med vårdnadshavare ska introduceras och förankras, både hos medarbetare och hos vårdnadshavare, och även följas upp.
- Gemensamma stödstrukturer för föräldramöten implementeras och följs upp.
- Workshops och föreläsningar för alla medarbetare på fritidshem och i förskoleklass med fokus på tidig matematikinläring och läsning.
- Ett specialpedagogiskt forum ska stödja skolorna i arbetet med tidiga åtgärder, extra anpassningar och särskilt stöd.

- Verksamhetschefen initierar, tillsammans med förskolans verksamhetschef, ett förbättringsarbete för att stärka övergången från förskola till skola.
- Varje arbetslag/ämneslag som leds av förstelärare ska ha tydliga och skriftliga uppdrag för det kollegiala lärandet med en tydlig förväntan på skriftlig reflektion.
- Kommunövergripande nätverk för förstelärare med syfte att genom kollegialt lärande stärka arbetet med att utifrån en resultatanalys anpassa undervisningen efter elevgruppens behov.
- Skapa förutsättningar för ett ökat kollegialt lärande i rektorsgruppen genom litteraturseminarium, filmning och gemensamt analysarbete.
- Föregående termin startades ett framgångsrikt arbete med individuella åtgärdsplaner för de elever i årskurs 9 som riskerade att inte uppnå behörighet till gymnasieskolan. Kommande läsår ska alla elever i årskurs 6-9 som riskerar att inte uppnå godkänt i Sv/SvA, Engelska eller Matematik få individuella planer utarbetade. Dessa planer följer en för alla skolor gemensam struktur och utgår från de återkommande resultatuppföljningarna på elevnivå som genomförs.
- En uppföljning av effekterna av det funktionellt delade ledarskapet som finns på fyra skolor ska genomföras.
- Sex lärare ingår i ett samverkansprojekt (STLS) tillsammans med Stockholms Universitet och några grannkommuner i syfte att beforska sin praktik.

Uppföljning av inriktning i Mål och budget

Se bilaga 4.

Äldreomsorg

KF-mål 1

Brukarinflytandet ska öka.

Målet mäts genom att myndigheten för äldre och personer med funktionsnedsättning samt vård- och omsorgsboende och hemtjänst i egen regi följer upp hur väl de lokala värdighetsgarantierna följs avseende trygghet och delaktighet. Hemtjänst och vård- och omsorgsboende når upp till målet men myndigheten når inte riktigt upp till målnivån. På vård- och omsorgsboende i egen regi mäts även om brukarna erbjuds utevistelse, individuella aktiviteter och social samvaro i enlighet med upprättad genomförandeplan. Målnivån uppnås inte för utevistelse och individuella aktiviteter men för social samvaro.

Samtliga hemtjänstbrukare med hemtjänst i egen regi har 2016 varit delaktiga i upprättandet av sin genomförandeplan.

Hemtjänsten, både i egen regi och privat regi når upp till målnivån att brukare, med omfattande omvårdnadsbehov, bara ska möta 11 personer på 14 dagar.

Både hemtjänst och vård- och omsorgsboende i egen och privat regi mäter upplevd delaktighet med resultaten från socialstyrelsens nationella brukarundersökning "Så tycker de äldre om äldreomsorgen". Resultaten för 2016 når inte riktigt upp till målnivån.

Lägesbedömning i bokslutet 2016 för målet: **Ok**

Åtgärder för att öka måluppfyllelsen:

Många handläggare på myndigheten är relativt nyanställda. Verksamheten har därför arbetat med förnyad implementering av värdighetsgarantierna och dessa är alltid en del av introduktionen som ges till nyanställda. De sista månaderna 2016 uppvisade myndigheten bättre resultat än övriga delen av året, vilket indikerar att implementeringsinsatserna givit resultat.

Inom vård- och omsorgsboende pågår kontinuerligt arbetet med att förbättra genomförandeplanerna och tillse att dessa används och följs. Det har, under året, även genomförts utbildningsinsatser för att förbättra dokumentationen så att de insatser som utförts verkligen dokumenteras.

Under 2017 kommer hemtjänst i egen regi, med hjälp av det nya planeringssystemet, få lättare att kontrollera kontinuiteten. Kontinuiteten kommer att kunna mätas fortlöpande hos samtliga brukare.

Nämndens styrtalet: *Den lokala värdighetsgarantin ska uppnås*

Uppföljning:(ÄON/KDN)

Mätetal	Utgångsläge 2015 ¹	Resultat 2016	Målnivå 2016
Delaktighet enligt värdighetsgarantin för vård- och omsorgsboende skall uppnås (<i>egen regi</i>)	-	99 %	90-100 %
Trygghet enligt värdighetsgarantin för vård- och omsorgsboende skall uppnås (<i>egen regi</i>)	-	100 %	90-100 %
Delaktighet enligt värdighetsgarantin för hemtjänsten skall uppnås (<i>egen regi</i>)	-	94 %	80-100 %
Trygghet enligt värdighetsgarantin för hemtjänsten skall uppnås (<i>egen regi</i>)	-	96 %	80-100 %
Delaktighet enligt värdighetsgarantin för biståndshandläggningen skall uppnås	-	92 %	95-100 %

Kommunens vård- och omsorgsboenden i egen regi genomför regelbundet mätningar för att säkerställa att den lokala värdighetsgarantin följs. Bland annat har mätningar gjorts avseende erbjudande om kontaktperson, uppföljda och dokumenterade genomförandeplaner, brukare som haft personal vid sin sida vid livets slutskede samt förekomst av vårdplan för att förebygga ohälsa.

Hemtjänst i egen regi mäter brukarnas upplevelse av delaktighet och trygghet genom regelbundna telefonintervjuer med brukarna. Telefonintervjuerna innehåller ett antal frågor kopplade till värdighetsgarantin.

¹ Mätetalet mäts annorlunda än tidigare år så inget utgångsläge för 2015 finns.

Mätningarna som genomförts på så väl boenden som i hemtjänst visar att dessa verksamheter uppnår målnivån för både delaktighet som trygghet.

Myndigheten genomför standardiserade telefonintervjuer med ett antal brukare som väljs ut slumpvis varje månad. Frågorna handlar om delaktighet enligt värdighetsgarantin. De telefonintervjuer som genomförts under 2016 visar att målnivån inte riktigt uppnås för verksamheten.

Lägesbedömning i bokslutet 2016 för målet: Ok

Åtgärder för bättre måluppfyllelse: Många handläggare på myndigheten är relativt nyanställda. Verksamheten har därför arbetat med en förnyad implementering av värdighetsgarantierna och dessa är alltid en del av introduktionen som ges till nyanställda. De sista månaderna 2016 uppvisade myndigheten bättre resultat än övriga året, vilket indikerar att implementeringsinsatserna gett resultat.

Nämndens styrtalet:

Vård- och omsorgsboenden och hemtjänsten ska säkra god livskvalitet för äldre.

Vård- och omsorgsboenden

Mätetal vård- och omsorgsboende	Utgångsläge 2015 ²	Resultat ³ 2016	Målnivå 2016
Brukare ska erbjudas utevistelse utifrån överenskommelse i genomförandeplanen. (egen regi)	-	81 %	90-100 %
Brukare ska erbjudas individuell aktivitet utifrån överenskommelse i genomförandeplanen. (egen regi)	-	76 %	90-100 %
Brukare ska veckans alla dagar erbjudas minst två tillfällen av social samvaro/aktiviteter om dagen. (egen regi)	-	98 %	90-100 %
Andel äldre som uppgivit att personalen alltid eller oftast tar hänsyn till deras åsikter och önskemål. (egen och privat regi)	80 %	82 %	85 %

Bristande rutiner och förutsättningar för dokumentation av aktiviteterna medför att aktiviteter som utförts inte alltid har dokumenteras. Andelen utförda aktiviteter är därför något högre än mätetalet visar. Även personalbrist kan tidvis påverka andelen utförda aktiviteter.

Lägesbedömning i bokslutet 2016 för målet: Har brister

Åtgärder för bättre måluppfyllelse: Inom vård- och omsorgsboende i egen regi pågår ett kontinuerligt arbete med att förbättra genomförandeplanerna och tillse att dessa används och följs. Det har, under året, även genomförts utbildningsinsatser för att förbättra dokumentationen så att de insatser som utförts verkligen dokumenteras.

² Mätetalet är nytt så inget utgångsläge för 2015 finns.

Hemtjänsten

Mätetal hemtjänsten	Utgångsläge 2015	Resultat 2016	Målnivå 2016
Andel brukare som är delaktiga i upprättande av sin genomförandeplan (<i>egen regi</i>)	80-85%	100 %	90-100 %
Andel äldre som uppgivit att personalen alltid eller oftast tar hänsyn till deras åsikter och önskemål. (<i>egen och privat regi</i>)	78 %	78 %	85 %

Kommentar: Hemtjänstens brukare är alltid delaktiga i upprättandet av genomförandeplanen, men enligt den nationella brukarundersökningen så när hemtjänsten inte riktigt upp till målnivån avseende andelen äldre som upplever att personalen alltid eller oftast tar hänsyn till deras åsikter och önskemål.

Lägesbedömning i bokslutet 2016 för målet: **Ok**

Åtgärder för bättre måluppfyllelse:

Då statistiken rörande dessa mätetal kom i oktober har verksamheten inte ännu tagit fram åtgärder, detta kommer att göras under våren 2017.

Nämndens styrtalet: *Ge stöd som möjliggör trygghet och integritet för brukaren*

Mätetal	Utgångsläge 2015	Resultat 2016	Målnivå 2016
Medelvärde av antal olika personal som en brukare med hemtjänst möter under en 14 dagars period. Måttet avser de personer, 65 år eller äldre, som har två eller fler besök av hemtjänsten varje dag. (<i>egen och privat regi</i>)	13,26	11	11 ⁴

Resultatet hämtas från kommun och landstingsdatabasen (Kolada) och avser samtliga hemtjänstutförare i kommunen (*egen och privat regi*) Resultatet uppfyller målnivån för 2016 och är en klar förbättring från 2015 då resultatet var 13,26. Under 2017 kommer hemtjänst i *egen regi*, med hjälp av det nya planeringssystemet, få lättare att kontrollera kontinuiteten. Kontinuiteten kommer att kunna mätas fortlöpande hos samtliga brukare.

Lägesbedömning i bokslutet 2016 för målet: **Bra**

Strategiska utvecklingsuppdrag för verksamhetsområdet

- Utvärdera om vårdhund kan utgöra ett komplement i vård- och omsorgsverksamheten.

En utvärdering av vårdhund har genomförts och utvärderingen har visat på övervägande positiva resultat. Arbetet med vårdhund inom äldreomsorgen kommer att fortsätta under 2017.

⁴ Antalet inkluderar även dubbelbemanning enligt socialstyrelsens definition.

KF-mål 2**Fler brukare får ett sammanhållet stöd utifrån individuella behov.**

96 % av de boende på kommunens vård- och omsorgsboenden i egen regi har en teambaserad riskbedömning och har fått planerade åtgärder utförda, vilket ligger inom ramen för 2016 års målnivå.

Strukturen för vårdplaneringsmötet är väl implementerad och följs dagligen på myndighetens drifttavlor. Verksamheten har även ett väl fungerande samarbete med Södertälje sjukhus och samverkansmöten hålls regelbundet.

Lägesbedömning i bokslutet 2016 för målet: Bra

Nämndens styrtalet: *Alla brukare som bor på vård- och omsorgsboende ska få en riskbedömning gällande munhälsa, fall, trycksår, nutrition och inkontinens**

Mätetal	Utgångsläge 2015	Resultat 2016	Målnivå 2016
Andel brukare som har en teambaserad riskbedömning (egen regi)	88 %	96 %	95-100 %
Andel brukare som har fått planerad åtgärd utförd (egen regi)	92 %	96 %	95-100%

96 % av de boende på kommunens vård- och omsorgsboenden (egen regi) har en teambaserad riskbedömning och har fått planerade åtgärder utförda, vilket ligger inom ramen för 2016 års målnivå.

Lägesbedömning i bokslutet 2016 för målet: Bra

Nämndens styrtalet: *God samsyn och kommunikation med andra aktörer*

Mätetal	Utgångsläge 2015	Resultat 2016	Målnivå 2016
Andel brukare som är nöjda med vårdplaneringsmötet	90 %	96 %	95 %
Andel vårdplaneringsmöten som genomförs enligt rutin	100 %	99 %	100 %

Strukturen för vårdplaneringsmötet är väl implementerad och följs dagligen på Myndighetens drifttavlor. Myndigheten har ett väl fungerande samarbete med Södertälje sjukhus och samverkansmöten hålls regelbundet.

Lägesbedömning i bokslutet 2016 för målet: Bra

Strategiska utvecklingsuppdrag för verksamhetsområdet

- Utveckla arbetsformer, till exempel SVEA-projektet och videotekniken för att öka samverkan mellan olika huvudmän för att förbättra vård- och omsorg gällande äldre multisjuka.

Myndigheten ingår i ett projekt tillsammans med Södertälje sjukhus, under ledning av Nestor, gällande vårdplaneringsprocessen. Nestor leder även ett projekt runt SIP:ar där kommun och primärvård deltar.

Myndigheten har möjlighet att använda sig av videoteknik vid vårdplaneringsmöten, men då flera sjukhus saknar de tekniska förutsättningarna, eller har valt tekniklösningar som inte är kompatibla med den videoteknik som myndigheten använder sig av, behöver arbetet med att bygga upp en fungerande struktur för nyttjandet av videoteknik fortsätta. Verksamheten behöver också ökat tekniskt stöd för att kunna fortsätta arbetet.

- Implementering av lokalt vård- och omsorgsprogram för demenssjuka.

Nestor FoU har under 2016 stöttat äldreomsorgen vid implementering av det lokala vård- och omsorgsprogrammet för demenssjuka. Ett antal aktiviteter har genomförts, bland annat de utbildningar som kommunens egna demensteam håller i samt cafémöten, för medarbetare, i Nestors regi. Arbetet med BPSD registret stödjer också förankringen av demensriktlinjerna och det lokala vårdprogrammet. Resultatområdena kommer under hösten 2016 att göra en kartläggning för att se på vilket sätt arbetet kan vidareutvecklas.

- Utveckla det personcentrerade arbetssättet för personer med demenssjukdom genom teambaserat arbete utifrån den evidensbaserade arbetsmodellen BPSD

Kommunens vård- och omsorgsboenden i egen regi registrerar i BPSD-registret men de har kommit olika långt i arbetet med att använda vårdåtgärder enligt den evidensbaserade arbetsmodellen. Arbetet med BPSD fortsätter och demensteamet utgör ett fortsatt stöd för verksamheterna. Ytterligare utbildningar för BPSD-administratörer ska hållas under 2017 och särskilt fokus kommer att läggas på demens och måltider.

- Starta ytterligare ett hemtagningssteam "Trygg och säker hemgång".

Teamet för trygg och säker hemgång har under året utökat antalet tjänster. Utökningen har dock inte inneburit att det blivit två team utan istället ett större team som arbetar flexibelt med brukare över hela Södertälje.

- Utveckla specialistkompetens hos en del biståndshandläggare för att bättre möta äldre med social problematik som missbruk eller psykisk funktionsnedsättning.

På myndigheten arbetar två handläggare som är specialiserade mot social problematik som missbruk eller psykisk funktionsnedsättning. Dessa två handläggare har arbetat länge och har stor erfarenhet av målgruppen. Nya ärenden med social problematik fördelas direkt till dessa två handläggare.

KF-mål 3

Kompetensen för medarbetaren ska öka för att kunna se brukaren i ett helhetsperspektiv.

Medarbetarna på kommunens vård- och omsorgsboenden och hemtjänst i egen regi har under året gått såväl grundutbildning som fördjupningsutbildning inom området hot och våld i nära relation. Alla biståndshandläggare, utom en, har genomgått webbutbildningen

Demens-ABC. Inga medarbetare kommer under året att gå utbildningar i ÄBIC då implementeringsprojektet pausats under 2016.

I och med införandet av det nya lönesystemet finns det i dagsläget ingen möjlighet att ta fram uppgifter om hur stor andel av medarbetarna inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende som har adekvat utbildning.

Lägesbedömning i bokslutet 2016 för målet: *Har brister*

Åtgärder för bättre måluppfyllelse:

Det är angeläget att en inventering av antalet medarbetare med adekvat utbildning genomförs då verksamheterna måste kunna säkerställa att tillräckligt många medarbetare har den kompetens som uppdraget kräver.

Nämndens styrtalet: *Personalen inom äldreomsorgen ska ha rätt kompetens*

Mätetal	Utgångsläge 2015	Resultat T2 2016	Målnivå 2016
Medarbetare inom vård- och omsorgsboende ska få grundkompetens inom området hot och våld i nära relation. (egen regi)	0 %	100 %	90-100 %
Medarbetare inom vård- och omsorgsboende ska få fördjupad kompetens inom området hot och våld i nära relation. (egen regi)	0 %	100 %	90-100 %
Medarbetare inom hemtjänsten ska få fördjupad kompetens inom området hot och våld i nära relation. (egen regi)	0 %	100 %	90-100 %
Andel medarbetare på vård- och omsorgsboende som har adekvat utbildning. (egen regi)	83 %	-	90-100 %
Andel medarbetare inom hemtjänst som har adekvat utbildning. (egen regi)	69 %	-	80-100 %
Andelen biståndshandläggare som genomfört Demens ABC plus utbildning.	80 %	94 %	90-100 %
Medarbetare inom vård- och omsorgsboende ska ha gått IBIC utbildning. (egen regi)	⁵	-	60-100%
Medarbetare inom hemtjänst ska ha gått IBIC utbildning. (egen regi)	⁶	-	60-100%

Medarbetarna på kommunens vård- och omsorgsboenden och hemtjänst i egen regi har under året gått såväl grundutbildning som fördjupningsutbildning inom området hot och våld i nära relation. Alla biståndshandläggare, utom en, har genomgått webbutbildningen Demens ABC. Inga medarbetare kommer under året att gå utbildningar i IBIC då implementeringsprojektet pausats under 2016.

I och med införandet av det nya lönesystemet finns det i dagsläget ingen möjlighet att ta fram uppgifter om hur stor andel av medarbetarna inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende i egen regi som har adekvat utbildning.

Lägesbedömning i bokslutet 2016 för målet: *Har brister*

Åtgärder för bättre måluppfyllelse: Det är angeläget att en inventering av antalet

⁵ Mätetalet är nytt så inget utgångsläge för 2015 finns.

⁶ Ibid

medarbetare med adekvat utbildning genomförs då verksamheterna måste kunna säkerställa att tillräckligt många medarbetare har den kompetens som uppdraget kräver.

Strategiskt utvecklingsuppdrag

- För att få en effektiv och kvalitetssäkrad process från ansökan till utförande för varje individ ska IBIC implementeras som utredningsmodell hos varje biståndshandläggare 2016.

Arbetet med att implementera IBIC har under 2016 pausats.

Övriga nämndmål

Välfärdsteknologin kommer att behöva utvecklas för att klara den ökande efterfrågan på äldre vård.

Nämndmål: En ökad digitalisering inom nämndens verksamheter för att klara den ökande efterfrågan på äldre vård.

Strategiska utvecklingsuppdrag

- Delta i utvecklingsarbete genom projektet Stockholm Digital Care, med syfte att på sikt få fram digitala bra hjälpmedel samt att bli bättre beställare av dessa.

Kommunen har dragit sig ur projektet Stockholm Digital Care då medverkan i projektet i dagsläget inte är möjlig på grund av genomförande av andra prioriterade och tidskrävande projekt.

- Införande av mobil digital dokumentation för legitimerad personal.

Under 2016 har arbetet med att införa mobil, digital dokumentation för legitimerad personal fortgått. Tester för att legitimerad personal ska kunna komma åt Procapita mobilt, på surfplatta, har påbörjats. Testerna har försenats, framför allt, på grund av tekniska problem.

- Införande av digitala stödsystem inom hemtjänsten (digital rapportering och planeringssystem för hemtjänst)

Avtal med Tieto om att införa planeringssystem och tid- och insatsregistrering tecknades under hösten. Avtalet innehåller en planering som omfattar både de privata och de kommunala utförarnas utbildning och införande av digitaliseringen. Införandet påbörjades i november 2016 och kommer att pågå under våren 2017. Telefoner är inköpta och kommer att fördelas i verksamheterna utifrån en fördelningsnyckel.

Säkerheten kring inloggning är löst genom att all personal får en s.k. "dongel" som är en dosa för säker inloggning.

Både hemtjänstutförare i egen- och privat regi får i dag digitala beställningar från myndigheten och verkställer besluten i verksamhetssystemet ProCapita, vilket är en förutsättning för att de ska kunna använda tid- och insatsregistrering.

All personal inom hemtjänsten i egen regi dokumenterar social journal direkt i verksamhetssystemet ProCapita med hjälp av dator i hemtjänstlokalen. När införandet av digitala stödsystem är klart kommer de att kunna dokumentera direkt på plats hos brukaren.

Nämndmål: Åtgärder för en budget i balans och åtgärder för att motverka fusk och korruption

Strategiska utvecklingsuppdrag

- Göra en genomlysning av äldreomsorgens kostnader.

En genomlysning av hemtjänstens kostnader genomfördes i slutet av 2015 och utgör grund för 2016 års förbättringsarbete.

- Utveckla metoder för att kontrollera och följa upp beslut samt skapa medvetenhet hos personalen om risker.

Nya riktlinjer och en rutin- Stöd för beräkning av tid för hemtjänstinsatser enligt ÄON:s riktlinjer har utvecklats och införts i november 2016. För att främja en mer likställig bedömning har ledningen på biståndsenheten tillsammans med handläggarna gått igenom flera beslut och byggt upp en struktur för att stärka rättssäkerheten. Regelbundna möten har införts där samtal om hur riktlinjerna används i olika bedömningarna diskuterats. Den verktygslåda/utredningsmetod som används i biståndsbedömningen har uppdaterats för att det ska vara lättare att göra rätt.

Delegationsordningen har ändrats så att beslut måste tas av en överordnad chef när en brukare bedöms ha behov av hemtjänst som överstiger 33 timmar per vecka.

Biståndshandläggarna på Myndigheten har gått SKLs utbildning om mutor och korruption. Information om fusk bedrägeri har lagts in som en del av introduktionen till nyanställda.

Uppföljning övriga inriktningar

Se bilaga 5.

Kultur/fritid/idrott

KF-mål 1

Variationen inom utbudet för barn och ungdomar ska öka.

Nämndens styrta: *Variationen i utbudet ska utökas med minst 2 nyheter.*

Uppföljning: (KFN/KDN)

G-kraftbussen med Kultur 365

Kultur 365 har turnerat med buss och där tagit med kultur, upplevelser och generationsmöten till alla bostadsområden och kommundelar i Södertälje. Aktiviteten har riktats till barn och unga med olika sociala bakgrunder.

"Sommarboken" med avslutningsfestival på kommunens alla bibliotek

Från och med 30 maj kunde alla lässugna barn och ungdomar hämta ut ett sommarbokspaket på sitt bibliotek. De kunde rösta på sin favoritbok och få en bok och en inbjudan till Sommarboksfesten den 2 september på

Utöver projektet sommarlovsaktiviteter:

Enhörnas bibliotek ökar öppethållandet med en eftermiddag i veckan.

Lägesbedömning i bokslutet 2016 för målet: Bra**Åtgärder för bättre måluppfyllelse:**

Planeringen av Sommarlovsaktiviteterna kommer att starta tidigare.

KF-mål 2**Flickors deltagande i idrottsaktiviteter ska öka.**

Nämndens styrtalet: *Flickors deltagande i idrottsaktiviteter ökar med minst 2 procent.*

Uppföljning:(KFN/KDN)

Tabellen nedan visar utveckling av bidragsberättigade aktiviteter och antalet deltagande individer. Flickors deltagande ökar både till antal och sett till deltagande individer. I beräkningen andel individer har det pendlat mellan 43 % och 45 % under åren 2012-2016. Flickor som deltar i idrott är som andel individer närmare andelen pojkar än motsvarande värde för aktiviteter. Pojkarna deltar därmed i snitt i fler aktiviteter/individ. (Tabellen kommer att uppdateras avseende aktiviteter för hösten 2016 innan nämndens sammanträde den 1 mars).

Uppföljning bidragsberättigade aktiviteter och deltagande individer

År	2012	2013	2014	2015	2016
Aktiviteter					
Vår flickor antal	60 333	72 385	82 557	86 975	95 834
Vår pojkar antal	103 505	130 922	152 006	172 773	168 919
Summa vår	163 838	203 307	234 563	259 748	264 753
Vår flickor %	36,8%	35,6%	35,2%	33,5%	36,2%
Höst flickor antal	48 705	71 969	76 317	83 091	
Höst pojkar antal	83 837	129 151	138 835	153 656	
Summa höst	132 542	201 120	215 152	236 747	0
Höst flickor %	37%	36%	35%	35%	-
S:a år flickor	109 038	144 354	158 874	170 066	95 834
S:a år pojkar	187 342	260 073	290 841	326 429	168 919
Summa år total	296 380	404 427	449 715	496 495	264 753
% flickor helår	37%	36%	35%	34%	36%

Antal individer					
Vår flickor antal	1482	1877	2063	1973	2002
Vår pojkar antal	2100	2376	2552	2662	2669
Summa vår	3 582	4 253	4 615	4 635	4 671
Vår flickor %	41,4%	44,1%	44,7%	42,6%	42,9%
Höst flickor antal	1721	1807	1894	1884	
Höst pojkar antal	2230	2347	2370	2514	
Summa höst	3 951	4 154	4 264	4 398	0
Höst flickor %	44%	44%	44%	43%	-

S:a år flickor	3 203	3 684	3 957	3 857	2 002
S:a år pojkar	4 330	4 723	4 922	5 176	2 669
Summa år total	7 533	8 407	8 879	9 033	4 671
% flickor helår	43%	44%	45%	43%	43%
Aktivitet/individ					
Vår flickor antal	41	39	40	44	48
Vår pojkar antal	49	55	60	65	63
Summa vår	46	48	51	56	57
Höst flickor antal	28	40	40	44	-
Höst pojkar antal	38	55	59	61	-
Summa höst	34	48	50	54	-
S:a år flickor	34	39	40	44	48
S:a år pojkar	43	55	59	63	63
Summa år total	39	48	51	55	57

Tabellen indikerar att flickors deltagande i idrottsaktiviteter ökar stadigt. En fullständig bild skulle kräva statistik från t.ex. nyttjande av spontanidrottsplatser och andra former av idrottsaktiviteter utanför de som sker inom föreningsidrotten.

Lägesbedömning i bokslutet 2016 för målet: **Bra**

Åtgärder för bättre måluppfyllelse:

Pågående arbete med riktade stöd till föreningslivet, anpassat urval och utformning utifrån flickors intressen vid utbyggnad av idrottsanläggningar ska fortsätta.

KF-mål 3

Andelen Södertäljebor som nyttjar kultur- och fritidsutbudet ska öka.

Nämndens styrtalet:

Andelen Södertäljebor som nyttjar kultur och fritidsutbudet ska öka 1 %.

Uppföljning:(KFN/KDN)

Utlåningen på biblioteket i Enhörna minskar under 2016 jämfört med 2015 med -4 %. Det ska noteras att under 2015 var utlåningen den högsta sedan starten 2008. Jämfört med åren innan 2015 ökar utlåningen 2016.

Utlåning Enhörna bibliotek 2010-2016

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Januari	732	257	668	1007	946	907	966
Februari	1033	424	849	790	693	877	1378
Mars	899	579	798	845	1150	1288	931
April	708	274	706	824	643	981	1145
Maj	318	571	857	619	860	807	1087
Juni	141	255	330	451	509	650	561
Juli	50	0	0	0	40	54	0
Augusti	164	371	435	377	347	572	486
September	881	560	1018	1047	1246	1115	961

Oktober	662	611	961	1056	684	1151	1123
November	517	509	1272	1133	934	1573	990
December	446	497	897	591	708	784	698
Totalt år	6551	4908	8791	8740	8760	10759	10326

*Lägesbedömning i bokslutet 2016 för målet: **Ok***

Åtgärder för bättre måluppfyllelse:

Arbetet med ständig utveckling av verksamhetens innehåll och kvalitet ska fortsätta. En väl anpassad information om och marknadsföring av utbudet är också viktiga åtgärder

KF-mål 4

Andelen Södertäljebor som är nöjda med kultur- och fritidsutbudet ska öka.

Nämndens styrtal: *Andelen Södertäljebor som är nöjda med kultur och fritidsutbudet ska öka så att angivna nivåer på mätetalen uppnås.*

Uppföljning: (KFN/KDN)

Den senaste medborgarundersökningen som gjordes år 2015 visade ett ökat nöjdindex avseende kultur och fritid för Södertälje. Nästa undersökning görs år 2017.

*Lägesbedömning i bokslutet 2016 för målet: **Ok***

Åtgärder för bättre måluppfyllelse:

Ökad lyhörd dialog med allmänhet och brukare är ett utvecklingsområde för kultur- och fritidsverksamhet. Dialoger med berörda föreningar har genomförts.

Uppföljning av inriktning i Mål och budget

Se bilaga 6.

Samhällsbyggnad och offentlig miljö

KF-mål 1:

Medborgarnas uppfattning om Södertälje som en plats att bo och leva i ska förbättras (Bostäder, kommunikationer, gator och vägar, gång- och cykelvägar, trafiksäkerhet och parker)

Uppföljning: (SBN, TN, KDN)

Medborgarnas uppfattning om Södertälje mäts med SCB:s medborgarundersökning som kommunen genomför vartannat år. Den senaste undersökningen genomfördes våren 2015 då samtliga områden fick ett något bättre betyg än 2013 utom inom området bostäder.

Antalet enkäter är för få för att det ska vara möjligt att följa upp målet per kommunal del men det sammanfattande Nöjd-Region-Index (NRI) för hur medborgarna bedömer Södertälje kommun som

en plats att bo och leva på blev 44. Det är lägre än genomsnittet för deltagande kommuner (60) men högre än kommunens resultat 2011 (41) och 2013 (42).

Nästa undersökning kommer att genomföras under 2017.

Lägesbedömning i bokslutet 2016 för målet: Ok

Åtgärder för bättre måluppfyllelse:

- Fortsatt utbyggnad av gång och cykelvägar enligt plan
- Framtagande av Utbyggnadstrategin
- Framtagande av Riktlinjer för byggande på landsbygden

KF-mål 2:

Antalet nytilkomna bostäder per år ska öka.

Uppföljning: (SBN, KDN, TN)

Antalet nybyggda bostäder under året tas fram av kommunens statistiker som bearbetar uppgifter från bygglovsenheten och som enligt lag ska inrapporteras till SCB. Fram till november 2016 rapporterades 315 färdigställda lägenheter varav 185 i småhus och 130 i flerbostadshus. De områden i vilka flest lägenheter färdigställdes var Ritorp (86 st) och Glasberga sjöstad (85 st). Utöver de 315 lägenheterna färdigställdes sex specialbostäder (bostäder för äldre-/funktionshindrade eller studenter).

Enligt bostadsbyggnadsantagandena som gjordes i samband med befolkningsprognosen och som antogs av KS i maj, skulle 251 bostäder, varav 219 i enbostadshus och 32 i flerbostadshus ha färdigställts. Under 2015 färdigställdes 263 bostäder varav 211 i småhus och 52 i flerbostadshus.

I tabellen nedan redovisas antal färdigställda lägenheter efter typ och kommunal.

	Småhus	Flerbostadshus	Totalt
Södertälje exkl. kommundelarna	150	126	276
Järna kommunal	18	4	22
Hölö-Mörkö kommunal	7	0	7
Vårdinge-Mölnbo kommunal	3	0	3
Enhörna kommunal	7	0	7
Summa	185	130	315

Lägesbedömning i bokslutet 2016 för målet: Ok

Åtgärder för bättre måluppfyllelse:

- Framtagande av Utbyggnadstrategin
- Framtagande av Riktlinjer för byggande på landsbygden

KF-mål 3:

Tjänster och uppdrag inom samhällsbyggnadsprocessen som uppfyller kommunens garantitider och ambitioner i strategiska styrdokument ska ligga kvar på hög nivå.

Nämndens styrta: Förfrågningar/ansökningar som får besked enligt kommunens tjänstegaranti för bygglov respektive enligt nya plan och bygglagen (PBL) ska öka.

Uppföljning: (SBN, KDN, TN, MN)

Bygglov och förhandsbesked

Vid ansökan om bygglov ska skriftligt svarsmeddelande lämnas inom 5 arbetsdagar enligt kommunens tjänstegaranti och besked om eventuellt behov av kompletterande handlingar lämnas inom 20 arbetsdagar. I enlighet med PBL ska alla sökanden meddelas beslut om bygglov eller förhandsbesked inom 10 veckor från det att en komplett ansökan inkommit. (Enligt PBL kan man om det är nödvändigt på grund av utredningen i ärendet, förlänga tiden en gång med högst 10 veckor utöver de ursprungliga veckorna.) Bygglovenheten har under året lagt mycket fokus på att ta fram nya rutiner och mallar. Ett av målen med det arbetet är att antalet beslut som beslutas inom 10-veckorsgarantin ska öka.

I tabellen nedan visas hur stor del av samtliga inkomna ansökningar till och med december 2016 som uppfyller 5-dagars, 10-dagars, respektive 10-veckorsgarantin. Siffrorna inom parantes visar förra årets uppföljning. Införandet av en ny arbetsrutin har resulterat i att 5-dagarsgarantin uppfylls för samtliga ärenden. Den genomsnittliga handläggningstiden för ett ärende är 72 dagar. Handläggningstiden ska räknas från det att ärendet är komplett. Tidigare har handläggningstiden räknats från det att remissvaren har kommit in till kontoret. Det gör att det inte går att jämföra handläggningstiden med tidigare år.

Bygglov och förhandsbesked 2016-01-01 – 2016-12-31

	Södertälje (totalt)	Enhörna	Järna	Hölö/Mörkö	Mölnbo
Uppfyllt 5 dagarsgaranti (bekräftelse på att ärendet inkommit). * Ny arbetsrutin.	100% (100%)	100%	100%	100%	100%
Uppfyllt 20-dagarsgarantin (begäran om komplettering eller återkoppling till sökanden via brev, mejl telefon eller besök inom 20 arbetsdagar)	80% (82 %)	78%	74%	70%	77%
Uppfyllt nämndens 10-veckorsgaranti (beslut inom 10 veckor från att ärendet är komplett)	85 % (90, 5 %)	71%	92%	82%	87%

Planbesked

Enligt PBL ska planbesked (ja eller nej till att starta en planläggningsprocess) ges inom 4 månader.

I slutet av 2015 påbörjades arbetet med att införa nya rutiner kring planbesked. Detta arbete sattes i full skala i juni 2016. Rutinen innebär att alla inkommande förfrågningar och planbesked bedöms i en kontorsövergripande förprövningsgrupp. Målet är att effektivisera och kvalitetssäkra arbetet för att kunna lämna ett svar om planbesked för samtliga ärenden inom fyra månader.

Under 2016 har 59 planbesked inkommit av dessa har 10 fått ett positivt planbesked där vi avser att inleda ett planarbete och 6 förfrågningar har vi meddelat att vi inte avser inleda planarbete enligt sökandes önskemål. Av de 6 där vi lämnat ett negativt besked har vi i 4 fall meddelat att vi först avser att genomföra en strukturplan där vi tar hänsyn till sökandes önskemål och att vi därefter kan ta upp frågan igen för planuppdag.

Lägesbedömning i bokslutet 2016 för målet: **Ok**

Åtgärder för bättre måluppfyllelse:

Bygglövsenheten arbetar vidare med att förbättra rutiner och mallar.

Uppföljning av inriktning i Mål och budget

Se bilaga 7.

Nämndens egna mål

Utbildning

Enhörna nämnden ska följa upp de utvalda utvecklingsområdena för Vallaskolan och Enhörna förskolor enligt SKA:

Den nya pedagogiska ledningen

Förskolor och skolor i Södertälje kommun har fortfarande kommit olika långt i arbetet med verksamhetsidéer. Förskolans gemensamma verksamhetsidé har under året fått ett större fotfäste i verksamheten och en fördjupning av verksamhetsidén pågår i form av framtagandet av ett konkretiserande dokument. Till denna konkretisering har samtliga medarbetare inom förskolan fått bidra med egna tankar om just sin verksamhet ur ett Reggioperspektiv. Skolornas olika verksamhetsidéer skiftar i genomslag men samtliga enheter jobbar aktivt med frågan. Det finns framgångsrika exempel i form av exempelvis Rosenborgsskolan, Oxbacksskolan och Wendela Hebbegymnasiet. Andra skolenheter har inte kommit lika långt och behöver utveckla arbetet med verksamhetsidén ytterligare. Förväntansstrukturer – både centrala och lokala – finns och används i verksamheten. Förskolor och skolor strävar alltid efter att ha medarbetare med rätt kompetenser men det blir tyvärr tydligare och tydligare att bristen på förskollärare och lärare är stor. Konkurrensen om den utbildade personal som finns är påtaglig och enheterna gör vad de kan för att nyrekrytera personal och säkerställa rätt kompetenser. Allt fler förskollärare och lärare väljer dock att byta arbetsplats och arbetsgivare då detta direkt ger bättre lön. Även om de ekonomiska villkoren inte betyder allt så är det likväl ett av de största konkurrensmedlen på arbetsmarknaden. Den ökade rörlighet som detta nu skapar ger en instabilitet och en oro i organisationen. Framöver

blir det således en ännu större utmaning att säkerställa att barn och elever möts av utbildad och behörig personal.

Den lärande organisationen samt kollegiala lärandet

Den lärande organisationskulturen har utvecklats mycket de senaste åren inom samtliga verksamheter. Inom förskolan finns sedan länge möjlighet till erfarenhetsutbyte via både lokala och övergripande nätverk och grupper. Allt fler förskoleområden anordnar numera planeringsdagar och inspirationsdagar där olika förskolor inom området kan delge varandra goda exempel från verksamhetsåret som varit. Det kollegiala lärandet ges fortsatt utrymme och finns strukturerat i olika mötesformer inom varje förskoleområde. Utöver detta finns förskollärare med särskilt utvecklingsuppdrag (FSU) som deltar i ett övergripande nätverk och har som uppdrag att driva och inspirera till utveckling i det egna arbetslaget.

Inom grund- och gymnasieskolorna har det kollegiala lärandet befästs ytterligare. De ämnesgrupper som förstelärare leder inom varje ämne har utvecklats utifrån styrning och uppföljning. Uppdraget och förväntningarna har blivit tydligare. Genomförda insatser och dess effekter följs regelbundet och gemensamt upp och utvärderas utifrån effekter på elevnivå. Ytterligare exempel på kollegialt lärande är de utvidgade kommunövergripande sambedomningar inom grundskolan som görs vid rättningen av nationella prov. För proven i årskurs 3 träffas samtliga skolor gemensamt och för proven i årskurs 6 och 9 träffas skolor inom olika områden enligt en fastlagd rutin. Även kommunens utvecklingslärare bidrar till ett kollegialt lärande och under föregående läsår genomförde dessa insatser på fyra skolor.

Mål och resultatuppfyllelse

Under året har måluppfyllelsen ökat inom förskola, grundskola och gymnasieskola. Ytterligare steg i förbättringen av mål- och resultatstyrningen har således tagits. Inom förskolan blir journalerna allt mer inarbetade och dokumentationsverktygen fortsätter att utvecklas. För andra året i rad har verksamhetens måluppfyllelse ökat inom samtliga prioriterade kunskapsområden. Forskare från Stockholms universitet fortsatte under 2016 och början av 2017 sitt forskningsprojekt kring detta. Inom grundskola och gymnasieskola har de återkommande resultatuppföljningarna fortsatt och kännedomen om elevernas kunskapsutveckling leder till åtgärder som stärker kvalitén. Inom grundskolan visade exempelvis uppföljningen för höstterminen att andelen elever som riskerade att bli obehöriga till gymnasiet ökade. Under vårterminen genomfördes därför ett intensivt arbete på samtliga skolor. Individuella handlingsplaner utarbetades och följdes noggrant upp med respektive elev och dennes vårdnadshavare. Exempel på åtgärder som vidtogs var extra och anpassad undervisning samt koncentrationsläsning i vissa ämnen. Resultatet blev att behörigheten ökade jämfört med föregående år och att meritvärdet ökade för sjätte året i rad.

Även om systematiken i mål- och resultatstyrningen blir allt mer tydlig och resultaten förbättras så måste ansvarskulturen utvecklas ytterligare, insatserna måste systematiseras och i viss mån standardiseras men även sättas in i ett tidigare skede.

Kvalitet i undervisningen

I likhet med de senaste åren så pågår ett gediget utvecklingsarbete kring att stärka kvalitén i undervisningen inom samtliga verksamheter. Den gemensamma strukturen på planen för det systematiska kvalitetsarbetet är en grundbult i detta arbete. Pedagogistor, ateljéristor, förskollärare med särskilt utvecklingsuppdrag, förstelärare och utvecklingslärare är exempel på satsningar som gett god effekt och det är satsningar som därför fortsätter framöver. Funktionellt delat ledarskap är ett försök att möjliggöra en pedagogisk ledning som kan ha ett större fokus på, och skapa en större samsyn kring, framgångsfaktorer som stödjer hög måluppfyllelse. Vi ser framgångsrika exempel på detta inom både grundskola och förskola. Tydligheten kring ansvarsfördelningen i det pedagogiska uppdraget och det administrativa uppdraget underlättar för hela organisationen. Respektive chef i det funktionellt delade ledarskapet kan bättre fokusera på att utveckla just sitt uppdrag då det slutliga ansvaret för alla frågor inte bara vilar på en chef.

Inom grund- och gymnasieskolorna har de ämnesgrupper som förstelärare leder inom varje ämne utvecklats vidare. Uppdraget och förväntningarna har blivit tydligare. Genomförda insatser och dess effekter följs regelbundet och gemensamt upp och utvärderas utifrån effekter på elevnivå. I detta är undervisningens kvalitet central. Även utvecklingslärarna bidrar till en förbättrad kvalitet i undervisningen likväl som en mer likvärdig utbildning. Inom gymnasieskolan har läsårets gemensamma fokus på utvecklandet av språk- och kunskapsutvecklande ämnesundervisning gett effekt på undervisningen, vilket inte minst syns i de senaste resultaten som nästan uteslutande förbättrats.

Infrastruktur

Fatta beslut om planområde kring Barnflickan 2

Arbetet med detaljplanen Barnflickan 2 avseende småskaliga flerfamiljshus i Ekeby har avstannat eftersom Telge Fastigheter utreder ekonomin i projektet.

Ge Sbk i uppdrag att se över trafiksäkerheten utmed enhörnaleden från Storängsvägen till Ytterhörna kyrka. Både GC-väg mellan strängsvägen och Lillängsvägen samt verka för att GC-väg byggs mellan Lina Bro och Lina hage.

Samtal förs med Trafikverket angående passage och busshållplats vid kyrkan.

Dialog med SBK om belastning av Enhörnaleden och alternativa vägar för transporter.

Dialog pågår med SBK:s ledningsgrupp om Enhörnaleden.

Verka för minskat motorcykelåkande i Enhörnaskogarna

Kontoret utreder en eventuell etablering av nytt motorcentrum i Enhörnagropen

Följa upp bredbandsutbyggnaden i hela Enhörna

Gällande bredbandsutbyggnaden i Enhörna har diskussioner förts under året om möjliga lösningar.

Under året har dialoger förts med kontoren, Samhällsbyggnadskontoret och Destination Södertälje.

I Mål och budget 2017-2018 investeras ca 120 mkr i utbyggnad av bredband, till Telge Nät. En bredbandsstrategi togs fram under året och beslutades av kommunstyrelsen (16 december 2016), och av kommunfullmäktige fattades beslut 2017.

Kommunikation

Göra besök på de kommunala verksamheterna och föreningar i Enhörna

Ordföranden har informerat nämnden om ett verksamhetsbesök inom förskola/skolan.

Verka för att SL lyfter frågor kring, säkerheten vid busshållplatser, nattbuss, tvärförbindelse till Nykvarn samt tidtabellsfrågor.

Samhällsbyggnadskontoret har regelbundna möten med SL då kommunens/kommundelarnas samlade behov och synpunkter framförs.

3. Personal

I verksamhetsplanen för 2016 angavs inget nämndmål för arbetshälsan, utan varje resultatområde/resultatenhet sätter måttal för respektive enhet. På grund av att kommunen under våren bytt personalsystem så finns ingen tillgänglig jämförbar statistik per enhet eller per verksamhet. Det enda som går att jämföra mellan åren är nämndens totala sjukfrånvaro. Denna har dock förändrats till det bättre överlag då de timanställdas sjukfrånvaro nu är borträknat, till skillnad från föregående år. Statistiken från det nya personalsystemet är mer korrekt och kommer att vara mer tillförlitlig än det förra. Dock kommer möjligheten att jämföra bakåt i tiden att saknas under en period framöver.

Jämfört med delårsbokslutet per augusti 2016 har nämndens andel sjukfrånvaro samt långtidsfrånvaro minskat, dock ligger den fortfarande över kommungenomsnittet.

	Total				
	Sjukfrv	Arb tid	Sjukfrv	Sjukfrv	>59
	tim		%	tim	%
Järna kdn	36 220	506 486	7,15%	15 470	42,71%
Hölö kdn	15 932	217 470	7,33%	6 905	43,34%
Vårdinge kdn	5 832	83 198	7,01%	1 829	31,37%
Enhörna kdn	16 421	195 579	8,40%	7 379	44,94%
Enhörna kdn Delårsbokslut per augusti	16 738	193 029	8,67%	7 968	47,60%
Kommunen totalt	756 331	10 644 346	7,11%	334 359	44,21%

Lägesbedömning för nämndens personalmål: **Ok**

Åtgärder för bättre måluppfyllelse:

Ett förbättringsarbete med målet att sänka sjukfrånvaron är pågående inom utbildningskontorets verksamheter. HR-avdelningen kommer fortsatt att delta vid enheternas ekonomiuppföljningar för att tillsammans med förskolechef/rektor/enhetschef diskutera orsaker till sjukfrånvaron och möjliga åtgärder för att sänka denna. En kommungemensam utbildning i aktiv sjukskrivning har genomförts under hösten 2016. Denna utbildning var obligatorisk för alla med personalansvar inom utbildningskontoret. Detta innebär framöver att alla medarbetare både ska sjukanmäla och friskanmäla sig direkt till ansvarig chef och inte till andra i organisationen. Möjligheten finns sen att kräva in förstadagsintyg från de medarbetare som har den högsta korttidsjukfrånvaron. Vidare bör verksamheterna även uppdatera de gemensamma hygienrutinerna och att säkerställa att dessa efterföljs. Ett större uttag av friskvårdspengen ska uppmuntras. Sjukfrånvarostatistik kan med fördel lyftas i A-samverkan likväl som på respektive enhet för att få en gemensam förståelse och ett gemensamt ansvarstagande för frågan. Vidare finns fortsättningsvis även individbaserad friskvård och stödsamtal via Företagshälsovården. Samtliga enheter har, utifrån sjukfrånvaron per den sista december 2015, satt ett mål för sjukfrånvaron vid årets slut i de handlingsplaner som tagits fram för 2016.

Under hösten 2015 startade det treåriga projektet ”Hållbar arbetshälsa i Södertälje kommun”. Projektet syftar till att öka frisknärvaron bland de yrkesgrupper som har högst sjukfrånvaro, och i detta är förskolan en del. Under 2016 har projektledare för detta projekt fortsatt sina insatser riktade mot förskolan. Workshops och uppföljningsmöten har hållits med förskolechefsgruppen och detta kommer att fortsätta framöver. Projektledaren genomför även riktade insatser ute på de enheter som har högst sjukfrånvaro. Det handlar bland annat om att synliggöra orsaker och samband, att förtydliga ansvar och att tillsammans komma överens om åtgärder för att minska sjukfrånvaron genom att förbättra arbetsmiljön och den hållbara arbetshälsan.

För att få en likvärdighet, tydlighet och framförallt en systematik i arbetet med hållbar arbetshälsa har ansvarig för utbildningskontoret alldeles nyligen tagit fram en arbetsplan för hållbar arbetshälsa. Varje nivå i styrkedjan – kontorsnivå, verksamhetsnivå och enhetsnivå – ska utifrån en kartläggning av nuläget ta fram adekvata åtgärder för att förbättra arbetsmiljö och arbetshälsa. Detta ska ske utifrån fyra gemensamma strategier som forskning och beprövad erfarenhet pekar ut som framgångsfaktorer – ledarskap, delaktighet, kommunikation och synen på hälsa. Utbildningskontoret ska vara ledande inom kommunen när det gäller att ta ansvar för att minska sjukfrånvaron.

4. Sammanfattande GEH-bedömning

I detta bokslut redovisas nämndens bedömning av GEH, god ekonomisk hushållning. Klarar nämnden ett 0-resultat är lägesbedömningen OK. Har nämnden en prognos som är väsentligt bättre än ett 0-resultat är lägesbedömningen Bra. En minus-prognos innebär att lägesbedömningen slutar på Har brister.

Ekonomi	OK
Nämndens verksamhetsmål	OK
Personalmål	OK
Nämndens sammanfattande bedömning	OK

Ekonomimål

Enhörna kommunalnämnd redovisar totalt ett överskott på 0,5 mkr. Dock redovisar grundskoleverksamheten sedan ett flertal år tillbaka och även i år ett underskott som trots åtgärdsplaner ännu inte lyckats nå en budget i balans. I år har även förskolan ett negativt resultat. Detta vägs dock upp för nämnden totalt av ett positivt resultat från äldreomsorgsverksamheten.

Lägesbedömningen för kommunalnämnden i sin helhet är OK.

Verksamhetsmål

Verksamheterna uppnår till stor del de uppsatta målen.

Lägesbedömningen för verksamhetsmålen i sin helhet blir OK

Personalmål

Nämndens verksamheter har högre sjukfrånvaro än kommunens snitt, men den har minskat något sedan delårsboksutet per augusti.

Lägesbedömningen blir OK

5. Internkontroll

Pedagogisk verksamhet

Barnomsorgsavgifter

Kontrollen av barnomsorgsavgifterna har de senaste åren inte visat några större avvikelser. Under hösten 2014 påbörjades ett arbete med att byta ut verksamhetssystemet inom utbildningskontoret. Stor kraft och energi lades på att säkerställa en säker övergång från det gamla till det nya systemet. Delvis användes därför dessa system parallellt. Nu är implementeringsfasen förbi och det nya verksamhetssystemet används fullt ut.

Kontrollen att inkomstuppgiften som registreras i Skolplatsen är densamma som på vårdnadshavarens och arbetsgivarens intyg fick utfallet att summorna stämmer överens. 1 intyg från A-kassan saknades

Kontrollen att alla 3-5 åringar är registrerade som allmän förskola med reducerad avgift fick utfallet att alla 3-5 åringar har antingen "Allmän förskola med reducerad avgift" eller "Avgiftsfri 15tim Allmän förskola".

Kontrollen att de vårdnadshavare som är registrerade i Skolplatsen med en avgift som är noll är korrekta fick utfallet att 1 barn hade fel "noll"-märke, dock rätt avg. 2 barn hade felaktigt kvar "noll"-märket efter omplacering

Kontrollen att alla barn inom skolbarnomsorgen finns registrerade fick utfallet att Vallaskolan fritidshem saknade 3 barn. Fritidsklubbarna var korrekta.

Dokument- och ärendehantering

Inte heller hanteringen av dokument och ärenden har under de senaste årens uppföljningar inte visat några större avvikelser.

Kontrollmålet att inkommen och utskickad post blir öppnad, registrerad och i övrigt adekvat behandlad fick utfall ingen avvikelse påträffades 2016

Verksamhetens måluppfyllelse

I stort sett samtliga kontrollmål inom detta område av internkontrollen har förbättrats under 2016. Förskolan har för andra året i rad förbättrat måluppfyllelsen. Meritvärdet inom grundskolan har ökat för sjätte året i rad och behörigheten till gymnasieskolan har ökat under 2016. Under året har även högskolebehörigheten och andelen med examen ökat inom gymnasieskolan. Det genomsnittliga jämförelsetalet inom gymnasieskolan är i stort sett detsamma som året innan. Mer ingående resultatbeskrivningar, analyser och förbättringsåtgärder finns i respektive verksamhets plan för det systematiska kvalitetsarbetet för 2016/2017.

Äldreomsorgen

Kvalitet

Process	Kontrollmål	Ansvarig för att kontroll utföres	Kontrollmetod (inkl frekvens)	Rapport till	När sker rapportering
Handläggning och dokumentation: <i>Uppföljning</i>	Alla beslut följs upp minst 1 gång per år	Myndighetschef ÄO	Stickprov 5 % SLU på uppföljningar årligen senast i augusti.	Kontorschef	Delårsbokslut 31/8
Teknikstöd, Stödprocess: <i>IT</i>	Rutiner finns för att hantera driftstörningar inom IT och	Resultatområdeschef	Uppföljning av att rutiner finns för att säkerställa brukarens	Kontorschef	Delårsbokslut 31/8

	telefoni		trygghet		
Kompetens-försörjning: <i>Myndighet</i>	Alla medarbetare ska ha adekvat utbildning för sitt uppdrag	Myndighetschef ÄO	Andel handläggare som har socionom-utbildning	Kontorschef	Delårsboksut 31/8

Kommentarer till kontrollmålen:

Alla beslut följs upp minst 1 gång per år: Under 2016 följdes 93 procent av alla beslut upp. Kontrollmålet följs upp på enhetens driftavla.

Rutiner finns för att hantera driftstörningar inom IT och telefoni: Vissa rutiner saknas och andra behöver ses över och utvecklas. Rutiner för telefoni finns, men IT-rutiner behöver tas fram.

Alla medarbetare ska ha adekvat utbildning för sitt uppdrag: 17 stycken handläggare är socionomer, varav en är föräldraledig. 3 stycken handläggare är jurister och en föräldraledig handläggare är beteendevetare

Åtkomstkontroll av journal inom kommunal Hälso- och sjukvård

Vårdgivaren (nämnden) ska göra systematisk återkommande loggkontroll med syfte att avhålla personal från att läsa patientuppgifter som de inte behöver ha i sitt arbete.

Process	Kontrollmål	Ansvarig för att kontroll utföres	Kontrollmetod (inkl frekvens)	Rapport till	När sker rapportering
HSL: Riktlinje för logghantering och åtkomstkontroll	Loggningen granskas kvartalsvis under minst 48 timmar (utförts till 100 %)	Resultatområdeschef	SLU och antalet anställda som kontrolleras bör omfatta så många att det motsvarar sannolikheten att varje användare blir granskad minst en gång per år.	Kontorschef	Delårsboksut 31/8

Kommentarer till kontrollmålen:

Loggningen granskas kvartalsvis under minst 48 timmar: Detta görs regelbundet av resultatenhetschefen för Hälso- och sjukvårdsenheten. I dagsläget finns inga anmärkningar.

Riskbedömning Åtkomstkontroll HSL journal

A= allvarlig konsekvens

K= Kännbar konsekvens

L= Lindrig konsekvens

	Sannolika fel som kan uppstå	Låg risk	Medel risk	Hög risk	Konsekvens
	Obehöriga kommer åt patientuppgifter		●		K+

Kultur och fritid

Utöver de obligatoriska kontrollerna finns inom kultur- och fritidsverksamheten ett eget kontrollområde, som avser utbetalning av föreningsbidrag. Kontroll inom detta område är utfört. Ett slumpmässigt urval av alla utbetalningar under perioden 201501 – 201604 har granskats. Urvalet visar att alla utbetalningar har gjorts till rätt adressat och är grundade på fastställd bidragsregel eller annars särskilt beslut/avtal.

Bland obligatoriska kontroller har Telge Inköp gjort en redovisning om inköp. Rapporteringen visar att 62 % av inköp – efter viss avgränsning – är gjorda med upphandlade avtalade parter. Det låga resultatet är till största del beroende på inköp inom kulturverksamhet som till stor del är undantagna från upphandlingskrav. Det gäller t.ex. inköp/inhyrning av film för visning, scenföreställningar, artister mm.

Samhällsbyggnad och offentlig miljö

Samhällsbyggnadskontoret har uppmärksammat risken för fusk och otillbörlig verksamhet i samband med markanvisning och exploatering. Arbetet har skett i samarbete med kommunens samordnare mot bidragsfusk, säkerhetsavdelning samt genom kontakter med bl.a byggmästarföreningen. Arbetet har resulterat i en förstärkt markanvisningspolicy som beslutades i Kommunfullmäktige i december 2016. Den förstärkta markanvisningspolicyn innebär att kommunen har möjlighet att ställa högre krav på byggherrar avseende bland annat redovisning av ägarförhållanden och koncernstruktur, redovisning av ekonomi och finansiering samt en redovisning eller intyg om att nuvarande eller tidigare verksamhet eller projekt inte omfattas av någon tvist eller brottsmisstanke. Granskningen genomförs av en extern part.

Under 2016 har samhällsbyggnadskontoret med hjälp av externa revisorer (E & Y) genomfört en djupgående riskinventering av bygglovsenhetens verksamhet med syfte att granska ändamålsenligheten i verksamhetens hantering av bygglovsansökningar. Uppdraget inkluderade en analys av påbörjade och avslutade ärenden under åren 2013-2016. Revisorerna konstaterade att styrningen av arbetet med bygglovsärenden är tillräcklig för att säkerställa plan- och bygglagens krav. Under ledning av den nya bygglovschefen har enheten arbetat med att tydliggöra arbetssätt och rutiner för att förhindra framtida oegentligheter. Enheten arbetar nu i team bestående av tre till fyra bygglovhandläggare, en byggnadsinspektör samt en koordinator. Teamen går gemensamt igenom alla inkomna ärenden. Koordinatorerna hjälper handläggarna med de administrativa delarna av bygglovprocessen, t.ex. begäran om komplettering och grannhörande. De kontrollläser även besluten innan expediering. Med det nya arbetssättet hjälps varje team åt i alla ärenden vilket gör handläggningen effektivare och mer rättssäker.

6. Framtida utveckling

Pedagogisk verksamhet

Den senaste tiden har det funnits en stor osäkerhet kring den humanitära situationen i vår omvärld, men antalet nyanlända i Södertälje har inte varit så stort som tidigare har antagits. Osäkerheten kvarstår dock, eftersom situationen i vår omvärld är fortsatt instabil.

Alldeles oavsett mängden nyanlända måste vi möta dessa barn och elever med hög kvalitet i mottagandet. Utifrån det stora flyktingmottagandet som varit de senaste åren, har ett stort arbete med att kvalitetssäkra mottagandet av **nyanlända** pågått. Det finns idag tydliga och väl fungerande rutiner och riktlinjer för detta mottagande.

De barn och ungdomar som nu flyr sina hemländer bär på en historia och upplevelser som gör att vi måste möta dem på delvis nya sätt för att säkerställa en framgångsrik förskole- och skolgång. I detta arbete blir ett väl fungerande och tillgängligt barn- och elevhälsoarbete särskilt viktigt. En fungerande **elevhälsa** är också viktig för andra barn och elever, och för medarbetare. Allt fler barn och unga likväl som medarbetare upplever idag en större ohälsa. Oavsett om det är psykisk eller fysisk ohälsa, måste vi bli bättre på att hantera detta, samtidigt som vi måste utveckla det förebyggande arbetet.

I Södertäljes förskolor har 65 procent av barnen ett annat **modersmål** än svenska. Inom grundskolan deltar över 30 procent i modersmålsundervisning, men långt fler än så har ett annat modersmål. Detta ställer höga krav på att förskolor och skolor arbetar initierat med språk- och kunskapsutveckling. Inom detta område har det pågått och kommer framöver att pågå stora utvecklingsinsatser.

Under de senaste åren har ett intensivt systematiskt kvalitetsarbete pågått i alla våra verksamheter för att säkra att resultat och utveckling följs upp kontinuerligt. Utifrån uppföljningen ska rätt åtgärder sättas in för att öka måluppfyllelsen. Det systematiska kvalitetsarbetet är en viktig förklaring till att resultaten har förbättrats. Under föregående läsår förbättrades i stort sett all måluppfyllelse inom förskola, grundskola och gymnasieskola. Denna positiva utveckling ska fortsätta och resultaten ska förbättras ytterligare. Vi har idag väl fungerande förskolor och skolor. Men förutsättningarna och behoven ser olika ut. I områden där utbildningsnivån är låg, arbetslösheten hög och känslan av utanförskap kan vara omfattande har kommunen ett omfattande **kompensatoriskt ansvar**. Det bristande likvärdigheten kan inte bara vara en kommunal angelägenhet, också staten behöver ta ett ansvar för att för att skapa likvärdiga villkor för barn och ungdomar.

En stor utmaning framöver, kanske den allra största, är att säkerställa **tillgången till kvalificerade och utbildade medarbetare** som kan fortsätta utveckla förskola och skola i Södertälje kommun. Bristen på förskollärare har tilltagit. Konkurrensen om befintliga och nyutexaminerade förskollärare och lärare är mycket stor. Rörligheten inom dessa yrkeskategorier har ökat och omsättningen inom våra förskolor och skolor är nu större än någonsin. För många är lönen avgörande. Lite förenklat kan man säga att man som lärare kan tjäna 1000 kronor för varje

pendeltågstation man passerar på väg mot Stockholm. För kommuner och andra arbetsgivare i länet är detta ett faktum som måste hanteras. Statliga satsningar varvas med kommunala satsningar men de ekonomiska resurserna är begränsade.

För att bli framgångsrika i att behålla våra medarbetare och för att attrahera nya, måste vi, utöver att höja lönerna, förbättra kvalitén inom områden vi vet påverkar medarbetares upplevelse av sin arbetsplats: *ledarskap, samarbete och effektiv arbetsfördelning*. Dessa områden kommer alla enheter att arbeta med. Dessutom prövar några förskolor och skolor ett funktionellt delat ledarskap med en chef som ansvarig för det statliga uppdraget och en chef som ansvarig för det kommunala uppdraget. Det är några exempel på vad vi gör för att stärka tillgången till kvalificerade och utbildade medarbetare.

Äldreomsorg

Nytt vård- och omsorgsboende

Under 2017 ska Wijbacken utökas med nio platser och under 2018 kommer det nya boendet i Björkmossen att färdigställas med 54 platser. I dagsläget är det svårt att få tag på externa boendeplatser därför placerar kommunen brukare på korttidsboende eller hemma med hemtjänstbeslut. Under året har det funnits i snitt 30 brukare, som väntar på en särskild boendeplats.

Betalningsansvarslagen

Betalningsansvarslagen reglerar när och hur mycket kommunerna ska betala till landstingen för utskrivningsklara patienter, som ligger kvar på sjukhus. Nu föreslås att lagen ersätts. Den nya lagen syftar till att åstadkomma en god vård, där ledtiderna mellan sluten vård och vård och omsorg i hemmet kan hållas så korta som möjligt samt att onödig vistelse på sjukhus så långt möjligt kan undvikas. Eftersom lagen innebär att betalningsansvaret för kommunen ändras från 5 dagar till 3 dagar blir det viktigt att arbeta hem personer snabbare med hjälp av teamen Trygg och säker hemgång för att slippa ökade kostnader. Lagen planerades att träda i kraft i juli 2016, men är försenad.

Lägre antal hemtjänsttimmar

Totalt uppgår antalet hemtjänsttimmar för hela äldreomsorgen inklusive kommundelar till 534 295 timmar, vilket är 56 986 färre än år 2015. Detta beror på att myndigheten nu arbetar systematiskt med att följa upp alla beslut i tid. Inom ramen för morgondagens hemtjänst pågår även aktiviteter i syfte att få den beviljade tiden att bättre överensstämma med brukarnas egentliga behov av omsorg. Detta har medfört ett överskott hos myndigheten. Överskottet som genererats, behövs för att höja timersättning till utförarna i samband med att digitala system för tid- och insatsregistrering ska införas i juni 2017.

Stimulansbidrag för ökad bemanning

Regeringen avsätter 2 miljarder kronor per år 2016-2018 för att höja kvalitén i äldreomsorgen. För 2016 fick äldreomsorgen totalt 14,7 mnkr, som fördelades både till interna och externa aktörer. Totalt har 11,4 mnkr använts, varav de externa aktörerna inom hemtjänst och särskilt boende använt 2,3 mnkr och kommunen 9,1 mnkr. Pengarna har använts till att förstärka inom hemtjänsten, vård- och omsorgsboendena, korttidsvården samt hälso- och sjukvården. För 2017 kommer

äldreomsorgsnämnden att få 15,0 mnkr. Pengarna kommer bland annat att nyttjas till anställning av undersköterskor, sjuksköterskor samt dietist.

Bemanning på äldreboenden

Regeringen beslutade 2016 om en ändring i socialtjänstförordningen. I förordningen förtydligas att den enskildes behov ska vara styrande, och om det behövs ska personal finnas tillgänglig dygnet runt. För att ytterligare stötta kommunernas arbete med ökad kvalitet nattetid i särskilt boende för äldre har SKL tagit fram denna rekommendation. I rekommendationen anges de områden som kräver ett särskilt fokus i förnyelse- och förbättringsarbete. Rekommendationen antogs av SKLs styrelse den 20 januari 2017. SKL rekommenderar kommunerna att anta rekommendationen.

Rekommendationens fyra delar:

1. Koll på läget: Ledningen behöver i större utsträckning ta reda på hur arbetet bedrivs nattetid.
2. Individens behov: En planering behöver genomföras med den äldre och den äldres anhöriga vad gäller omsorgsinsatser och tillsyn även nattetid.
3. Strategi för ny teknik: Kommunen bör ta fram en teknikstrategi som omfattar såväl infrastruktur, informationssäkerhet, tillämpning av lagstiftning.
4. Ledarskap: Ledarskapet inom särskilt boende för äldre behöver stärkas för att förändringsarbetet med att identifiera och införa nya arbetssätt

Nationell kvalitetsplan för äldreomsorg

En särskild utredare ska ta fram förslag till en nationell kvalitetsplan för äldreomsorgen. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2017. Utredaren ska föreslå åtgärder som syftar till:

- Högre kvalitet och effektivitet
- Bättre förebyggande och rehabiliterande insatser
- Tryggad personalförsörjning
- Översyn av särskilda boendeformer
- Flexibla former för beslut om äldreomsorg
- Användning av välfärdsteknologi

Digitalisering

Kontoret kommer under 2017 att införa ett digitalt system för tid- och insatsregistrering samt ett planeringssystem inom hemtjänsten. Målet är att säkerställa att rätt insatser utförs till rätt kostnad. Införandet innebär att kontorets driftkostnader för system ökar. För 2017 finns 5,0 mnkr avsatta i nämndens budget.

Kultur och fritid

Framtiden handlar om att fortsatt ta vara på det utbyggda utbudet för kultur och fritid inom de olika verksamheterna. En viktig framtidsfråga avser det succesiva genomförandet av fastställd biblioteksplan. Fortlöpande ska verksamheten präglas av ständig utveckling och förbättring. Föreningsstödet och samarbetet med föreningarna betyder mycket för utbudet av kultur och fritid i Enhörna kommunaldel och kommer att fortsätta. Den sporthall som planeras i anslutning till ny grundskola vid Ekeby Gård, kommer att bli ett betydande tillskott för möjligheterna att bedriva

idrott i Enhörna. Genom investeringar i anslutning till Enhörna IP (asfaltunderlag till isbanan) motionsspår (ny belysning) och utegym har framtida förutsättningar för bl.a. spontanidrott förbättrats. Utrymmet för kostnadsminskningar genom rationaliseringar är begränsat, då så stor del av verksamheten bygger på föreningssamarbeten. Minskade investeringar, minskade föreningsbidrag, och minskat öppethållande på biblioteket ger lägre kostnader, men också försämrat utbud och service. Enhörnaborna uppskattar alltmer sitt bibliotek. Utlåningen ökade kraftigt – 23 % – på biblioteket mellan åren 2014 och 2015, som då slutade med högsta sedan start. Fram till och med augusti såg det ut som det skulle bli nytt rekord igen men under september-december föll utlåningen tillbaka.

Kultur- och fritidskontoret har tagit fram ett underlag för ett kulturpolitiskt program under 2016, som det ska arbetas vidare med och tas beslut om 2017. Södertäljes kulturpolitiska program ska vara en politisk viljeinriktning och ett politiskt styrmedel för de kommande fem åren. Programmet ska vidare vara övergripande och genomsyra kommunens samtliga verksamheter, och ange inriktning för det kulturpolitiska arbetet i kommunala nämnder och bolag. Programmet ska tydligt kopplas till såväl de övergripande målen för kommunen som nationella kulturpolitiska mål och regionala visioner och utvecklingsplaner. Följande ska prioriteras i programmet:

- Barn och unga – alla barn och unga har rätt till kultur, språk och upplevelser
- Attraktiv livsmiljö – kultur bidrar till lokal utveckling
- Öka kulturens tillgänglighet – alla medborgare ska ges möjlighet att delta och verka i kulturlivet
- Barn och unga – alla barn och unga har rätt till kultur, språk och upplevelser
- Attraktiv livsmiljö – kultur bidrar till lokal utveckling
- Öka kulturens tillgänglighet – alla medborgare ska ges möjlighet att delta och verka i kulturlivet

Samhällsbyggnad och offentlig miljö

Bostadsbyggandet är ett prioriterat område och intresset för att bygga och köpa mark i Södertälje är rekordstort. Kommunen står inför en historisk expansion och ska växa snabbt under de närmsta åren. Utmaningen kräver en framsynt och hållbar stadsplanering med tydliga strategier, program och planer, vilket behövs för att kunna genomföra en snabb och storskalig samhällsutveckling med bibehållen god kvalitet. Därför har samhällsbyggnadskontoret ansökt om och blivit tilldelat särskilda statliga medel (del av den statliga välfärdsmiljarden) vilket möjliggör en satsning på framtagande av väl genomarbetade planeringsunderlag vilket på sikt möjliggör en hög utbyggnadstakt. Kontoret arbetar dessutom löpande med att prioritera de projekt som ger så stor samhällsnytta som möjligt med de resurser vi har att tillgå. En viktig utgångspunkt är översiktsplanen som anger förtätning och komplettering av befintliga områden som en huvudinriktning för att öka antalet bostäder i kommunen.

För att möta de ökade resursbehoven kommer kontoret att behöva fortsätta arbetet med att komplettera och stärka upp den interna organisationen, både via nyrekryteringar och genom stöd av konsulter. Konkurrensen är stor inom flera yrkesgrupper inom samhällsbyggnadsområdet. Rekryteringsarbetet tar mycket av chefernas tid och ökar trycket på övriga medarbetare då det tar tid och energi att introducera nyanställda innan de är helt operativa. Kompetensförsörjning är, och kommer fortsätta att vara, ett viktigt strategiskt utvecklingsområde.

Årsbokslut 2016 -Enhörna		
	Bokslut	Bokslut
	Jan 15 - Mån 13 15	Jan 16 - Mån 13 16
BROS BALANSRÄKNING (tkr)		
TILLGÅNGAR		
Anläggningstillg.	9 743,30	8 960,50
Omsättningstillg.	1 013,30	951,50
Fordran internbank		
S:A TILLGÅNGAR	10 756,60	9 912,00
EGET KAPITAL		
Ingående balans	-57,00	2 766,60
Årets resultat	2 823,60	-533,10
SKULDER		
Kortfristiga skulder	-4 124,20	-3 885,80
Skuld till internbank	-9 211,50	-8 084,70
Långfristiga lån/skulder	-187,50	-175,00
S:A SKULD O EGET KAP.	-10 756,60	-9 912,00
Diff. tillg / skulder	0,00	0,00
(Kontrollsumma kkl 1-8)	0,00	0,00

Verksamhetsuppföljning Enhörna kommunundersökning Årsbokslut 2016				
OSKÄR VERKSAMHET	Redovisning Jan 15 - Mån 13 15	Budget Jan 16 - Dec 16 helt	Redovisning Jan 16 - Mån 13 16	% av budget
PEDAGOGISK VERKSAMHET TOTALT				
(vht 21-29 inklusive sårskola)				
kostnader	-59 838,00	-52 812,00	-55 613,30	105,00
intäkter	5 558,30	4 725,00	6 012,20	127,00
netto	-54 279,70	-48 087,00	-49 601,10	103,00
* varav förskola				
(vht 21-23)				
kostnader	-22 659,70	-18 947,00	-19 973,50	105,00
intäkter	1 342,90	745,00	1 285,80	173,00
netto	-21 316,80	-18 202,00	-18 687,70	103,00
* varav grundskola				
(vht 23-29 inklusive sårskola)				
kostnader	-37 178,30	-33 865,00	-35 639,80	105,00
intäkter	4 215,30	3 980,00	4 726,30	119,00
netto	-32 963,00	-29 885,00	-30 913,50	103,00
ÅLDREOMSORG				
(vht 41-4899)				
kostnader	-27 686,00	-27 840,00	-27 920,00	100,00
intäkter	15 859,00	15 723,00	18 000,80	114,00
netto	-11 827,00	-12 117,00	-9 919,20	82,00
KULTUR				
(vht 61-61199, 62-65999, 6711-67299 6735-67369, 67392-67392, 6743-67439 6752-67529, 6762-67629)				
kostnader	-873,40	-879,00	-853,60	97,00
intäkter	-873,40	-879,00	-853,60	0,00
netto				
FRITID				
(vht 66-66299, 671-67109, 673-673, 6731-67349, 6737-67391, 674-64729 6751-67519, 6761-67619)				
kostnader				
intäkter				
netto				
IDROT				
(vht 58-68299, 684-64999)				
kostnader	-365,60	-260,00	-320,60	123,00
intäkter	18,30	0,00	12,50	0,00
netto	-347,30	-260,00	-308,10	119,00
GATOR OCH PARKER				
(vht 12-16999, 683-68399, 685-6859, 7-77999, 86-86999)				
kostnader	-892,50	-940,00	-908,00	97,00
intäkter	25,70	0,00	22,70	0,00
netto	-866,80	-940,00	-885,30	94,00
ADMINISTRATION				
kostnader	-46,20	0,00	-103,20	0,00
intäkter				
netto	-46,20	0,00	-103,20	0,00

	05DÅR VERKSAMHET	Jan 15 - Mån 13 15	Budget helår Jan 16 - Dec 16	Redovisning Jan 16 - Mån 13 16	% av budget
ÖVRIG VERKSAMHET (buffert vht 10000)	0,00	-301,00	-301,00	0,00	0,00
intäkter					
netto	0,00	-301,00	-301,00	0,00	0,00
ÖVRIG VERKSAMHET (produktionsök vht 872)	-4 542,40	-4 237,80	-4 237,80	-4 488,60	106,00
kostnader					
intäkter	4 379,20	4 237,80	4 200,50	-288,10	99,00
netto	-163,20	0,00	-288,10	0,00	0,00
ÖVRIG VERKSAMHET (nämd vht 11200)	-594,90	-630,00	-722,20	-722,20	115,00
kostnader					
intäkter	-594,90	-630,00	-722,20	-722,20	115,00
netto	-594,90	-630,00	-722,20	-722,20	115,00
Preliminärbokförda kostnader	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
S:A VERKSAMHETENS NETTOKOSTNAD	-68 998,50	-63 214,00	-62 680,80	63 214,00	99,00
KOMMUNBIDRAG	66 175,00	63 214,00	63 214,00	533,10	100,00
RESULTAT (kontrollsumma resultat)	-2 823,50	-2 823,60	0,00	533,10	0,00

Helårsbokslut 2016 - Investeringssammanställning, nämnen Enhörna (tkr)

KF/KS beslutade investeringar		Avräkning mot projektanslag			Årets investeringsbudget					Pågående (totalt)	
Projekt nr	Projektnamn	Totalt projekt-anslag	Total utgift/ink tom 2016-12-31	Prognos för hela projektet	Avvikelse för projektet	Invest. budget 2016	Förbrukn 2016	Avvikelse bokslut 2016	Avslutas detta bokslut	Prognos slutdatum (år/månad)	investeringar som inte har aktiverats 31/12 2016
86000	Ofördelat	110				25000		25 000	Nej	2017	
91511	Effektbelysning KF/KS		60		0	50	60	-10	Ja		
					0			0			
					0			0			
					0			0			
					0			0			
Summa KF/KS beslutade invest		110	60	0	0	25 050	60	24 990			0
Nämndbeslutade investeringar						1 137	164	973			
S:a investeringar totalt		110	60	0	0	26 187	224	25 963			
		Avskrivningar (tkr)									
		2016 utfall	2017 prognos	2018 prognos							

Kommentarer: Projekt 8600 har inte startat och ska balanseras till 2017

Bokslut 2016

– Enhörna kommunaldelsnämnd

Datum: 2017-02-02

Sammanfattning

Ekonomi

Budgetramen för den pedagogiska verksamheten 2016 i Enhörna kommunal del var 48 087 tkr. Resultatet blev ett underskott på 1 803 tkr. Prognosen i delårsbokslut per augusti var 1 705 tkr. Försämringen ligger inom förskola och kost, samtidigt som resultatet i grundskolan förbättrats med 566 tkr.

Grundskolan har under året arbetat med ett upprättat och av kommunaldelsnämnden beslutat åtgärdsprogram som bedöms ge en ekonomi i balans 2017.

Måluppfyllelsen bedöms ha brister.

KF-mål

Resultaten inom förskolan har kraftigt förbättrats under året och ligger nu på en mycket hög nivå. Inom grundskolan är resultaten fortsatt mycket goda. Måluppfyllelsen bedöms därför vara bra.

Personal

På grund av att kommunen under våren bytt personalsystem så finns ännu ingen tillgänglig jämförbar statistik per enhet eller per verksamhet. Kommunaldelsnämndens totala sjukfrånvaro har under året endast sjunkit marginellt och den ligger fortsatt över genomsnittet för kommunen som helhet.

Ekonomi

Sammanställning resultat

	Nämndbidrag 2016	Nettokostnad 2016	Resultat 2016	Nettokostnad 2015
Förskolan	18 202	18 688	-486	21 317
Grundskolan	29 885	30 914	-1 029	32 963
Kostverksamhet	0	-288	-288	-163
Summa Enhörna	48 087	49 889	-1 803	54 443

Budgetramen för den pedagogiska verksamheten 2016 i Enhörna kommunal del var 48 087 tkr. Resultatet blev ett underskott på 1 803 tkr. Prognosen i delårsbokslut per augusti var 1 705 tkr. Försämringen ligger inom förskola och kost, samtidigt som resultatet i grundskolan förbättrats med 566 tkr.

Grundskolan har under året arbetat med ett upprättat och av kommunaldelsnämnden beslutat åtgärdsprogram som bedöms ge en ekonomi i balans 2017.

Förskolan

Budgetramen 2016 för förskolan i Enhörna var 18 202 tkr. Resultatet blev ett underskott på 486 tkr.

I delårsbokslutet redovisades ett nollresultat. Personalkostnaderna har sedan dess ökat på grund av hög sjukfrånvaro, både kort- och långtidsfrånvaro, vilket även medfört ökade kostnader för företagshälsovård. Personalkostnaderna blir höga i förhållande till antal barn på grund av att barnen har långa vistelsetider som kräver mer personalresurser.

Efter sommaren erbjöds förskolan "Extratjänster" av Arbetslivskontoret där 100 % ersättning av lönekostnaden utlovades. Ersättningen har inte kommit in under 2016 och 126 tkr av underskottet förklarar detta. En generell lönejustering för förskolechefer beslutades under året, vilket skulle finansieras inom ram. Under en längre tid har förskolan arbetat med åtgärdsplaner för att anpassa verksamhetens kostnader inom personal och drift till ett minskat antal barn. Förskolan prognostiserade i augusti en ekonomi i balans till årets slut men av ovanstående skäl blev resultatet negativ. För 2017 har förskolan lagt en budget i balans.

Grundskolan

Budgetramen 2016 för grundskolan i Enhörna var 29 885 tkr. Resultatet blev ett underskott på 1029 tkr. Delårsprognosen per augusti visade ett underskott på 1 595 tkr, en förbättring med 566 tkr. Skolan har arbetat hårt med att förbättra sitt resultat under året både genom att inte tillsätta vakanser och genom restriktiv kostnadshållning på flertalet poster som datorer och lekredskap till undervisning. Åtgärdsplanen har verkställts i snabbare takt än beräknat och därmed arbetar Enhörna även med att fortlöpande reducera årets underskott i enlighet med KS beslut §129.

Utöver budgeterade driftbidragsintäkter har skolan erhållit statsbidrag i form av Lärarlönelyftet 268 tkr, Fritidshemsatsningen 100 tkr, Fortbildning specialpedagogik 83 tkr och Läxhjälp 15 tkr. Under året har skolan erbjudit fler elever från andra kommuner platser i den egna skolan vilket motsvarar ökade intäkter på 247 tkr jämfört mot budget.

Grundskolan har under året arbetat med ett upprättat och av kommunaldelsnämnden beslutat åtgärdsprogram som bedöms ge en ekonomi i balans 2017.

Effektiviseringar/åtgärder

Vallaskolan hade en åtgärdsplan med kraftfulla åtgärder på ca 1 980 tkr under 2016 i relation till 2015 års resultat. Den är antagen av Enhörna kommunaldelsnämnd 2016-04-11. Trots denna återstår det ett underskott 2016 då flertalet åtgärder genomförs i slutet av 2016. Det innebär att vi ser effekten först 2017 när alla personalanpassningar som gjorts 2015 och 2016 ger fullt utfall. Åtgärder görs hela tiden för att få ner underskottet.

Kostenheten

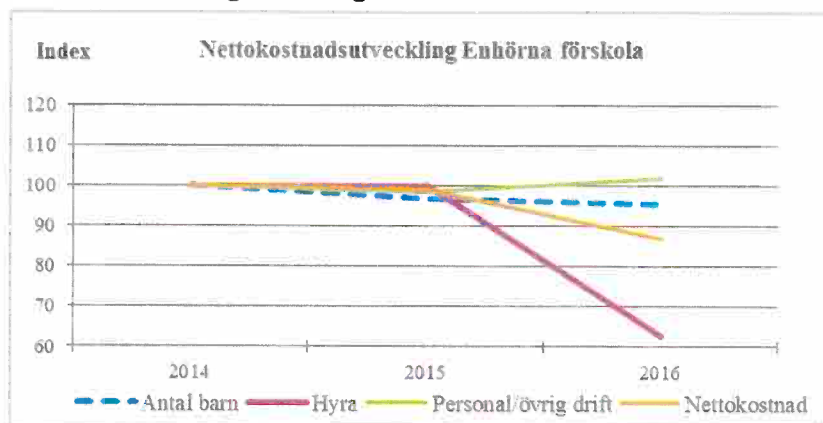
Resultatet för kostverksamhet i Enhörna blev ett underskott på 288 tkr. Prognosen i delårsbokslutet per augusti var ett underskott på 110 tkr. Vallaskolans kök hade stängt under sommaren vilket medförde ett intäktbortfall, samtidigt som man haft fasta personalkostnader. De intäkter som budgeterats från Lillängen ÅO tillföll i stället köket i Bergvik. För 2017 har man lagt en budget i balans.

Nettokostnadsutveckling

	Nettokostnad 2014	Nettokostnad 2015	Nettokostnad 2016
Förskolan	21 504	21 317	18 688
Grundskola	32 349	32 963	30 914
Kostverksamhet	84	163	288
Summa	53 937	54 443	49 890

Förskolan

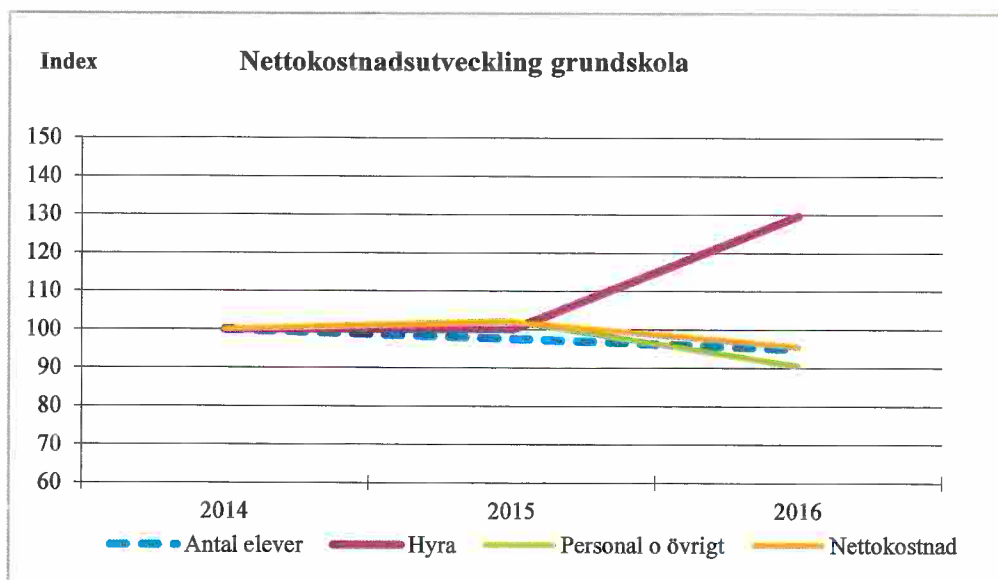
Diagrammet visar den totala nettokostnadsutvecklingen samt nettokostnadsutvecklingen för personal-och driftkostnader samt hyreskostnader för åren 2014 till 2016. Även förändringen av antalet barn framgår av diagrammet.

Barnantalet sjunker fortsatt och var i snitt under året 147 st. Verksamheten hade 154 barn 2014. Nettokostnader (exkl. hyra) har ökat med 3 % trots att barnantalet har minskat. Det beror på att det är svårt att minska på bemanningen då många barn har långa vistelsetider vilket kräver personalresurser.

Grundskolan

Diagrammet visar den totala nettokostnadsutvecklingen samt nettokostnadsutvecklingen för personal-och driftkostnader samt hyreskostnader för åren 2014 till 2016. Även förändringen av antalet elever framgår av diagrammet.

Trenden är att Vallaskolan fortsätter tappa elever. Höstens volymavstämning visar ett årssnitt på 314 elever, en minskning med 9 elever från år 2015 och 17 elever från år 2014. Skolan arbetar aktivt med att anpassa organisationen till det sjunkande elevantalet. Där den totala nettokostnaden minskas i takt med elevantalet, vilket återspeglas i diagrammet ovan.

Hyreskostnaden har från år 2016 ökat på ett extraordinärt sätt. Detta beror på den nya hyreskostnadsmodellen som trädde i kraft i början av året och inneburit en kostnadsökning för skolan.

KF-mål och inriktning

KF-mål

Resultaten i förskolan och skolan ska förbättras

Fullmäktige har uttryckt att "resultaten i förskolan och skolan ska förbättras". I det systematiska kvalitetsarbetet följs en mängd resultat upp och rapporteras löpande till utbildningsnämnden och kommunaldelsnämnderna. I kommunfullmäktiges uppföljning baseras bedömningen på ett antal utvalda uppföljningsfaktorer i form av resultat och betyg. Urvalet baseras på utbildningskontorets kommunövergripande planer för systematiskt kvalitetsarbete. Mer utförlig uppföljning av verksamheternas resultat sker i planerna för systematiskt kvalitetsarbete 2016/2017.

Uppföljning av förskolan - Prioriterade kunskapsområden

Utveckling och nuläge

I förskolan följer vi upp varje barns lärande och utveckling utifrån förskolans prioriterade kunskapsområden. De nedanstående siffrorna svarar på frågan: Hur stor andel av de femåriga barnen når de mål som finns för respektive kunskapsområde? Resultatet visar hur väl verksamheten har skapat förutsättningar för att barnen ska lyckas inom de olika kunskapsområdena.

	Södertälje 2014	Enhörna 2014	Södertälje 2015	Enhörna 2015	Södertälje 2016	Enhörna 2016
Språkutveckling	86,2	96,0	87,5	90,5	90,1	98,2
Lek och samspel	89,5	96,3	90,1	93,0	93,6	99,2
Naturvetenskap och teknik	84,8	97,9	87,3	91,1	92,1	97,5
Matematik	86,9	97,9	89,4	84,8	91,0	97,5

Måluppfyllelsen för Enhörna likväl som för hela förskolan i Södertälje har under året ökat inom samtliga prioriterade kunskapsområden. Inom samtliga kunskapsområden ligger Enhörna över genomsnittet för förskolan som helhet. Förra årets sjunkande resultat inom Enhörna förklarades med ett stort utvecklingsarbete som medfört en större medvetenhet och kunskap, vilket bidrog till en mer kritisk bedömning. I år har detta utvecklingsarbete även gett goda effekter på resultatet.

Det systematiska kvalitetsarbetet fortsätter befästas i verksamheten. Tack vare satsningen på centrala ateljéristor och pedagogistor har nu samtliga förskoleområden i kommunen ett väl fungerande och eget dokumentationsverktyg. En del i det fortsatta utvecklingsarbetet är att dessa verktyg förändras eller justeras utifrån vad som är aktuellt inför varje nytt år. Kopplingen till förbättrings- och utvecklingsområden i dokumentationsverktygen blir allt tydligare. Det är mycket glädjande eftersom en framgångsfaktor i ett väl fungerande kvalitetsarbete är att de olika delarna hänger ihop. Det ger en tydlighet i hela organisationen och det gynnar förståelsen för det utvecklingsarbete som ska genomföras. Även förskolans gemensamma verksamhetsidé bidrar till att denna förståelse ökar. Arbetet med pedagogiska miljöer och ateljékultur har fortsatt under året som varit men kommer framöver att lyftas som ett gemensamt förbättringsområde.

Bedömning av måluppfyllelse

Verksamhetens måluppfyllelse har ökat markant mellan 2015 och 2016 och ligger nu på en mycket hög nivå. Måluppfyllelsen bedöms därför som bra.

Åtgärder för bättre måluppfyllelse

Under nästkommande år kommer fokus fortsatt att ligga på förskolans relation till familjerna. Utöver detta införs ett förbättringsområde kring förskolans pedagogiska miljöer. Nedan sammanfattas en kombination av insatser utifrån förskolans förbättringsområden och utvecklingsområden.

- De framtagna riktlinjerna för samverkan med hemmet ska introduceras och förankras, både hos medarbetare och hos vårdnadshavare, och även följas upp.
- Alla förskoleområden ska fortsätta utveckla grupputvecklingssamtalen (vårdnadshavare i mindre grupper) som forum för samråd. Fokus ska vara förskolans uppdrag och mål, det kollektiva lärandet och förskolan som en demokratisk mötesplats. Vårdnadshavare ska utifrån förskolans normer och värden bättre kunna stödja sina barn i deras utveckling, och även kunna stödja varandra.
- Gemensamma riktlinjer för inskolning ska tas fram för att öka likvärdigheten i vårdnadshavares och barns första kontakt med förskolan. Andra möjligheter till gemensamma riktlinjer för ökad likvärdighet ska under året ses över.
- Gemensamma riktlinjer för vilket material som ska finnas som grund i förskolornas pedagogiska miljöer tas fram och implementeras.
- Arbetet med att konkretisera förskolans gemensamma verksamhetsidé fortsätter. Under 2016 har samtliga medarbetare inom förskolan fått bidra med egna tankar om vad verksamhetsidén och kopplingen till Reggio Emilia betyder för just deras verksamhet. Detta för att konkretiseringen ska bli Södertäljespecifik.
- Förskollärare med särskilt utvecklingsuppdrag fortsätter med sitt praktiktäna utvecklingsarbete. Årets fokus kommer att vara den gemensamma verksamhetsidén samt hur förskolan på ett bättre sätt kan involvera familjerna i verksamheten.
- Förskolans centrala pedagoger och centrala ateljéristor fortsätter med sitt uppdrag att särskilt utveckla gemensamma strategier för pedagogisk dokumentation samt att utveckla ateljékulturen i verksamheten. Centrala pedagoger och ateljéristor kommer under läsåret 16/17 att omfördelas till andra förskoleområden.
- Minst ett arbetslag från samtliga förskoleområden (15 förskolor) ska delta i en utbildning kring språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt ur ett flerspråkighetsperspektiv.

Uppföljning av grundskolan - resultat

Elever i årskurs 9, meritvärde, alla kommunala skolor

	Meritvärde alla elever	Meritvärde flickor	Meritvärde pojkar
2013	205,3	218,3	193,7
2014	211,2	221,8	201,8
2015	213,4	221,7	204,6
2016	218,3	227,6	209,1

För sjätte året i rad har meritvärdet i Södertäljes kommunala grundskolor förbättrats. År 2016 var meritvärdet 218,3 poäng, vilket ska jämföras med 213,4 poäng föregående år. Under några år minskade skillnaden mellan flickors och pojkars resultat men det senaste året har flickorna förbättrat sitt resultat något lite mer än pojkarna. Nu skiljer det 18,5 poäng jämfört med föregående års 17,1 poäng. Skillnaden mellan könen är dock fortfarande mindre än vad det var 2013 och 2014.

Under flera år har andelen elever med minst godkänt i de 16 obligatoriska ämnena ökat, och så även i år. Det senaste läsåret ökade måluppfyllelsen från 70 procent till 72 procent. Sett till den senaste treårsperioden har flickorna förbättrat måluppfyllelsen från 69 procent till 73 procent. Motsvarande period har pojkarna gått från 64 procent till 71 procent. I likhet med resultatutvecklingen i meritpoäng innebär det att pojkarnas resultatförbättring varit större än flickornas de senaste åren.

Behörighet för fortsatta studier, alla kommunala skolor

	Andel behöriga för högskoleförberedande program			Andel behöriga för yrkesprogram			Andel elever som inte är behöriga för vare sig högskoleförberedande program eller yrkesprogram		
	Totalt	Flickor	Pojkar	Totalt	Flickor	Pojkar	Totalt	Flickor	Pojkar
2012	74,8	75,8	73,7	76,1	76,9	75,3	23,9	23,1	24,7
2013	75,9	78,1	73,8	78,5	80,2	76,9	21,5	19,8	23,1
2014	78,8	81,1	76,8	82,0	82,8	81,3	18,0	17,2	18,7
2015	78,7	77,8	79,6	78,8	78,1	79,6	21,2	21,7	20,4
2016	79,4	79,9	79,0	80,5	80,6	80,3	19,5	19,4	19,7

Efter flera år av förbättrade resultat när det gäller behörighet uppvisade år 2015 en försämrad måluppfyllelse. Det var även det första året som pojkar hade högre behörighet än flickor. År 2016 har dock behörigheten återigen ökat, både vad det gäller högskoleförberedande program och yrkesprogram. Flickorna har återigen högre behörighet än pojkarna, även om skillnaden glädjande nog är mycket liten.

De fortsatta resultatförbättringarna inom grundskolan är ett resultat av det målmedvetna systematiska kvalitetsarbetet som bedrivs. Det ger bland annat fokus på rätt saker, en tydlighet i de gemensamma utvecklingsfrågorna samt återkommande resultatuppföljningar. Vid resultatuppföljningen HT15 framkom t.ex. att andelen elever som riskerade att bli obehöriga till gymnasiet ökade. Under VT16 genomfördes därför ett intensivt arbete på samtliga skolor och detta gav resultat. Individuella handlingsplaner utarbetades och följdes noggrant upp med respektive elev och dennes vårdnadshavare. Exempel på åtgärder som vidtogs är extra och anpassad undervisning, koncentrationsläsning i vissa ämnen, läxhjälp och lovskola m.m. Trots stora insatser och återkommande resultatförbättringar är dock närmare en femtedel av eleverna i årskurs 9 inte behöriga till gymnasieskolans nationella program. Måluppfyllelsen i svenska som andraspråk är fortsatt låg likväl som i engelska. Utbildningskontoret behöver vidta fortsatta åtgärder för att stärka förutsättningarna för de elever som har svårast att nå målen och detta särskilt när det gäller läs-, skriv- och matematikutveckling i årskurs F-3 och 6-9.

Vallaskolan Årskurs 6, nationella prov och betyg

	NP Engelska	NP Matematik	NP Svenska	Uppnått målen Engelska	Uppnått målen Matematik	Uppnått målen Svenska
2014	95,9	98,0	95,9	96	96	96
2015	91,1	97,8	100	98	100	100
2016	97,4	100	100	97	97	100

Vallaskolan har fortsättningsvis mycket goda resultat på de nationella proven och en mycket hög andel elever med minst godkända betyg. Resultaten på de nationella proven har förbättrats under året och nästintill alla elever har minst godkända provresultat i engelska, matematik och svenska. Andelen minst godkända betyg har minskat något i engelska och matematik men ligger på en fortsatt mycket hög nivå.

Bedömning av måluppfyllelse

De specifika resultaten för Vallaskolan ligger fortsatt på en mycket hög nivå. Bedömning är att måluppfyllelsen är bra.

Åtgärder för bättre måluppfyllelse

Ett antal åtgärder har satts in för att höja måluppfyllelsen. I det systematiska kvalitetsarbetet finns en omfattande analys av genomförda åtgärder och förslag till åtgärder för att ytterligare förbättra måluppfyllelsen. Nedan finns exempel på åtgärder inför läsåret 2016/2017:

- De framtagna riktlinjerna för samverkan med vårdnadshavare ska introduceras och förankras, både hos medarbetare och hos vårdnadshavare, och även följas upp.
- Gemensamma stödstrukturer för föräldramöten implementeras och följs upp.
- Workshops och föreläsningar för alla medarbetare på fritidshem och i förskoleklass med fokus på tidig matematikinlärning och läsning.
- Ett specialpedagogiskt forum ska stödja skolorna i arbetet med tidiga åtgärder, extra anpassningar och särskilt stöd.
- Verksamhetschefen initierar, tillsammans med förskolans verksamhetschef, ett förbättringsarbete för att stärka övergången från förskola till skola.
- Varje arbetslag/ämneslag som leds av förstelärare ska ha tydliga och skriftliga uppdrag för det kollegiala lärandet med en tydlig förväntan på skriftlig reflektion.
- Kommunövergripande nätverk för förstelärare med syfte att genom kollegialt lärande stärka arbetet med att utifrån en resultatanalys anpassa undervisningen efter elevgruppens behov.
- Skapa förutsättningar för ett ökat kollegialt lärande i rektorsgruppen genom litteraturseminarium, filmning och gemensamt analysarbete.
- Föregående termin startades ett framgångsrikt arbete med individuella åtgärdsplaner för de elever i årskurs 9 som riskerade att inte uppnå behörighet till gymnasieskolan. Kommande läsår ska alla elever i årskurs 6-9 som riskerar att inte uppnå godkänt i Sv/SvA, Engelska eller Matematik få individuella planer utarbetade. Dessa planer följer en för alla skolor gemensam struktur och utgår från de återkommande resultatuppföljningarna på elevnivå som genomförs.

- En uppföljning av effekterna av det funktionellt delade ledarskapet som finns på fyra skolor ska genomföras.
- Sex lärare ingår i ett samverkansprojekt (STLS) tillsammans med Stockholms Universitet och några grannkommuner i syfte att beforska sin praktik.

Övergripande inriktning

Utifrån målet om att resultaten inom förskola och skola ska förbättras, ska enheternas kvalitetsarbete vara systematiskt, strategiskt och forskningsbaserat. Av särskild vikt är att alla förskolor och skolor utvecklar kvalitéer inom de fyra områden som forskningen visar leder till förbättrade resultat och som kommunen därför valt att prioritera. Dessa områden samt en övergripande lägesbedömning följer nedan:

Förändringsorienterat ledarskap. Ledare inom förskola och skola ska säkra att utvecklingsarbetet utgår från en väl känd verksamhetsidé, att medarbetarna har rätt kompetenser och i sitt arbete har en kvalitet som motsvarar högt ställda krav och förväntningar.

Förskolor och skolor i Södertälje kommun har fortfarande kommit olika långt i arbetet med verksamhetsidéer. Förskolans gemensamma verksamhetsidé har under året fått ett större fotfäste i verksamheten och en fördjupning av verksamhetsidén pågår i form av framtagandet av ett konkretiserande dokument. Till denna konkretisering har samtliga medarbetare inom förskolan fått bidra med egna tankar om just sin verksamhet ur ett Reggioperspektiv. Skolornas olika verksamhetsidéer skiftar i genomslag men samtliga enheter jobbar aktivt med frågan. Det finns framgångsrika exempel i form av exempelvis Rosenborgsskolan, Oxbacksskolan och Wendela Hebbegymnasiet. Andra skolenheter har inte kommit lika långt och behöver utveckla arbetet med verksamhetsidén ytterligare. Förväntansstrukturer – både centrala och lokala – finns och används i verksamheten. Förskolor och skolor strävar alltid efter att ha medarbetare med rätt kompetenser men det blir tyvärr tydligare och tydligare att bristen på förskollärare och lärare är stor. Konkurrensen om den utbildade personal som finns är påtaglig och enheterna gör vad de kan för att nyrekrytera personal och säkerställa rätt kompetenser. Allt fler förskollärare och lärare väljer dock att byta arbetsplats och arbetsgivare då detta direkt ger bättre lön. Även om de ekonomiska villkoren inte betyder allt så är det likväl ett av de största konkurrensmedlen på arbetsmarknaden. Den ökade rörlighet som detta nu skapar ger en instabilitet och en oro i organisationen. Framöver blir det således en ännu större utmaning att säkerställa att barn och elever möts av utbildad och behörig personal.

Lärande organisationskultur. Ledare och medarbetare inom förskola och skola ska säkra att organisationskulturen kännetecknas av samarbete och erfarenhetsutbyte och att det kollegiala lärandet får effekter i undervisningen och i barnens/elevernas lärande.

Den lärande organisationskulturen har utvecklats mycket de senaste åren inom samtliga verksamheter. Inom förskolan finns sedan länge möjlighet till erfarenhetsutbyte via både lokala och övergripande nätverk och grupper. Allt fler förskoleområden anordnar numera planeringsdagar och inspirationsdagar där olika förskolor inom området kan delge varandra goda exempel från verksamhetsåret som varit. Det kollegiala lärandet ges fortsatt utrymme och finns

strukturerat i olika mötesformer inom varje förskoleområde. Utöver detta finns förskollärare med särskilt utvecklingsuppdrag (FSU) som deltar i ett övergripande nätverk och har som uppdrag att driva och inspirera till utveckling i det egna arbetslaget.

Inom grund- och gymnasieskolorna har det kollegiala lärandet befästs ytterligare. De ämnesgrupper som förstelärare leder inom varje ämne har utvecklats utifrån styrning och uppföljning. Uppdraget och förväntningarna har blivit tydligare. Genomförda insatser och dess effekter följs regelbundet och gemensamt upp och utvärderas utifrån effekter på elevnivå.

Ytterligare exempel på kollegialt lärande är de utvidgade kommunövergripande sambedomningar inom grundskolan som görs vid rättningen av nationella prov. För proven i årskurs 3 träffas samtliga skolor gemensamt och för proven i årskurs 6 och 9 träffas skolor inom olika områden enligt en fastlagd rutin. Även kommunens utvecklingslärare bidrar till ett kollegialt lärande och under föregående läsår genomförde dessa insatser på fyra skolor.

Mål- och resultatstyrning. Ledare och medarbetare inom förskola och skola ska säkra att ständiga förbättringsåtgärder vidtas utifrån resultat och analyser och att det utvecklas en ansvarskultur där alla bidrar till att stärka kvalitén utifrån sina respektive roller och uppdrag.

Under året har måluppfyllelsen ökat inom förskola, grundskola och gymnasieskola. Ytterligare steg i förbättringen av mål- och resultatstyrningen har således tagits. Inom förskolan blir journalerna allt mer inarbetade och dokumentationsverktygen fortsätter att utvecklas. För andra året i rad har verksamhetens måluppfyllelse ökat inom samtliga prioriterade kunskapsområden.

Forskare från Stockholms universitet fortsatte under 2016 och början av 2017 sitt forskningsprojekt kring detta. Inom grundskola och gymnasieskola har de återkommande resultatuppföljningarna fortsatt och kännedomen om elevernas kunskapsutveckling leder till åtgärder som stärker kvalitén. Inom grundskolan visade exempelvis uppföljningen för höstterminen att andelen elever som riskerade att bli obehöriga till gymnasiet ökade. Under vårterminen genomfördes därför ett intensivt arbete på samtliga skolor. Individuella handlingsplaner utarbetades och följdes noggrant upp med respektive elev och dennes vårdnadshavare. Exempel på åtgärder som vidtogs var extra och anpassad undervisning samt koncentrationsläsning i vissa ämnen. Resultatet blev att behörigheten ökade jämfört med föregående år och att meritvärdet ökade för sjätte året i rad.

Även om systematiken i mål- och resultatstyrningen blir allt mer tydlig och resultaten förbättras så måste ansvarskulturen utvecklas ytterligare, insatserna måste systematiseras och i viss mån standardiseras men även sättas in i ett tidigare skede.

Kvalitet i undervisningen. Ledare och medarbetare inom förskola och skola ska säkra att undervisningen vilar på forskning och beprövad erfarenhet och att det utvecklas en samsyn om de framgångsfaktorer som stödjer hög måluppfyllelse.

I likhet med de senaste åren så pågår ett gediget utvecklingsarbete kring att stärka kvalitén i undervisningen inom samtliga verksamheter. Den gemensamma strukturen på planen för det systematiska kvalitetsarbetet är en grundbult i detta arbete. Pedagogistor, ateljeristor, förskollärare med särskilt utvecklingsuppdrag, förstelärare och utvecklingslärare är exempel på satsningar som

gett god effekt och det är satsningar som därför fortsätter framöver. Funktionellt delat ledarskap är ett försök att möjliggöra en pedagogisk ledning som kan ha ett större fokus på, och skapa en större samsyn kring, framgångsfaktorer som stödjer hög måluppfyllelse. Vi ser framgångsrika exempel på detta inom både grundskola och förskola. Tydligheten kring ansvarsfördelningen i det pedagogiska uppdraget och det administrativa uppdraget underlättar för hela organisationen.

Respektive chef i det funktionellt delade ledarskapet kan bättre fokusera på att utveckla just sitt uppdrag då det slutliga ansvaret för alla frågor inte bara vilar på en chef.

Inom grund- och gymnasieskolorna har de ämnesgrupper som förstelärare leder inom varje ämne utvecklats vidare. Uppdraget och förväntningarna har blivit tydligare. Genomförda insatser och dess effekter följs regelbundet och gemensamt upp och utvärderas utifrån effekter på elevnivå. I detta är undervisningens kvalitet central. Även utvecklingslärarna bidrar till en förbättrad kvalitet i undervisningen likväl som en mer likvärdig utbildning. Inom gymnasieskolan har läsårets gemensamma fokus på utvecklandet av språk- och kunskapsutvecklande ämnesundervisning gett effekt på undervisningen, vilket inte minst syns i de senaste resultaten som nästan uteslutande förbättrats.

Verksamhetsspecifika inriktningar

Utöver de övergripande inriktningar som gäller för samtliga verksamheter finns även mer specifika inriktningar som ser olika ut beroende på verksamhetsform. Vilka dessa är samt en lägesbedömning kring dem finns nedan:

Förskolans inriktning

Förskolan i Södertälje ska utifrån etablerad forskning stärka och utjämna förutsättningarna för barn från olika samhällsklasser inför skolstarten. Det ska ske genom att utveckla den pedagogiska dokumentationen för att dels fördjupa kunskapen om arbetet med förskolans prioriterade kunskapsområden och vilka effekter arbetet får för barnens utveckling, dels stärka förskolans förutsättningar att ha en dialog med vårdnadshavare om barnens lärande och utveckling. Förskolan ska också vidta åtgärder för att öka andelen förskollärare i verksamheten. Slutligen ska förskolorna utveckla sin verksamhet utifrån en gemensam verksamhetsidé, ett Reggio-Emilia inspirerat arbetssätt.

En mer likvärdig förskola i Södertälje kommun är en uttalad målsättning för verksamheten. Det innebär att förskolans verksamhet, utifrån sitt kompensatoriska uppdrag, inte ska vara lika för alla barn i Södertälje utan att hänsyn ska tas till de olika förutsättningar som barnen har och att verksamheten som erbjuds är anpassad därefter. Arbetet med den pedagogiska dokumentationen och med förskolans journaler utvecklas fortlöpande. Själva syftet med dessa verktyg är att synliggöra verksamhetens effekter på barnens lärande och utveckling, och att på så sätt kunna anpassa eller förändra verksamheten efter det som har verklig och god effekt. Forskare från Stockholms Universitet genomför just nu en studie inom två av Södertäljes förskoleområden när det gäller arbetet med pedagogisk dokumentation och förskolans journaler. Studien beräknas vara färdig under 2017.

Under hösten 2016 påbörjade ett arbetslag per förskoleområde (15 förskolor) en utbildning kring språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt ur ett flerspråkighetsperspektiv. Utbildningen tar sin utgångspunkt i ett sociokulturellt perspektiv på lärande. Forskning och litteratur om flerspråkighetsutveckling och språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt blir en stor del av denna utbildningsinsats. Syftet är att ge ökade möjligheter till språk- och kunskapsutveckling för alla barn i förskolan.

För att stärka förutsättningarna för att ha en dialog med vårdnadshavare kring barns lärande och utveckling har förskolan infört grupputvecklingssamtal som ett komplement till individuella utvecklingssamtal. På grupputvecklingssamtal fokuseras på det kollektiva lärandet och i detta mindre sammanhang ges större möjlighet till dialog kring förskolans verksamhet och uppdrag. På grupputvecklingssamtalen är tanken även att vårdnadshavare ska kunna skapa relationer sinsemellan för att ha hjälp och stöd av varandra. Grupputvecklingssamtal som forum för dialog ska utvecklas ytterligare framöver.

Förskolorna i kommunen jobbar aktivt för att öka andelen förskollärare. Det är ett mycket svårt uppdrag då bristen på förskollärare är stor i länet. En del i att föra fram Södertälje som en attraktiv arbetsgivare handlar om att påvisa det gemensamma, tydliga och strukturerade systematiska kvalitetsarbetet som pågår i verksamheten. En annan del handlar om att påvisa de karriärmöjligheter som finns. Vare sig det rör sig om möjligheten att bli pedagogista, ateljérista, förskollärare med särskilt utvecklingsuppdrag, enhetschef eller förskolechef så finns det goda möjligheter för kompetenta och drivande förskollärare att ta ytterligare ansvar i sin profession. För att bättre nå ut på förskollärarmarknaden deltar ett antal förskoleområden under året i ett pilotprojekt där annonsering ska ske via sociala medier.

Den gemensamma verksamhetsidén för Södertäljes kommunala förskolor har under året förankrats ytterligare. Bara det att det finns en gemensam verksamhetsidé skapar en samhörighet och en större vi-känsla i verksamheten. Fler och fler kan nu på djupet sägas arbeta med ett projekterande arbetssätt där exempelvis ateljékulturen får en allt större betydelse. Verksamhetsidén behöver dock förtydligas och bli förståelig för samtliga i organisationen. Det pågår därför ett arbete med att försöka konkretisera denna. Ett material ska tas fram som gör det enklare att förstå verksamhetsidén, dess bakgrund, innehåll och innebörd.

Grundskolans inriktning

Grundskolan ska särskilt stärka kvalitén i årskurs 1-3. Särskilda satsningar ska säkra att fler elever lär sig grunderna i svenska och matematik de första skolåren. För att få en generell kvalitetsförbättring i undervisningen ska grundskolan fortsätta att utveckla modellen med två lärare i klassrummet. Arbetet med verksamhetsidéer ska intensifieras och leda till att grundskolan under perioden har ett antal skolor som är starkt profilerade och bidrar till ökade valmöjligheter och minskad segregation. Slutligen ska grundskolan utveckla en mer utmanande undervisning där höga förväntningar och arbetsro är ledord.

Utifrån de resultatuppföljningar som gjorts uppvisas goda resultat i elevernas måluppfyllelse i de lägre årskurserna. Kvalitén i undervisningen har ökat till följd av kommunens egen F-3-satsning samt av Skolverkets statsbidrag. Läsåret 2015/2016 stärktes utvecklingsarbetet ytterligare med elevernas läs-, skriv- och matematikkunskaper, vilket också inneburit att samverkan utökats mellan olika yrkesgrupper såsom lärare i årskurs 1-3, förskoleklasslärare samt fritidspedagoger.

Detta för att bättre nyttja olika kompetenser och tillsammans nå en bättre måluppfyllelse. Framöver kommer fokus fortsatt att vara läs- skriv- och matematikutveckling i de lägre årskurserna. Att de regelbundna uppföljningarna på elevnivå leder till att riktade åtgärder genomförs och följs upp.

Tvålärareskapet fortsätter att utvecklas i Södertäljes grundskolor. I nuläget är det några skolor som kommit längre i detta; Brunnängsskolan, Wasaskolan och Ronnaskolan. I princip arbetar samtliga kommunala grundskolor i varierande omfattning med någon form av flerlärareskap. För att utveckla undervisningen utifrån två-/flerlärareskapet utarbetades en stödstruktur för arbetsmetoder/metodik utifrån andra förutsättningar än mer traditionell undervisning. Den strukturen finns nu att använda för samtliga skolor. Bedömningen är att två-/flerlärareskap har medfört positiva konsekvenser när det gäller inkludering, extra anpassning och särskilt stöd samt även ledning och stimulans för eleverna.

Arbetet med tydliga verksamhetsidéer har fortsatt på samtliga skolor genom ytterligare konkretiseringar. En konkret och väl inarbetad verksamhetsidé är viktigt för både det inre arbetet på skolan och i den externa kommunikationen för att locka till sig duktiga medarbetare och för att skapa en större rörlighet bland elever i kommunen. Den skola som fortsättningsvis lyckats profilera sig mest framgångsrikt utifrån en tydlig verksamhetsinriktning är Rosenborgsskolan, som med sin idrottsprofil och samarbeten med idrottsföreningar lockat till sig elever från hela Södertälje med omnejd. Även Oxbacksskolan har kommit långt med sin verksamhetsidé som, genom ett unikt samarbete med Tom Tits Experiment, syftar till att all undervisning ska genomsyras av Science Center-pedagogik.

För att elever ska kunna tillgodogöra sig undervisningen på bästa möjliga sätt krävs studiemotivation, bland annat genom att skolan är trygg och att det finns arbetsro. Tidigare framtagna gemensamma riktlinjer för en trygg skolmiljö har förankrats och följts upp.

Gemensamma lektionsrutiner har utarbetats och det finns en tydlighet i att lektionerna ska börja och sluta i tid samt vara välplanerade. Alla skolor har fastslagna ordningsregler och genomarbetade rutiner för att hantera de fall då ordningsreglerna inte efterföljs. Genomförda uppföljningar visar att arbetsron förbättrats avsevärt i Södertäljes skolor.

För att öka elevernas motivation och intresse för fortsatta studier och yrkesliv har skolorna arbetat strukturerat med aktiviteter utifrån studie- och yrkesvägledning. I syfte att stärka kvalitén i undervisningen har förstelärarnas uppdrag tydliggjorts, utvecklingslärarna har haft uppdrag på fyra skolor och kompetenshöjande insatser kring elevhälsa, extra anpassningar och särskilt stöd har genomförts. Under året har behörigheten till gymnasieskolan ökat och meritvärdet har ökat för sjätte året i rad.

För samtliga verksamheter gäller att i det dagliga arbetet särskilt beakta två perspektiv, dels ett socialt perspektiv utifrån kravet att ha en likvärdig skola och förskola där alla barn och elever ska ges förutsättningar att nå målen, dels ett ekologiskt perspektiv utifrån kravet att medarbetare, barn och elever ska öka sin medvetenhet om vikten av hållbar utveckling.

Det sociala perspektivet där alla barn och elever ska ges förutsättningar att nå målen är centralt inom samtliga verksamheter och i det utvecklingsarbete som bedrivs. Det står även skrivet i respektive verksamhets läroplan. Verksamheten som erbjuds inom förskolan ska vara anpassad

utifrån varje barns behov och förutsättningar för att på bästa sätt bidra till utveckling och lärande. Detsamma gäller inom grund- och gymnasieskolan där elevernas behov och förutsättningar är grunden, oavsett om det rör sig om undervisningens kvalitet, typ av undervisning, studiero, studiemotivation eller studie- och yrkesvägledning. De senaste årens generella resultatförbättringar är bevis på att förskola och skola i Södertälje blivit bättre på detta. Ett stort arbete kvarstår dock och samtliga verksamheter kan och ska bli ännu bättre, kanske särskilt när det gäller likvärdigheten i de olika verksamheterna. I detta måste även förskola och skola bli bättre på att informera och vägleda vårdnadshavare så att de på bästa sätt, och utifrån bästa förmåga, kan stödja sina egna barn i lärandet. Här kommer det dock alltid att se olika ut och därför har förskola och skola ett stort kompensatoriskt uppdrag som naturligt faller tillbaka på arbetet med att just utgå från varje barns och elevs egna behov och förutsättningar.

Ett av de grundläggande värdena inom förskola och skola är att verksamheten ska stå för och förmedla en respekt för vår gemensamma miljö. Det ska finnas ett ämnesövergripande miljöperspektiv där barn och elever får kunskap om hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa en hållbar utveckling. Denna värdegrund tar sig delvis olika uttryck beroende på vilken verksamhet det rör sig om. Inom förskolan är det naturligt att vara ute i skog och natur för att lära sig om och respektera växt- och djurliv. Inte sällan intresserar sig barnen särskilt för något eller några djur och då kan detta bli utgångspunkten i förskolans projekterande. I Södertälje har vi dessutom Sveriges första ReMida-center där överblivet eller återvunnet material får nytt liv i barnens utforskande, lek och skapande. Återbruk av material har överlag fått ett större genomslag i Södertäljes förskolor de senaste åren och tanken är att detta ska utvecklas ytterligare, bland annat genom att sprida kunskap om ReMida till fler förskolor. Flera förskolor och även grundskolor är Grön Flagga-certifierade och då arbetar man särskilt med exempelvis återvinning, sophantering eller plantering efter riktlinjer som stiftelsen Håll Sverige Rent utarbetat. Inom grund- och gymnasieskolan ingår ju sedan miljöperspektivet och kunskaper om exempelvis kretslopp, kemikalier, klimat m.m. inom ramen för ordinarie undervisning inom särskilt de samhälls- och naturorienterade ämnena. Då all matlagning inom förskola och skola sedan organiseras under Kostenheten har ett samlat grepp och en styrning kring ekologiska livsmedel och matsvinn varit möjlig. Detta bidrar i allra högsta grad till en hållbar utveckling och bidrar till barns och elevers medvetenhet.

Kommundelsnämndens egna mål

Enhörna kommunaldelsnämnd har i verksamhetsplanen för 2016 fastslagit att de utvalda utvecklingsområdena enligt det systematiska kvalitetsarbetet för förskola och skola

Förskolans uppföljning av utvecklingsområden 2015/2016

Utvecklingsområde 1	Pedagogisk ledning
Önskvärd kvalitet	4. Ledningen har höga förväntningar och kvalitetskrav på medarbetarna och en tydlig process för att följa upp och stödja medarbetarnas lärande.
Vidtagna åtgärder	• Vi har introducerat och arbetat med vårt nya SKA-verktyg. • Vi har haft gemensamma studiedagar kring projekt, förväntningar, pedagogiska miljöer och material samt repetition

	kring SKA-verktyget. FSU-arna har gått en fördjupad utbildning kring normkritik. • Vi har under läsåret skapat förutsättningar där alla medarbetare deltar aktivt i lärande samtal som är kopplat till senaste forskning, projekt, etik, förhållningsätt, värdegrund, miljöer och material. Detta sker även under PK, reflektionstid samt genom aktivt arbete med SKA-verktyget. •
Resultat	Vi har en systematik i att följa upp i SKA-verktyget där pedagogerna analyserar barnens läroprocesser utifrån projekt, vilket har lett till att pedagogiska miljöer och material samt förhållningsätt ifrågasätts och utmanas. Vi har börjat bygga en reflektionskultur genom vårt SKA-verktyg och lärande samtal.
Framtida behov	Vi kommer utifrån ovanstående resultat att fortsätta att arbeta med punkt 4 i pedagogisk ledning, ”ledningen har höga förväntningar och kvalitetskrav på medarbetarna och en tydlig process för att följa upp och stödja medarbetarnas lärande”. Vi ser att det har varit framgångsrikt att alla förskolor har haft samma mall att arbeta i och vi vill fördjupa detta arbete.

Utvecklingsområde 2	Lärande organisation
Önskvärd kvalitet	2. I organisationen finns en professionell kultur där samarbete, flexibilitet och utmaning skapar förutsättningar för ett lösningsfokuserat förhållningssätt.
Vidtagna åtgärder	• Vi har skapat superstrukturer och schema för reflektioner och lärande samtal för alla medarbetare. Vi har tagit del av varandras strategier för att få tid till olika möten. FSU-arna får en större delaktighet i lärande samtal.
Resultat	Genom att vi skapat och förtydligat superstrukturer samt förändrat schemat, har vi möjliggjort att alla medarbetare får vara delaktiga i lärande samtal. I organisationen har många processer påbörjats. Detta har lett till att synliggöra förhållningsätt samt skapat nya utmaningar i den pedagogiska verksamheten. Samtidigt har detta skapat förvirring och stress hos medarbetarna när många nya saker händer samtidigt. Detta har lett till en kultur där samarbete ger ett mer lösningsfokuserat förhållningssätt. Detta har även lett till att vi lånar ut pedagoger vid behov till varandra t.ex. vid sjukdom.
Framtida behov	Vi kommer att fortsätta att arbeta med punkt 2 i ” Lärande organisation , ”I organisationen finns en professionell kultur där samarbete, flexibilitet och utmaning skapar förutsättningar för ett lösningsfokuserat förhållningssätt.” Detta för att vi ser att ett ökat samarbete ger en effektivare organisation, vilket vi vill fördjupa än mer.

Utvecklingsområde 3	Mål- och resultatstyrning
Önskvärd kvalitet	3. Måluppfyllelsen och resultatutvecklingen analyseras i dialog mellan ledning och medarbetare, vilka därefter säkrar att nödvändiga förändringar genomförs på både lednings- och medarbetarnivå.
Vidtagna åtgärder	• Vi har arbetat i SKA-verktyget för att följa upp, säkra och möjliggöra att måluppfyllelsen och resultatutvecklingen analyseras regelbundet. • Vi har utökat pedagogiskt lagledarmöten till två gånger i månaden där även FSU-arna deltar vid några tillfällen.
Resultat	Under pedagogiska lagledarmöten har bland annat måluppfyllelsen och resultatutveckling analyserats och därefter kommunicerats till medarbetare. Genom att arbeta kontinuerligt, systematiskt i den formativa processen i SKA-verktyget har vi ständigt analyserat, reflekterat, utvärderat för att kunna följa och utmana barnens läroprocesser och tillblivelse i olika sammanhang. Detta möjliggör att ledningen och medarbetare kan få en samsyn och säkra verksamheten genom en summativ bedömning av nuläget.
Framtida behov	Vi kommer att fortsätta att arbeta med punkt 3 i Mål och Resultatstyrning ”Måluppfyllelsen och resultatutvecklingen analyseras i dialog mellan ledning och medarbetare, vilka därefter säkrar att nödvändiga förändringar genomförs på både lednings- och medarbetarnivå.” Vi vill att alla medarbetarna ska få förståelse för nödvändiga förändringar som sker i verksamheten. I resultaten är det inte mycket som skiljer ledning åt från medarbetarna, därför ser vi att samsynen har ökat från tidigare skattningar så vi är på väg åt rätt håll.

Utvecklingsområde 4	Kvalitet i undervisningen.
Önskvärd kvalitet	Undervisningens kvalitet stärks av väl kända rutiner för administrativa arbetsuppgifter, effektiva och ändamålsenliga möten, tid för nödvändig samplanering och ett kollegialt lärande där ett utforskande perspektiv, pedagogisk dokumentation och reflektion är ledord.
Vidtagna åtgärder	• Mötesstrukturen har ändrats för att fokus ska ligga på det reflekterande arbetssättet. Pedagogiska lagledarmöten och lärande samtal har fått mera tid i agendan än vad de administrativa mötena får. Lärplattformen har för oss blivit ett aktivt verktyg där gemensamma mallar och protokoll läggs in.
Resultat	Det är mer fokus på kollegialt lärande på våra möten. Vi har börjat se att förhållningsättet och förståelsen för att analyser, utforskande arbetssätt och reflektion måste få ta sin plats och tid.

Framtida behov	Under Kvaliten i Lärandet , punkt 2 ”I undervisningen finns en hög grad av relationell kompetens som säkrar att det finns en ömsesidig respekt mellan personal och barn och att barnen möts av positiva och höga förväntningar”, har vi ett glapp mellan ledning och medarbetare. Därför väljer vi denna punkt att arbeta med till nästa år. I föräldraenkäterna under året kunde vi också se att vi kan bli än bättre på att kommunicera med våra vårdnadshavare vad vi menar med höga förväntningar eftersom resultaten skilde sig åt mellan de olika områdena.
----------------	--

Grundskolans uppföljning av utvecklingsområden 2015/2016

Utvecklingsområde 1	Pedagogisk ledning
Önskvärd kvalitet	Ledningen är i ord och handling tydlig med mål och verksamhetsidé och har kunskap om hur mål och verksamhetsidé omsätts i undervisningen. Ledningen har höga förväntningar och kvalitetskrav på medarbetarna och en tydlig process för att följa upp och stödja medarbetarnas lärande.
Vidtagna åtgärder	• Skolledningen lyfter och efterfrågar verksamhetsidé oftare vid terminstart och i pedagogiska diskussioner • Ledningsgruppen har under läsåret bestått av skolledning, förstelärare och processansvariga för att följa upp olika utvecklingsprocesser tydligare. • Lärteamssamtal; medarbetarsamtal i grupp med ansvariga lärare för en årskurs. Där har elevernas resultat diskuterats och hur undervisningen kan anpassas för att förbättra resultatet. Skolledningen har lett samtalet tillsammans med EHT.
Resultat	Skolans ledningsbytet har delvis påverkat det pedagogiska ledarskapet. Även om biträdande rektor stått för kontinuitet i verksamheten har arbetsbelastningen under hösten påverkat arbetet. Arbetet i processgrupperna har bra inriktning, men stannade upp något under läsåret eftersom personal slutade och vi hade svårt att prioritera planerade mötestider. Lärteamssamtalen har varit viktiga, men kan utvecklas. Skolledning och EHT kan i än högre grad bli tydliga i sina förväntningar på lärteamen och koppla diskussionerna till SKA och skolans verksamhetsidé för att utöva pedagogiskt ledarskap. En konsekvens av att skolans ekonomi inte tillät att utveckla flerlärarskap som planerat var att lärteamen blev för små och dynamiken därmed uteblev.
Framtida behov	Skapa tydliga förväntningar på lärteamen och organisera dem F-2, 3-4 och 5-6 för bättre samarbete, mer dynamik och likvärdighet. Utveckla lärteamssamtalen med fokus på tydlighet och uppföljning. Arbeta för att utveckla samarbets- och ansvarskultur i lärteamen. Prioritera och följa upp processgrupperna och förstelärarnas arbete. Skolledning är ute oftare i verksamheten och uppmuntrar till Kollegiala observationer. Gärna med hjälp av att filma

	undervisning.
--	---------------

Utvecklingsområde 2	Lärande organisation
Önskvärd kvalitet	I organisationen finns ett strukturerat och behovsstyrt kollegialt lärande som leder till att undervisningen utvecklas och förbättras utifrån en ökad samsyn om vad som kännetecknar hög kvalitet i ämnesundervisningen. I organisationen finns kunskap om aktuell och relevant forskning och beprövad erfarenhet, vilket beaktas i diskussioner, processer och beslut.
Vidtagna åtgärder	• Planeringsdagar och samplaneringstid; tid har avsatts till att planera tillsammans med sina närmsta kollegor. • Ämneslag där pedagogiska diskussioner har förts samt möjlighet att planera för moment tillsammans, under hösten har arbete med matematiklyftet och bedömning fortsatt. • Aktuell forskning och diskussioner kring detta har tagits upp i lärteamen kontinuerligt, samt vid pedagogiska nätverk.
Resultat	Det har funnits en bra organisation runt det kollegiala lärandet. Tiden har prioriterats och förstelärarna har i hög grad lett arbetet. Under våren gick mycket ämneslagstid till sambedömning av nationella prov. Det är värdefullt utvecklingsarbete.
Framtida behov	Viktigt att säkerställa att arbetet blir långsiktigt. Vi måste fortsätta att arbeta med och följa upp våra processer, för att annars är det lätt att falla tillbaka i gamla hjulspår. Det här gör att samtidigt som vi går in och fokuserar på nya utvecklingsområden behöver vi se till att de krokas i tidigare. Skolledningen har diskuterat behovet av mindre processer, cykler av lärande. Få fokusera, men inte tappa tidigare arbete. Fortsätta främja en delakultur på skolan och uppmuntra till att dela framgång och motgång. Vi behöver också se över organisationen för vad lärare som inte rättar nationella proven har för kollegialt utvecklingsarbete.

Utvecklingsområde 3	Mål- och resultatstyrning
Önskvärd kvalitet	Mål- och resultatuppfyllelsen analyseras i dialog mellan ledning och medarbetare, vilka därefter säkrar att nödvändiga förändringar genomförs på både lednings- och medarbetarnivå. Mål- och resultatstyrningen beaktar i uppföljning, analys och åtgärder de krav som finns på extra anpassningar och särskilt stöd för enskilda eller grupper av elever.
Vidtagna åtgärder	• Genomgång av trygghetsenkät båda terminerna på Verksamhets- och årskursnivå. Även i diskussion med elever. • I lärteamen för de yngre eleverna har det funnits pedagogiska planeringar där fritids bidragit med sin kompetens för att komplettera undervisning och metoder. • Uppföljning av processer och åtgärder har skett återkommande

	på ledningsgruppsnivå. • Återkommande uppföljning i lärteamen, bland annat genom den matris där våra förbättrings- och utvecklingsområden följs upp och stämts av månadsvis. • Uppföljning och diskussion kring måluppfyllelse, hur utvärdering och undervisningen utformas i har skett i lärteamssamtalen. Här har även fritidspersonalen medverkat. • Vi har följt upp resultaten av undervisningen och elevernas lärande utifrån F-3-satsningens plan. De analyser vi har gjort av resultatet har lett till insatser i undervisningen under våren.
Resultat	Vi har genomfört trygghetsenkäter och bearbetat dem i klasserna. Arbetet har också följts upp vid lärteamssamtalen, på föräldramöten och vid nämndmöte. I flera grupper har man arbetat med delade pedagogiska planeringar. Återkommande uppföljning av planering, måluppfyllelse och undervisning har skett vid lärteamssamtalen. Bra samverkan med berörda lärare, fritidspersonal, ledningsgrupp och EHT. Arbetet med F-3-satsningen har gett tydligare uppföljning och lett till riktade insatser för högre måluppfyllelse med gott resultat.
Framtida behov	Ytterligare förbättra arbetet med kartläggning och analys. Både i syfte att sätta fokus på och utveckla den egna undervisningen och för att ge riktade insatser där det finns behov. Förbättra samarbetet mellan lärare och få fler lärare att arbeta med delade planeringar. Det ger också möjlighet att bli ännu tydligare i kommunikationen med elever och föräldrar.

Utvecklingsområde 4	Kvalitet i undervisningen.
Önskvärd kvalitet	I undervisningen finn en hög grad av <i>didaktisk kompetens</i> som säkrar att undervisningen har en variaton anpassad till elevers olika behov och förutsättningar och att lärandet följs upp utifrån både formativa och summativa bedömningar. Undervisningens kvalitet stärks av väl kända rutiner för administrativa arbetsuppgifter, effektiva och ändamålsenliga möten, tid för nödvändig samplanering och ett ämnesbaserat kollegialt lärande. Det finns ett tydligt spår av verksamhetsidén i undervisningen.
Vidtagna åtgärder	• Främst under hösten arbetade vi med Lärande samtal i lärteam utifrån observationer i gemensamma lärtillfällen och ämneslag. Ämneslagen leds av skolans förstelärare och samlas 1,75 h/v. • Arbetat med kompetensutveckling i ämneslagen. • Pedagogiska nätverksträffar har genomförs under en halvdag varje månad. Innehållet utformas efter behov och önskemål. • Tydlig dagordning på lärteamets tid och APT, så att de pedagogiska diskussionerna fått utrymme och arbetet utifrån verksamhetsidén varit i fokus. • Alla lärteam har haft gemensam tid samtidigt för att möjliggöra

	samarbete och ämnesövergripande arbete. • Specialpedagog skulle besökt alla klasser periodvis, med efterföljande samtal/diskussion med lärarna. Eftersom vi saknat specialpedagog har vi vid några tillfällen fått stöd av psykolog och specialpedagog från resurscentrum. •
Resultat	Undervisningen håller hög kvalitet och enbart behöriga och legitimerade lärare undervisar på skolan. Det finns god kunskap om bedömning och skolan har drivit ett kollegialt utvecklingsarbete för att främja ett specialpedagogiskt och inkluderande förhållningssätt.
Framtida behov	Det är viktigt för Vallaskolan att inte slå sig till ro och vara för nöjd. Det finns utvecklingsmöjligheter och behov av kompetensutveckling. Vi har t.ex. god tillgång till digitala verktyg, men behöver utveckla det pedagogiska arbetet IKT. Hög personalomsättning senaste året gör också att vi måste repetera, följa upp och arbeta vidare med att höja kvalitén i undervisningen. Vi behöver rekrytera en speciallärare/specialpedagog så fort ekonomin tillåter. Under hösten har vi endast 50% speciallärare i tjänst. Skolledningen får tillvidare ta på sig att stötta och handleda personal. Vid stora behov får kompetensen tas in utifrån.

Personal – Södertälje kommun som arbetsgivare

Sjukfrånvaron ska minska

I bokslutet ska varje nämnd följa upp sin sjukfrånvaro.

Sjukfrånvaro (%) i Enhörna kommunaldel

	2013	2014	2015	2016
Förskola	6,2	7,1	8,0	i.u.
Grundskola	10,5	7,0	12,3	i.u.
Totalt kommunaldelen				8,4

På grund av att kommunen under våren bytt personalsystem så finns ännu ingen tillgänglig jämförbar statistik per enhet eller per verksamhet. Det enda som går att jämföra mellan åren är nämndens totala sjukfrånvaro. Denna har dock förändrats till det bättre överlag då de timanställdas sjukfrånvaro nu är borträknat, till skillnad från föregående år. Statistiken från det nya personalsystemet är mer korrekt och kommer att vara mer tillförlitlig än det förra. Dock kommer möjligheten att jämföra bakåt i tiden att saknas under en period framöver.

Konstateras kan i alla fall att kommunaldelen totalt sett har en högre sjukfrånvaro än genomsnittet i kommunen

Åtgärder för bättre målfyllelse

Ett förbättringsarbete med målet att sänka sjukfrånvaron är pågående inom utbildningskontorets verksamheter. HR-avdelningen kommer fortsatt att delta vid enheternas ekonomiuppföljningar för att tillsammans med förskolechef/rektor/enhetschef diskutera orsaker till sjukfrånvaron och möjliga åtgärder för att sänka denna. En kommungemensam utbildning i aktiv sjukskrivning har genomförts under hösten 2016. Denna utbildning var obligatorisk för alla med personalansvar inom utbildningskontoret. Detta innebär framöver att alla medarbetare både ska sjukanmäla och

friskänmäla sig direkt till ansvarig chef och inte till andra i organisationen. Möjligheten finns sen att kräva in förstadagsintyg från de medarbetare som har den högsta korttidsjukfrånvaron. Vidare bör verksamheterna även uppdatera de gemensamma hygienrutinerna och att säkerställa att dessa efterföljs. Ett större uttag av friskvårdspengen ska uppmuntras. Sjukfrånvarostatistik kan med fördel lyftas i A-samverkan likväl som på respektive enhet för att få en gemensam förståelse och ett gemensamt ansvarstagande för frågan. Vidare finns fortsättningsvis även individbaserad friskvård och stödsamtal via Företagshälsovården. Samtliga enheter har, utifrån sjukfrånvaron per den sista december 2015, satt ett mål för sjukfrånvaron vid årets slut i de handlingsplaner som tagits fram för 2016.

Under hösten 2015 startade det treåriga projektet "Hållbar arbetshälsa i Södertälje kommun". Projektet syftar till att öka frisknärvaron bland de yrkesgrupper som har högst sjukfrånvaro, och i detta är förskolan en del. Under 2016 har projektledare för detta projekt fortsatt sina insatser riktade mot förskolan. Workshops och uppföljningsmöten har hållits med förskolechefsggruppen och detta kommer att fortsätta framöver. Projektledaren genomför även riktade insatser ute på de enheter som har högst sjukfrånvaro. Det handlar bland annat om att synliggöra orsaker och samband, att förtydliga ansvar och att tillsammans komma överens om åtgärder för att minska sjukfrånvaron genom att förbättra arbetsmiljön och den hållbara arbetshälsan.

För att få en likvärdighet, tydlighet och framförallt en systematik i arbetet med hållbar arbetshälsa har ansvarig för utbildningskontoret alldeles nyligen tagit fram en arbetsplan för hållbar arbetshälsa. Varje nivå i styrkedjan – kontorsnivå, verksamhetsnivå och enhetsnivå – ska utifrån en kartläggning av nuläget ta fram adekvata åtgärder för att förbättra arbetsmiljö och arbetshälsa. Detta ska ske utifrån fyra gemensamma strategier som forskning och beprövad erfarenhet pekar ut som framgångsfaktorer – ledarskap, delaktighet, kommunikation och synen på hälsa. Utbildningskontoret ska vara ledande inom kommunen när det gäller att ta ansvar för att minska sjukfrånvaron.

Sammanfattande bedömning av God ekonomisk hushållning

Ekonomi	Har brister
Nämndens verksamhetsmål	Bra
Personalmål	i.u.
Nämndens sammanfattande bedömning	

Internkontrollen

Utfall

Återsökning av statsbidrag för asylsökande samt ansökan om riktade statsbidrag

Ett stort arbete pågår när det gäller återsökningar och ansökningar av statsbidrag. Inte minst då regeringen den senaste tiden utökat, och fortsätter att utöka, antalet riktade statsbidrag som finns att ansöka om. På utbildningskontoret finns en nyanställd medarbetare som hanterar och bevakar

alla de statsbidrag som finns och som är aktuella. Vidare följdes aktuella statsbidrag upp fortlöpande i managementrapporterna,

Kontroll av Att statsbidragsansökningar av särskilda och extraordinära kostnader görs inom alla relevanta områden enligt upprättad instruktion för alla personer som uppfyller villkoren fick utfallet Ansökningar för föregående läsår var under arbete under hösten. Instruktionerna för detta kommer att uppdateras då behov föreligger.

Kontrollen att säkerställa att alla berättigade personer identifieras som omfattas av återsökning fick utfallet att kontrollmålet uppfylls i dagsläget huvudsakligen men ett förbättrat systemstöd ger bättre förutsättningar att ta ut information bakåt i tiden.

Kontrollen att vi söker rätt statsbidrag fick utfallet att arbetet med att säkerställa att utbildningskontoret söker rätt statsbidrag fortlöper och fokus har hittills under hösten legat på att kartlägga de statsbidrag som inte har sökts. Kontroll av skolverkets hemsida efter nya statsbidrag sker kontinuerligt.

Kontrollen om det krävs medfinansiering för att erhålla statsbidrag fick utfallet att generellt krävs det medfinansiering till en viss del av de statsbidrag utbildningskontoret söker vilket UK tar hänsyn till när UK söker

Kontrollen att säkerställa redovisning av berättigade statsbidrag så att kommunen får berättigade medel fick utfallet att redovisning av berättigat belopp sker vid varje ansökt statsbidrag för att säkerställa att kommunen blir tilldelade de medel som är berättigat

Kontrollen att undvika en permanent utökning av verksamhet med tillfällig finansiering fick utfallet att inför ansökan av statsbidrag undersöks om en tillfällig finansiering kan ge en permanent utökning av verksamhet. Detta för att undvika permanent utökning av verksamheten om finansiering endast är tillfällig

Barnomsorgsavgifter

Kontrollen av barnomsorgsavgifterna har de senaste åren inte visat några större avvikelser. Under hösten 2014 påbörjades ett arbete med att byta ut verksamhetssystemet inom utbildningskontoret. Stor kraft och energi lades på att säkerställa en säker övergång från det gamla till det nya systemet. Delvis användes därför dessa system parallellt. Nu är implementeringsfasen förbi och det nya verksamhetssystemet används fullt ut.

Kontrollen att inkomstuppgiften som registreras i Skolplatsen är densamma som på vårdnadshavarens och arbetsgivarens intyg fick utfallet att summorna stämmer överens. 1 intyg från A-kassan saknades

Kontrollen att alla 3-5 åringar är registrerade som allmän förskola med reducerad avgift fick utfallet att alla 3-5 åringar har antingen "Allmän förskola med reducerad avgift" eller "Avgiftsfri 15tim Allmän förskola".

Kontrollen att de vårdnadshavare som är registrerade i Skolplatsen med en avgift som är noll är korrekta fick utfallet att 1 barn hade fel "noll"-märke, dock rätt avg. 2 barn hade felaktigt kvar "noll"-märket efter omplacering

Kontrollen att alla barn inom skolbarnomsorgen finns registrerade fick utfallet att Hölöskolan fritidshem saknade 11 barn. Vallaskolan fritidshem saknade 3 barn. Fritidsklubbarna var korrekta

Dokument- och ärendehantering

Inte heller hanteringen av dokument och ärenden har under de senaste årens uppföljningar inte visat några större avvikelser.

Kontrollmålet att inkommen och utskickad post blir öppnad, registrerad och i övrigt adekvat behandlad fick utfall ingen avvikelse påträffades 2016

Verksamhetens måluppfyllelse

I stort sett samtliga kontrollmål inom detta område av internkontrollen har förbättrats under 2016. Förskolan har för andra året i rad förbättrat måluppfyllelsen. Meritvärdet inom grundskolan har ökat för sjätte året i rad och behörigheten till gymnasieskolan har ökat under 2016. Under året har även högskolebehörigheten och andelen med examen ökat inom gymnasieskolan. Det genomsnittliga jämförelsetalet inom gymnasieskolan är i stort sett detsamma som året innan. Mer ingående resultatbeskrivningar, analyser och förbättringsåtgärder finns i respektive verksamhetsplan för det systematiska kvalitetsarbetet för 2016/2017.

Framtida utveckling

Den senaste tiden har det funnits en stor osäkerhet kring den humanitära situationen i vår omvärld, men antalet nyanlända i Södertälje har inte varit så stort som tidigare har antagits. Osäkerheten kvarstår dock, eftersom situationen i vår omvärld är fortsatt instabil.

Alldeles oavsett mängden nyanlända måste vi möta dessa barn och elever med hög kvalitet i mottagandet. Utifrån det stora flyktingmottagandet som varit de senaste åren, har ett stort arbete med att kvalitetssäkra mottagandet av **nyanlända** pågått. Det finns idag tydliga och väl fungerande rutiner och riktlinjer för detta mottagande.

De barn och ungdomar som nu flyr sina hemländer bär på en historia och upplevelser som gör att vi måste möta dem på delvis nya sätt för att säkerställa en framgångsrik förskole- och skolgång. I detta arbete blir ett väl fungerande och tillgängligt barn- och elevhälsoarbete särskilt viktigt. En fungerande **elevhälsa** är också viktig för andra barn och elever, och för medarbetare. Allt fler barn och unga likväl som medarbetare upplever idag en större ohälsa. Oavsett om det är psykisk eller fysisk ohälsa, måste vi bli bättre på att hantera detta, samtidigt som vi måste utveckla det förebyggande arbetet.

I Södertäljes förskolor har 65 procent av barnen ett annat **modersmål** än svenska. Inom grundskolan deltar över 30 procent i modersmålsundervisning, men långt fler än så har ett annat modersmål. Detta ställer höga krav på att förskolor och skolor arbetar initierat med språk- och kunskapsutveckling. Inom detta område har det pågått och kommer framöver att pågå stora utvecklingsinsatser.

Under de senaste åren har ett intensivt systematiskt kvalitetsarbete pågått i alla våra verksamheter för att säkra att resultat och utveckling följs upp kontinuerligt. Utifrån uppföljningen ska rätt åtgärder sättas in för att öka måluppfyllelsen. Det systematiska kvalitetsarbetet är en viktig förklaring till att resultaten har förbättrats. Under föregående läsår förbättrades i stort sett all måluppfyllelse inom förskola, grundskola och gymnasieskola. Denna positiva utveckling ska fortsätta och resultaten ska förbättras ytterligare. Vi har idag väl fungerande förskolor och skolor. Men förutsättningarna och behoven ser olika ut. I områden där utbildningsnivån är låg,

arbetslösheten hög och känslan av utanförskap kan vara omfattande har kommunen ett omfattande **kompensatoriskt ansvar**. Det bristande likvärdigheten kan inte bara vara en kommunal angelägenhet, också staten behöver ta ett ansvar för att för att skapa likvärdiga villkor för barn och ungdomar.

En stor utmaning framöver, kanske den allra största, är att säkerställa **tillgången till kvalificerade och utbildade medarbetare** som kan fortsätta utveckla förskola och skola i Södertälje kommun. Bristen på förskollärare har tilltagit. Konkurrensen om befintliga och nyutexaminerade förskollärare och lärare är mycket stor. Rörligheten inom dessa yrkeskategorier har ökat och omsättningen inom våra förskolor och skolor är nu större än någonsin. För många är lönen avgörande. Lite förenklat kan man säga att man som lärare kan tjäna 1000 kronor för varje pendeltågstation man passerar på väg mot Stockholm. För kommuner och andra arbetsgivare i länet är detta ett faktum som måste hanteras. Statliga satsningar varvas med kommunala satsningar men de ekonomiska resurserna är begränsade.

För att bli framgångsrika i att behålla våra medarbetare och för att attrahera nya, måste vi, utöver att höja lönerna, förbättra kvalitén inom områden vi vet påverkar medarbetares upplevelse av sin arbetsplats: *ledarskap, samarbete och effektiv arbetsfördelning*. Dessa områden kommer alla enheter att arbeta med. Dessutom prövar några förskolor och skolor ett funktionellt delat ledarskap med en chef som ansvarig för det statliga uppdraget och en chef som ansvarig för det kommunala uppdraget. Det är några exempel på vad vi gör för att stärka tillgången till kvalificerade och utbildade medarbetare.

Årsbokslut 2016

äldreomsorg Enhörna
kommundelsnämnd

Sammanfattning

Resultatet för perioden uppgår till ett överskott på 2,2 mnkr, vilket till största del beror på färre hemtjänsttimmar än budgeterat. Vidare finns ett överskott på korttidsvården på grund färre vård dygn än budgeterat Nettokostnaderna är 16 procent lägre än år 2015, vilket beror på färre hemtjänsttimmar och att verksamheten i år får intäkter från äldreomsorgsnämnden för hälso- och sjukvården istället för nämndbidrag.

Ett av kommunfullmäktiges mål får bedömningen *bra*, *Fler brukare får ett sammanhållet stöd utifrån individuella behov* och ett av kommunfullmäktiges mål får bedömningen *ok*, *Brukarinflytandet ska öka*. Målet att *Kompetensen för medarbetaren ska öka för att kunna se brukaren i ett helhetsperspektiv* får bedömningen *har brister*. Anledningen till bedömningen *har brister* är att målet inte uppnås avseende andel personal som har adekvat utbildning inom hemtjänsten och inom vård- och omsorgsboende på grund av att det i dagsläget saknas statistik kring mätetalet.

1. Ekonomi

1.1 Resultat för nämnden

Tkr	Nämndbidrag 2016	Nettokostnad 2016	Resultat	Nettokostnad 2015
Gemensamt	866	863	3	1 891
Hemtjänst	6 212	4 223	1 989	4 836
Korttidsvård	604	430	174	178
Utskrivningsklara	50	0	50	13
Dagverksamhet	359	359	0	369
Summa ordinärt boende	7 225	5 012	2 213	5 396
Särskilt boende	3 902	3 920	-18	4 533
Förebyggande	124	124	0	7
<i>Ej hanterade fakturor</i>				
Nämnden totalt	12 117	9 919	2 198	11 827

Resultat

Resultatet uppgår till ett överskott på 2,2 mnkr, vilket till största del beror på färre hemtjänsttimmar än budgeterat. Antalet timmar är 5 744 färre än budgeterat. Vidare finns ett lite överskott på korttidsvården på grund av 99 färre vård dygn än budgeterat.

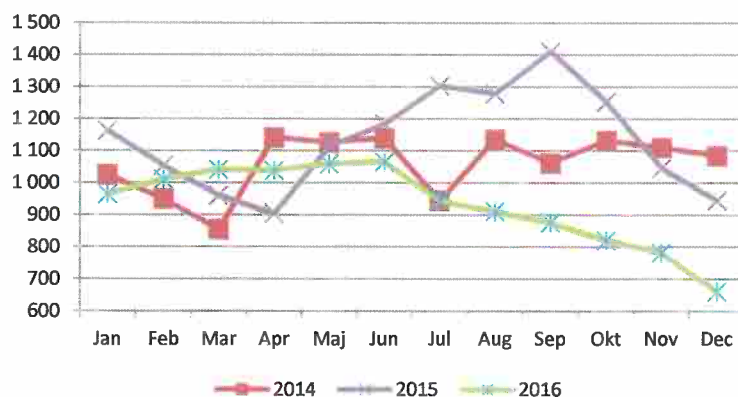
Resultatet ligger i linje med prognosen i augusti.

1.2 Nettokostnader

Nettokostnaderna är 1,9 mnkr lägre än år 2015, vilket motsvarar 16 procent. Detta beror på färre hemtjänsttimmar än föregående år och att verksamheten i år får intäkter från äldreomsorgsnämnden för hälso- och sjukvården istället för nämndbidrag.

Volym

Antalet hemtjänsttimmar 2014-2016

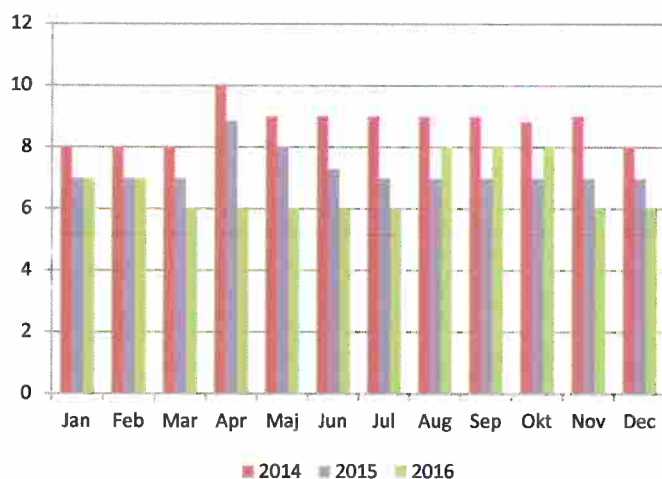
Antalet hemtjänsttimmar uppgår till 11 176 timmar, vilket är 2 436 färre än år 2015. Antalet timmar i extern regi har minskat med 729 till 3 356 och antalet timmar i egen regi har minskat med 1 707 till 7 820 timmar. Trots att timmarna har minskat, har antalet brukare ökat och uppgår i snitt till 34. Det är åtta fler än snittet år 2015.

Korttidsboende (dygn)

Kolumn1	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Summa
Budget	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	360
2016	31	29	31	6	17	9	38	9	7	8	15	61	261
2015	7	7	0	0	0	0	0	0	2	31	30	31	108
2014	7	0	14	9	5	14	36	38	37	38	11	7	216

Antalet dygn på korttidsboende är 153 dygn fler än år 2015. Ökningen avser endast korttidsdygn i egen regi, då inga vård dygn i extern regi har köpts.

Antalet helårsplatser på särskilt boende 2014-2016

I snitt uppgår antalet helårsplatser för perioden till sju, vilket ligger på samma nivå som snittet år 2015. Antalet placeringar uppgår i snitt i egen regi till fem och i extern regi till två.

1.3 Investeringar

Det finns inte medel avsatta för investeringar inom verksamhetsområde äldreomsorg i kommundelen. Resultat avseende reinvesteringsmedel redovisas i kommundelens totala bokslut för perioden.

1.4 God Ekonomisk Hushållning för nämnden

Lägesbedömning för nämndens ekonomi (äldreomsorg): *Bra*

2. KF-mål och inriktning

2.1 KF-mål 1 Brukarinflytande ska öka

Målet att brukarinflytandet ska öka får bedömningen: *Ok*

Målet mäts genom att myndigheten för äldre och personer med funktionsnedsättning samt vård- och omsorgsboende och hemtjänst i egen regi följer upp hur väl de lokala värdighetsgarantierna följs avseende trygghet och delaktighet. Hemtjänst och vård- och omsorgsboende når upp till målet men myndigheten når inte riktigt upp till målnivån. På vård- och omsorgsboende i egen regi mäts även om brukarna erbjuds utevistelse, individuella aktiviteter och social samvaro i enlighet med upprättad genomförandeplan. Målnivån uppnås inte för utevistelse och individuella aktiviteter men för social samvaro.

Samtliga hemtjänstbrukare med hemtjänst i egen regi har 2016 varit delaktiga i upprättandet av sin genomförandeplan.

Hemtjänsten, både i egen regi och privat regi når upp till målnivån att brukare, med omfattande omvårdnadsbehov, bara ska möta 11 personer på 14 dagar.

Både hemtjänst och vård-och omsorgsboende i egen och privat regi mäter upplevd delaktighet med resultaten från socialstyrelsens nationella brukarundersökning ”Så tycker de äldre om äldreomsorgen”. Resultaten för 2016 når inte riktigt upp till målnivån.

Åtgärder för att öka måluppfyllelsen: Många handläggare på myndigheten är relativt nyanställda. Verksamheten har därför arbetat med förnyad implementering av värdighetsgarantierna och dessa är alltid en del av introduktionen som ges till nyanställda. De sista månaderna 2016 uppvisade myndigheten bättre resultat än övriga delen av året, vilket indikerar att implementeringsinsatserna givit resultat.

Inom vård- och omsorgsboende pågår kontinuerligt arbetet med att förbättra genomförandeplanerna och tillse att dessa används och följs. Det har, under året, även genomförts utbildningsinsatser för att förbättra dokumentationen så att de insatser som utförts verkligen dokumenteras.

Under 2017 kommer hemtjänst i egen regi, med hjälp av det nya planeringssystemet, få lättare att kontrollera kontinuiteten. Kontinuiteten kommer att kunna mätas fortlöpande hos samtliga brukare.

Inriktning

Äldre personer som behöver kommunens stöd ska bemötas utifrån sina individuella behov. Genom att äldreomsorgen arbetar enligt den lokala värdighetsgarantin ska de äldre ges möjlighet till självbestämmande, delaktighet, trygghet och integritet. Anhöriga som hjälper en närstående ska få stöd. Vård- och omsorgsboenden och hemtjänst ska säkra god livskvalité för de äldre, exempelvis genom social samvaro och valfrihet i hemtjänsternas innehåll.

En av äldreomsorgens viktiga uppgifter är att förebygga ensamhet och isolering genom ett förebyggande arbete. Detta kan exempelvis ske genom olika aktiviteter såsom Kultur 365, att kunna äta tillsammans, anhörigstöd samt vårdhundar.

2.1.1 Nämndens mål

Nämndmål: Den lokala värdighetsgarantin ska uppnås

Mätetal	Utgångsläge 2015 ¹	Resultat 2016	Målnivå 2016
Delaktighet enligt värdighetsgarantin för vård- och omsorgsboende skall uppnås (<i>egen regi</i>)	-	99 %	90-100 %
Trygghet enligt värdighetsgarantin för vård- och omsorgsboende skall uppnås (<i>egen regi</i>)	-	100 %	90-100 %
Delaktighet enligt värdighetsgarantin för hemtjänsten skall uppnås (<i>egen regi</i>)	-	94 %	80-100 %
Trygghet enligt värdighetsgarantin för hemtjänsten skall uppnås (<i>egen regi</i>)	-	96 %	80-100 %
Delaktighet enligt värdighetsgarantin för biståndshandläggningen skall uppnås	-	92 %	95-100 %

Kommunens vård- och omsorgsboenden i egen regi genomför regelbundet mätningar för att säkerställa att den lokala värdighetsgarantin följs. Bland annat har mätningar gjorts avseende erbjudande om kontaktperson, uppföljda och dokumenterade genomförandeplaner, brukare som haft personal vid sin sida vid livets slutskede samt förekomst av vårdplan för att förebygga ohälsa.

Hemtjänst i egen regi mäter brukarnas upplevelse av delaktighet och trygghet genom regelbundna telefonintervjuer med brukarna. Telefonintervjuerna innehåller ett antal frågor kopplade till värdighetsgarantin.

Mätningarna som genomförts på så väl boenden som i hemtjänst visar att dessa verksamheter uppnår målnivån för både delaktighet som trygghet.

Myndigheten genomför standardiserade telefonintervjuer med ett antal brukare som väljs ut slumpvis varje månad. Frågorna handlar om delaktighet enligt värdighetsgarantin. De telefonintervjuer som genomförts under 2016 visar att målnivån inte riktigt uppnås för verksamheten.

Åtgärder för att målnivån ska uppnås: Många handläggare på myndigheten är relativt nyanställda. Verksamheten har därför arbetat med en förnyad implementering av värdighetsgarantierna och dessa är alltid en del av introduktionen som ges till nyanställda. De sista månaderna 2016 uppvisade myndigheten bättre resultat än övriga året, vilket indikerar att implementeringsinsatserna gett resultat.

Bedömning av nämndmålet i bokslutet 2016: **Ok**

¹ Mätetalet mäts annorlunda än tidigare år så inget utgångsläge för 2015 finns.

Nämndmål: Vård- och omsorgsboenden och hemtjänsten ska säkra god livskvalitet för äldre

Mätetal vård- och omsorgsboende	Utgångsläge 2015 ²	Resultat ³ 2016	Målnivå 2016
Brukare ska erbjudas utevistelse utifrån överenskommelse i genomförandeplanen. (<i>egen regi</i>)	-	81 %	90-100 %
Brukare ska erbjudas individuell aktivitet utifrån överenskommelse i genomförandeplanen. (<i>egen regi</i>)	-	76 %	90-100 %
Brukare ska veckans alla dagar erbjudas minst två tillfällen av social samvaro/aktiviteters om dagen. (<i>egen regi</i>)	-	98 %	90-100 %
Andel äldre som uppgivit att personalen alltid eller oftast tar hänsyn till deras åsikter och önskemål. (<i>egen och privat regi</i>)	80 %	82 %	85 %

Bristande rutiner och förutsättningar för dokumentation av aktiviteterna medför att aktiviteter som utförts inte alltid har dokumenteras. Andelen utförda aktiviteter är därför något högre än mätetalet visar. Även personalbrist kan tidvis påverka andelen utförda aktiviteter.

Åtgärder för att förbättra måluppfyllelse: Inom vård- och omsorgsboende i egen regi pågår ett kontinuerligt arbete med att förbättra genomförandeplanerna och tillse att dessa används och följs. Det har, under året, även genomförts utbildningsinsatser för att förbättra dokumentationen så att de insatser som utförts verkligen dokumenteras.

Bedömning av nämndmålet i bokslutet 2016: **Har brister**

Mätetal hemtjänsten	Utgångsläge 2015	Resultat 2016	Målnivå 2016
Andel brukare som är delaktiga i upprättande av sin genomförandeplan (<i>egen regi</i>)	80-85%	100 %	90-100 %
Andel äldre som uppgivit att personalen alltid eller oftast tar hänsyn till deras åsikter och önskemål. (<i>egen och privat regi</i>)	78 %	78 %	85 %

Kommentar: Hemtjänstens brukare är alltid delaktiga i upprättandet av genomförandeplanen, men enligt den nationella brukarundersökningen så när hemtjänsten inte riktigt upp till målnivån avseende andelen äldre som upplever att personalen alltid eller oftast tar hänsyn till deras åsikter och önskemål.

Bedömning av nämndmålet i bokslutet 2016: **Ok**

Nämndmål: Ge stöd som möjliggör trygghet och integritet för brukaren

² Mätetalet är nytt så inget utgångsläge för 2015 finns.

Mätetal	Utgångsläge 2015	Resultat 2016	Målnivå 2016
Medelvärde av antal olika personal som en brukare med hemtjänst möter under en 14 dagars period. Måttet avser de personer, 65 år eller äldre, som har två eller fler besök av hemtjänsten varje dag. (<i>egen och privat regi</i>)	13,26	11	11 ⁴

Resultatet hämtas från kommun och landstingsdatabasen (Kolada) och avser samtliga hemtjänstutförare i kommunen (egen och privat regi) Resultatet uppfyller målnivån för 2016 och är en klar förbättring från 2015 då resultatet var 13,26. Under 2017 kommer hemtjänst i egen regi, med hjälp av det nya planeringssystemet, få lättare att kontrollera kontinuiteten. Kontinuiteten kommer att kunna mätas fortlöpande hos samtliga brukare.

Bedömning av nämndmålet i bokslutet 2016: *Bra*

Strategiska utvecklingsuppdrag för verksamhetsområdet

- Utvärdera om vårdhund kan utgöra ett komplement i vård- och omsorgsverksamheten.

En utvärdering av vårdhund har genomförts och utvärderingen har visat på övervägande positiva resultat. Arbetet med vårdhund inom äldreomsorgen kommer att fortsätta under 2017.

2.2 KF-mål 2 Fler brukare får ett sammanhållet stöd utifrån individuella behov

Målet att fler brukare får ett sammanhållet stöd utifrån individuella behov får bedömningen: *Bra*

96 % av de boende på kommunens vård- och omsorgsboenden i egen regi har en teambaserad riskbedömning och har fått planerade åtgärder utförda, vilket ligger inom ramen för 2016 års målnivå.

Strukturen för vårdplaneringsmötet är väl implementerad och följs dagligen på myndighetens drifttavlor. Verksamheten har även ett väl fungerande samarbete med Södertälje sjukhus och samverkansmöten hålls regelbundet.

Inriktning

Antalet äldre med flera sjukdomar ökar och allt fler av dessa bor kvar hemma. För de multisjuka äldre som har behov av stöd från olika aktörer behövs en sammanhållen vård och omsorg och därför behöver samverkan med bland annat landstinget och berörda enheter inom socialtjänst fortsätta att utvecklas

Äldreomsorgen ska utvecklas för att i högre grad bemöta behoven hos äldre personer med social problematik, som till exempel missbruk eller psykisk funktionsnedsättning.

⁴ Antalet inkluderar även dubbelbemanning enligt socialstyrelsens definition.

Äldreomsorgen ska följa aktuell forskning inom området för att implementera ny kunskap. Utifrån de nationella riktlinjerna behöver särskilda åtgärder vidtas för att möta en ökande grupp av personer med demensproblematik och insatserna ska så långt som möjligt baseras på evidens.

2.2.1 Nämndens mål

Nämndmål: Alla brukare, som bor på vård- och omsorgsboende, ska få en riskbedömning gällande munhälsa, fall, trycksår, nutrition och inkontinens ⁵

Mätetal	Utgångsläge 2015	Resultat 2016	Målnivå 2016
Andel brukare som har en teambaserad riskbedömning (<i>egen regi</i>)	88 %	96 %	95-100 %
Andel brukare som har fått planerad åtgärd utförd (<i>egen regi</i>)	92 %	96 %	95-100%

96 % av de boende på kommunens vård- och omsorgsboenden (*egen regi*) har en teambaserad riskbedömning och har fått planerade åtgärder utförda, vilket ligger inom ramen för 2016 års målnivå.

Bedömning av nämndmålet i bokslutet 2016: *Bra*

Nämndmål: God samsyn och kommunikation med andra aktörer

Mätetal	Utgångsläge 2015	Resultat 2016	Målnivå 2016
Andel brukare som är nöjda med vårdplaneringsmötet	90 %	96 %	95 %
Andel vårdplaneringsmöten som genomförs enligt rutin	100 %	99 %	100 %

Strukturen för vårdplaneringsmötet är väl implementerad och följs dagligen på Myndighetens drifttavlor. Myndigheten har ett väl fungerande samarbete med Södertälje sjukhus och samverkansmöten hålls regelbundet.

Bedömning av nämndmålet i bokslutet 2016: *Bra*

Strategiska utvecklingsuppdrag för verksamhetsområdet

- Utveckla arbetsformer, till exempel SVEA-projektet och videotekniken för att öka samverkan mellan olika huvudmän för att förbättra vård- och omsorg gällande äldre multisjuka.

Myndigheten ingår i ett projekt tillsammans med Södertälje sjukhus, under ledning av Nestor, gällande vårdplaneringsprocessen. Nestor leder även ett projekt runt SIP:ar där kommun och primärvård deltar.

Myndigheten har möjlighet att använda sig av videoteknik vid vårdplaneringsmöten, men då flera sjukhus saknar de tekniska förutsättningarna, eller har valt tekniklösningar som

⁵ Alla brukare erbjuds att delta i det nationella kvalitetsregistret Senior Alert (avser munhälsa, fall, trycksår nutrition och inkontinens). För de som tackar nej till att vara med i registret dokumenteras samma åtgärder i Procapiita.

inte är kompatibla med den videoteknik som myndigheten använder sig av, behöver arbetet med att bygga upp en fungerande struktur för nyttjandet av videoteknik fortsätta. Verksamheten behöver också ökat tekniskt support för att kunna fortsätta arbetet.

- Implementering av lokalt vård- och omsorgsprogram för demenssjuka.

Nestor FoU har under 2016 stöttat äldreomsorgen vid implementering av det lokala vård- och omsorgsprogrammet för demenssjuka. Ett antal aktiviteter har genomförts, bland annat de utbildningar som kommunens egna demensteam håller i samt cafémöten, för medarbetare, i Nestors regi. Arbetet med BPSD registret stödjer också förankringen av demensriktlinjerna och det lokala vårdprogrammet. Resultatområdena kommer under hösten 2016 att göra en kartläggning för att se på vilket sätt arbetet kan vidareutvecklas.

- Utveckla det personcentrerade arbetssättet för personer med demenssjukdom genom teambaserat arbete utifrån den evidensbaserade arbetsmodellen BPSD

Kommunens vård- och omsorgsboenden i egen regi registrerar i BPSD-registret men de har kommit olika långt i arbetet med att använda vårdåtgärder enligt den evidensbaserade arbetsmodellen. Arbetet med BPSD fortsätter och demensteamet utgör ett fortsatt stöd för verksamheterna. Ytterligare utbildningar för BPSD-administratörer ska hållas under 2017 och särskilt fokus kommer att läggas på demens och måltider.

- Starta ytterligare ett hemtagningsteam "Trygg och säker hemgång".

Teamet för trygg och säker hemgång har under året utökat antalet tjänster. Utökningen har dock inte inneburit att det blivit två team utan istället ett större team som arbetar flexibelt med brukare över hela Södertälje.

- Utveckla specialistkompetens hos en del biståndshandläggare för att bättre möta äldre med social problematik som missbruk eller psykisk funktionsnedsättning.

På myndigheten arbetar två handläggare som är specialiserade mot social problematik som missbruk eller psykisk funktionsnedsättning. Dessa två handläggare har arbetat länge och har stor erfarenhet av målgruppen. Nya ärenden med social problematik fördelas direkt till dessa två handläggare.

2.3 KF-mål 3 Kompetensen för medarbetaren ska öka för att kunna se brukaren i ett helhetsperspektiv

Målet att kompetensen för medarbetaren ska öka för att kunna se brukaren i ett helhetsperspektiv får bedömningen: *Har brister*

Medarbetarna på kommunens vård- och omsorgsboenden och hemtjänst i egen regi har under året gått såväl grundutbildning som fördjupningsutbildning inom området hot och våld i nära relation. Alla biståndshandläggare, utom en, har genomgått webbutbildningen Demens-ABC. Inga medarbetare kommer under året att gå utbildningar i ÄBIC då implementeringsprojektet pausats under 2016.

I och med införandet av det nya lönesystemet finns det i dagsläget ingen möjlighet att ta fram uppgifter om hur stor andel av medarbetarna inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende som har adekvat utbildning.

Åtgärder för att öka måluppfyllelsen: Det är angeläget att en inventering av antalet medarbetare med adekvat utbildning genomförs då verksamheterna måste kunna säkerställa att tillräckligt många medarbetare har den kompetens som uppdraget kräver.

Inriktning

Att ha rätt kompetens är viktigt och nödvändigt för den personal som ska ge stöd, service och omsorg i verksamheter. Äldreomsorgen står inför en tuff utmaning att hitta och rekrytera personal med rätt kompetens. Arbetet ska inriktas mot att ytterligare höja personalens kompetens.

2.3.1 Nämndens mål

Nämndmål: Personalen inom äldreomsorgen ska ha rätt kompetens.

Mätetal	Utgångsläge 2015	Resultat T2 2016	Målnivå 2016
Medarbetare inom vård- och omsorgsboende ska få grundkompetens inom området hot och våld i nära relation. <i>(egen regi)</i>	0 %	100 %	90-100 %
Medarbetare inom vård- och omsorgsboende ska få fördjupad kompetens inom området hot och våld i nära relation. <i>(egen regi)</i>	0 %	100 %	90-100 %
Medarbetare inom hemtjänsten ska få fördjupad kompetens inom området hot och våld i nära relation. <i>(egen regi)</i>	0 %	100 %	90-100 %
Andel medarbetare på vård- och omsorgsboende som har adekvat utbildning. <i>(egen regi)</i>	83 %	-	90-100 %
Andel medarbetare inom hemtjänst som har adekvat utbildning. <i>(egen regi)</i>	69 %	-	80-100 %
Andelen biståndshandläggare som genomfört Demens ABC plus utbildning.	80 %	94 %	90-100 %
Medarbetare inom vård- och omsorgsboende ska ha gått IBIC utbildning. <i>(egen regi)</i>	⁶	-	60-100%
Medarbetare inom hemtjänst ska ha gått IBIC utbildning. <i>(egen regi)</i>	⁷	-	60-100%

Medarbetarna på kommunens vård- och omsorgsboenden och hemtjänst i egen regi har under året gått såväl grundutbildning som fördjupningsutbildning inom området hot och våld i nära relation. Alla biståndshandläggare, utom en, har genomgått webbutbildningen Demens ABC. Inga medarbetare kommer under året att gå utbildningar i IBIC då implementeringsprojektet pausats under 2016.

I och med införandet av det nya lönesystemet finns det i dagsläget ingen möjlighet att ta fram uppgifter om hur stor andel av medarbetarna inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende i egen regi som har adekvat utbildning.

Åtgärder för att uppnå målnivån: Det är angeläget att en inventering av antalet medarbetare med adekvat utbildning genomförs då verksamheterna måste kunna säkerställa att tillräckligt många medarbetare har den kompetens som uppdraget kräver.

⁶ Mätetalet är nytt så inget utgångsläge för 2015 finns.

⁷ Ibid

Lägesbedömning i bokslutet per augusti 2016 för nämndmålet: *Har brister*

Strategiskt utvecklingsuppdrag

- För att få en effektiv och kvalitetssäkrad process från ansökan till utförande för varje individ ska IBIC implementeras som utredningsmodell hos varje biståndshandläggare 2016.

Arbetet med att implementera IBIC har under 2016 pausats.

2.4 Övriga nämndmål/inriktningar

Välfärdsteknologin kommer att behöva utvecklas för att klara den ökande efterfrågan på äldre vård.

Nämndmål: En ökad digitalisering inom nämndens verksamheter för att klara den ökande efterfrågan på äldre vård.

Strategiska utvecklingsuppdrag

- Delta i utvecklingsarbete genom projektet Stockholm Digital Care, med syfte att på sikt få fram digitala bra hjälpmedel samt att bli bättre beställare av dessa.

Kommunen har dragit sig ur projektet Stockholm Digital Care då medverkan i projektet i dagsläget inte är möjlig på grund av genomförande av andra prioriterade och tidskrävande projekt.

- Införande av mobil digital dokumentation för legitimerad personal.

Under 2016 har arbetet med att införa mobil, digital dokumentation för legitimerad personal fortgått. Tester för att legitimerad personal ska kunna komma åt Procapita mobilt, på surfplatta, har påbörjats. Testerna har försenats, framför allt, på grund av tekniska problem.

- Införande av digitala stödsystem inom hemtjänsten (digital rapportering och planeringssystem för hemtjänst)

Avtal med Tieto om att införa planeringssystem och tid- och insatsregistrering tecknades under hösten. Avtalet innehåller en planering som omfattar både de privata och de kommunala utförarnas utbildning och införande av digitaliseringen. Införandet påbörjades i november 2016 och kommer att pågå under våren 2017. Telefoner är inköpta och kommer att fördelas i verksamheterna utifrån en fördelningsnyckel.

Säkerheten kring inloggning är löst genom att all personal får en s.k. "dongel" som är en dosa för säker inloggning.

Både hemtjänstutförare i egen- och privat regi får i dag digitala beställningar från myndigheten och verkställer besluten i verksamhetssystemet ProCapita, vilket är en förutsättning för att de ska kunna använda tid- och insatsregistrering.

All personal inom hemtjänsten i egen regi dokumenterar social journal direkt i verksamhetssystemet ProCapita med hjälp av dator i hemtjänstlokalen. När införandet av digitala stödsystem är klart kommer de att kunna dokumentera direkt på plats hos brukaren.

Nämndmål: Åtgärder för en budget i balans och åtgärder för att motverka fusk och korruption

Strategiska utvecklingsuppdrag

- Göra en genomlysning av äldreomsorgens kostnader.

En genomlysning av hemtjänstens kostnader genomfördes i slutet av 2015 och utgör grund för 2016 års förbättringsarbete.

- Utveckla metoder för att kontrollera och följa upp beslut samt skapa medvetenhet hos personalen om risker.

Nya riktlinjer och en rutin- Stöd för beräkning av tid för hemtjänstinsatser enligt ÄON:s riktlinjer har utvecklats och införts i november 2016. För att främja en mer likställig bedömning har ledningen på biståndsenheten tillsammans med handläggarna gått igenom flera beslut och byggt upp en struktur för att stärka rättssäkerheten. Regelbundna möten har införts där samtal om hur riktlinjerna används i olika bedömningarna diskuterats. Den verktygslåda/utredningsmetod som används i biståndsbedömningen har uppdaterats för att det ska vara lättare att göra rätt.

Delegationsordningen har ändrats så att beslut måste tas av en överordnad chef när en brukare bedöms ha behov av hemtjänst som överstiger 33 timmar per vecka.

Biståndshandläggarna på Myndigheten har gått SKLs utbildning om mutor och korruption. Information om fusk bedrägeri har lagts in som en del av introduktionen till nyanställda.

3. Personal – Södertälje kommun som arbetsgivare

Personalstatistik finns bara per nämnd och inte per enhet, vilket innebär att statistik för äldreomsorgen inom kommundelen inte finns.

4. Framtida utveckling

4.1 Nytt vård- och omsorgsboende

Under 2017 ska Wijbacken utökas med nio platser och under 2018 kommer det nya boendet i Björkmossen att färdigställas med 54 platser. I dagsläget är det svårt att få tag på externa boendeplatser därför placerar kommunen brukare på korttidsboende eller hemma med hemtjänstbeslut. Under året har det funnits i snitt 30 brukare, som väntar på en särskild boendeplats.

4.2 Betalningsansvarslagen

Betalningsansvarslagen reglerar när och hur mycket kommunerna ska betala till landstingen för utskrivningsklara patienter, som ligger kvar på sjukhus. Nu föreslås att lagen ersätts. Den nya lagen syftar till att åstadkomma en god vård, där ledtiderna mellan slutna vård och vård och omsorg i hemmet kan hållas så korta som möjligt samt att onödig vistelse på sjukhus så långt möjligt kan undvikas. Eftersom lagen innebär att betalningsansvaret för kommunen ändras från 5 dagar till 3 dagar blir det viktigt att arbeta hem personer snabbare med hjälp av teamen *Trygg och säker hemgång* för att slippa ökade kostnader. Lagen planerades att träda i kraft i juli 2016, men är försenad.

4.3 Lägre antal hemtjänsttimmar

Totalt uppgår antalet hemtjänsttimmar för hela äldreomsorgen inklusive kommundelar till 534 295 timmar, vilket är 56 986 färre än år 2015. Detta beror på att myndigheten nu arbetar systematiskt med att följa upp alla beslut i tid. Inom ramen för morgondagens hemtjänst pågår även aktiviteter i syfte att få den beviljade tiden att bättre överensstämma med brukarnas egentliga behov av omsorg. Detta har medfört ett överskott hos myndigheten. Överskottet som genererats, behövs för att höja timersättning till utförarna i samband med att digitala system för tid- och insatsregisterings ska införas i juni 2017.

4.4 Stimulansbidrag för ökad bemanning

Regeringen avsätter 2 miljarder kronor per år 2016-2018 för att höja kvalitén i äldreomsorgen. För 2016 fick äldreomsorgen totalt 14,7 mnkr, som fördelades både till interna och externa aktörer. Totalt har 11,4 mnkr använts, varav de externa aktörerna inom hemtjänst och särskilt boende använt 2,3 mnkr och kommunen 9,1 mnkr. Pengarna har använts till att förstärka inom hemtjänsten, vård- och omsorgsboendena, korttidsvården samt hälso- och sjukvården. För 2017 kommer äldreomsorgsnämnden att få 15,0 mnkr. Pengarna kommer bland annat att nyttjas till anställning av undersköterskor, sjuksköterskor samt dietist.

4.5 Bemanning på äldreboenden

Regeringen beslutade 2016 om en ändring i socialtjänstförordningen. I förordningen förtydligas att den enskildes behov ska vara styrande, och om det behövs ska personal finnas tillgänglig dygnet runt. För att ytterligare stötta kommunernas arbete med ökad kvalitet nattetid i särskilt boende för äldre har SKL tagit fram denna rekommendation. I rekommendationen anges de områden som kräver ett särskilt fokus i förnyelse- och förbättringsarbete. Rekommendationen antogs av SKLs styrelse den 20 januari 2017. SKL rekommenderar kommunerna att anta rekommendationen.

Rekommendationens fyra delar:

1. Koll på läget: Ledningen behöver i större utsträckning ta reda på hur arbetet bedrivs nattetid.
2. Individens behov: En planering behöver genomföras med den äldre och den äldres anhöriga vad gäller omsorgsinsatser och tillsyn även nattetid.
3. Strategi för ny teknik: Kommunen bör ta fram en teknikstrategi som omfattar såväl infrastruktur, informationssäkerhet, tillämpning av lagstiftning.
4. Ledarskap: Ledarskapet inom särskilt boende för äldre behöver stärkas för att förändringsarbetet med att identifiera och införa nya arbetssätt

4.6 Nationell kvalitetsplan för äldreomsorg

En särskild utredare ska ta fram förslag till en nationell kvalitetsplan för äldreomsorgen. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2017. Utredaren ska föreslå åtgärder som syftar till:

- Högre kvalitet och effektivitet
- Bättre förebyggande och rehabiliterande insatser
- Tryggad personalförsörjning
- Översyn av särskilda boendeformer
- Flexibla former för beslut om äldreomsorg
- Användning av välfärdsteknologi

4.7 Digitalisering

Kontoret kommer under 2017 att införa ett digitalt system för tid- och insatsregistrering samt ett planeringssystem inom hemtjänsten. Målet är att säkerställa att rätt insatser utförs till rätt kostnad. Införandet innebär att kontorets driftkostnader för system ökar. För 2017 finns 5,0 mnkr avsatta i nämndens budget.

5. Internkontroll

5.1 Kvalitet

Process	Kontrollmål	Ansvarig för att kontroll utföres	Kontrollmetod (inkl frekvens)	Rapport till	När sker rapportering
Handläggning och dokumentation: <i>Uppföljning</i>	Alla beslut följs upp minst 1 gång per år	Myndighetschef ÄO	Stickprov 5 % SLU på uppföljningar årligen senast i augusti.	Kontorschef	Delårsbokslut 31/8
Teknikstöd, Stödprocess: <i>IT</i>	Rutiner finns för att hantera driftstörningar inom IT och telefoni	Resultatområdeschef	Uppföljning av att rutiner finns för att säkerställa brukarens trygghet	Kontorschef	Delårsbokslut 31/8
Kompetensförsörjning: <i>Myndighet</i>	Alla medarbetare ska ha adekvat utbildning för sitt uppdrag	Myndighetschef ÄO	Andel handläggare som har socionom-utbildning	Kontorschef	Delårsbokslut 31/8

Kommentarer till kontrollmålen:

Alla beslut följs upp minst 1 gång per år: Under 2016 följdes 93 procent av alla beslut upp. Kontrollmålet följs upp på enhetens drifttavla.

Rutiner finns för att hantera driftstörningar inom IT och telefoni: Vissa rutiner saknas och andra behöver ses över och utvecklas. Rutiner för telefoni finns, men IT-rutiner behöver tas fram.

Alla medarbetare ska ha adekvat utbildning för sitt uppdrag: 17 stycken handläggare är socionomer, varav en är föräldraledig. 3 stycken handläggare är jurister och en föräldraledig handläggare är beteendevetare

5.2 Åtkomstkontroll av journal inom kommunal Hälso- och sjukvård

Vårdgivaren (nämnden) ska göra systematisk återkommande loggkontroll med syfte att avhålla personal från att läsa patientuppgifter som de inte behöver ha i sitt arbete.

Process	Kontrollmål	Ansvarig för att kontroll utföres	Kontrollmetod (inkl frekvens)	Rapport till	När sker rapportering
HSL: Riktlinje för logghantering och åtkomstkontroll	Loggningen granskas kvartalsvis under minst 48 timmar (utförts till 100 %)	Resultatområdeschef	SLU och antalet anställda som kontrolleras bör omfatta så många att det motsvarar sannolikheten att varje användare blir granskad minst en gång per år.	Kontorschef	Delårsboks slut 31/8

Kommentarer till kontrollmålen:

Loggningen granskas kvartalsvis under minst 48 timmar: Detta görs regelbundet av resultatenhetschefen för Hälso- och sjukvårdsenheten. I dagsläget finns inga anmärkningar.

Riskbedömning Åtkomstkontroll HSL journal

A= allvarlig konsekvens

K= Kännbar konsekvens

L= Lindrig konsekvens

	Sannolika fel som kan uppstå	Låg risk	Medel risk	Hög risk	Konsekvens
	Obehöriga kommer åt patientuppgifter		●		K+

Rapport | 2017-02-08

Årsbokslut 2016 för kultur- och fritid Enhörna

Innehållsförteckning

Avsnitt	Sida
Nämndens sammanfattning	3
1. Ekonomi	3
2. KF-mål och inriktning	5
3. Personal – Södertälje kommuns om arbetsgivare	13
4. Sammanfattande GEH-bedömning för nämnden	14
5. Internkontrollen	14
6. Framtida utveckling	15

Nämndens sammanfattning

Det ekonomiska resultatet år 2016 för kultur- och fritidsverksamhet i Enhörna är -23 tkr.. Underbudgeterade kapitalkostnader/avskrivningar inom idrott är främsta orsak till underskottet.

Nettokostnaderna minskar med 60 tkr beroende i första hand på att internräntan är satt till noll.

Inga investeringar är genomförda under 2016 för kultur och fritid i Enhörna.

Inga särskilda uppföljningar inom kultur och fritid i Enhörna kommunal är aktuella att redovisa för år 2016.

Enhörna kommunal bidrar till att uppfylla fastställda mål och inriktning inom kultur- och fritidsverksamhet på ett bra sätt. Ett förhållandevis stort samarbete med föreningslivet utvecklas genom fortlöpande dialog och utvärdering.

Ingen särskild uppföljning görs för personal inom kultur och fritid i Enhörna

Framtiden handlar om att fortsatt ta vara på det utbyggda utbudet för kultur och fritid inom de olika verksamheterna. En viktig framtidsfråga avser det succesiva genomförandet av fastställd biblioteksplan.

1. Ekonomi

lå kt resultat ur budgetperspektiv

1.1 Ekonomiskt resultatet ur budgetperspektiv

Resultatet för kultur- och fritidsverksamheten i Enhörna 2016 är ett underskott på 23 tkr. Underbudgeterade kapitalkostnader inom idrott är orsaken till det negativa resultatet.

tkr	Nämndbidrag 2016	Nettokostnad 2016	Resultat	Nettokostnad 2015
Bibliotek (26)	279	-269	10	-288
Föreningsstöd (22)	600	-585	15	-585
Idrott (2270)	260	-308	-48	-347
Nämnden totalt	1139	-1162	-23	-1222

Årets effektiviseringar

Några speciella insatser för att genomföra effektiviseringar har inte genomförts under året. Verksamheten bygger mycket på ett bra samarbete med föreningslivet, som stöds med bidrag. Biblioteksverksamheten sker i samarbete med skolan.

1.2 Nettokostnadsutveckling

Tkr	Nettokostnad 2014	Nettokostnad 2015	Nettokostnad 2016
Nämnden totalt	-964	-1220	-1162
Bibliotek (26)	-229	-288	--269
Föreningsstöd (22)	-582	-585	-585
Idrott (2270)	-153	-347	-308

Nettokostnaderna har ökat under perioden i huvudsak beroende på satsningar på idrott och i viss mån även på bibliotek. Nivån på föreningsbidrag har varit i stort sett oförändrad.

1.3 Särskilda uppföljningar

1.4 Investeringar

Inga investeringar inom kultur och fritid i Enhörna har genomförts under år 2016. Inga nya investeringar inom kultur- och fritid är planerade. Avskrivningsvolymen bedöms vara oförändrad de närmaste två åren

Avskrivningsvolym

2016 utfall	2017 prognos	2018 prognos
319	319	319

God Ekonomisk Hushållning

Lägesbedömning sammanfattningsvis för nämndens ekonomi

Har brister

2. KF:s inriktning och mål för verksamheterna

- **Lägesbedömningar av KF-målen**

KF-mål 1

Variationen inom utbudet för barn och ungdomar ska öka

Uppföljning: Genom medel ”Sommarlovspengar” från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (mucf) har ungdomar i Södertälje kunnat ta del av ett extra digert utbud av arrangemang och aktiviteter.

G-kraftbussen med Kultur 365

Kultur 365 har turnerat med buss och där tagit med kultur, upplevelser och generationsmöten till alla bostadsområden och kommundelar i Södertälje. Aktiviteten har riktats till barn och unga med olika sociala bakgrunder.

Simskola

Södertälje Simsällskaps satsning för simkunnighet! Projektet har vänt sig till alla icke simkunniga och byggde på en frivillig drop-in simskola. Max tolv deltagare per grupp.

Pröva på olika idrotter – dagkollo

Ungdomar har fått prova på olika idrotter och lekar tillsammans med föreningen [Idrott Utan Gränser](#). Ingen föranmälan har krävts, det är drop in.

Racketvecka med bowling

Ungdomar har fått prova på tre olika aktiviteter: *Tennis*, *badminton* och *bowling* – i Södertälje Bollhall.

Äventyrsvecka på Gillberga friluftsgård – för ungdomar med funktionshinder

För elever på särskolans låg- och mellanstadier (Stålhamra- och Fornbackaskolan). En häftig vecka där inget har varit "O-möjligt". Deltagarna har fått testa prova och undersöka. En vecka på Gillberga sommaren 2016 – ett minne för livet.

Konstkollo med konsthallen

Södertäljes barn och ungdomar inbjöds till gratis konstkollo. Tillsammans med konstnärer lär de sig att måla, teckna och skapa.

Kurserna leddes av erfarna konstnärer ihop med konsthallens pedagog Sarah Guarino Florén. Veckan avslutades med en vernissage. Alla kurser var gratis.

Fri entré för barn och barnfamiljer under 1800-talsveckan

Barn och barfamiljer bjöds på fri entré under den utökade 1800-talsveckan på Torekällberget.

LajLaj-festivalen för barn 9-12 år gratis

Kulturskolans Lajlaj-festival blev en härlig provapåvecka där kulturaktiviteter som musik, dans, animerad film, teater och konst varvades med utelekar!

Konstkollo med Grafikens Hus

MakerSommar genomfördes som ett skaparläger för barn och ungdomar. Ett unikt dagkollo där deltagarna fick utforska den digitala och konstnärliga världen. "Kan vi väcka liv i gamla leksaker? Kan vi bygga robotar som ritar egna teckningar? Kan vi skapa konst genom programmering? Dagkollot är gratis. Lunch, mellanmål, fika och t-shirt ingår".

Bikupor och odling i staden

Deltagarna fick lära sig hur viktiga bina är för vår jord. De som ville fick vara med och öppna en bikupa för att se hur det fungerar i ett bisamhälle. Ledarna berättade också om hur odling går till och deltagarna fick prova att odla lite själv.

Sommarbibliotek i Hovsjö

Den 27 juni öppnade ett sommarlovsbibliotek i Hovsjö Hub som varr öppet för skollediga barn och deras vuxna. Den somrigaste, roligaste och härligaste läsningen valdes ut och det bjöds på workshops, sagostunder och pyssel.

"Sommarboken" med avslutningsfestival på kommunens alla bibliotek

Från och med 30 maj kunde alla lässugna barn och ungdomar hämta ut ett sommarbokspaket på sitt bibliotek. De kunde rösta på sin favoritbok och få en bok och en inbjudan till Sommarboksfesten den 2 september på

Utöver projektet sommarlovsaktiviteter:

Ny utrustning för klättring – en s.k. klättersvamp – har byggts vid Sydpoolen som komplettering till det som redan finns i form av skatepark och parkour. Arbetet har påbörjats för att bygga en anläggning för spontanidrott i Västergård. En av Östertälje IP:s fotbollsplaner beläggs med konstgräs, vilket kommer att förlänga säsongen och därmed utöka möjligheterna att spela fotboll.

Kulturskolan har infört rock- och popbandskurser. Vattensport har införts på fritidsgårdarna. Biblioteket har utvecklat sin programverksamhet för barn.

Enhörnas bibliotek ökar öppethållandet med en eftermiddag i veckan.

I Hölö har anordnats moppeorientering i samarbete med polisen och fritidsgården har startat den öppna verksamheten för hög och mellanstadiet på eftermiddagar.

I Järna ger kulturskolan teaterutbildning grund i Ådalskolans aula. Järna får också ny uterink, och Futurum rustas för utökat utbud på scen. Ung fritid deltar i Pridefestivalen och Järna fritidsgård höll i arrangemanget. Järna fritidsgård och Futurum genomgår en utveckling som innebär stora förändringar i Fritidsgårdens eget verksamhetsinnehåll och kulturverksamheten i samma hus. En förändring som redan har gett resultat av ökade fritidsgårdsbesök. Fritidsgården i Järna har också haft lördagsöppet under oktober till december.

Lägesbedömning i bokslutet 2016 för målet: Bra

Åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen: Planeringen av Sommarlovsaktiviteterna kommer att starta tidigare.

Uppföljning av Inriktning i Mål och budget

1. *Ung Fritid ska fortsätta sitt arbete för att förbereda unga för vuxenlivet genom att utveckla moderna mötesplatser och driva ungdomsfrågor för alla unga i hela kommunen. Jämställdhetsarbetet ska stärkas och utvecklas för att verksamheterna ska attrahera både tjejer och killar i lika hög utsträckning. Arbetet ska fortsätta med nämndöverskridande samarbeten och samverkan med externa aktörer för att skapa nya upplevelser för, och locka fler, unga.*

Uppföljning: Utbudet av möjliga fritidsaktiviteter för dagens unga är stort, men kan inte sällan begränsas av den enskildes ekonomi. Vad som lockar förändras ständigt och kommersiella krafter bidrar till detta. Ung fritids arbete med fritidsgårdar som öppna mötesplatser är därför viktiga för att skapa alternativ för ungdomar som alla kan ta del av. Mötesplats Enhörna har ökat antalet besök och öppettid dagar mellan åren 2013 och 2015.

2. *Kulturskolan fortsätter att utveckla sin nya undervisningsmodell med syfte att öka deltagandet i skolans utbud och bredda basen för verksamheten. Samtidigt läggs också en metodisk grund för att stötta elever med olika ambitionsnivåer. Nova ska under perioden ytterligare utvecklas mot en livaktig scen och mötesplats för ungdomar upp till 25, men också för att bereda plats för kulturyttringar och föredrag.*

Uppföljning: (KFN, KDN)

En uppföljning och utvärdering av den nya modellen har gjorts och vissa förändringar görs inför år 2017. Sedan tidigare finns KAPIS på kulturskolan för mer avancerade elever. Nova har utvecklats till en öppen scen för utställningar med unga konstnärer och låter unga uppträda med teater, föreläsningar, poesi och musik i alla former. Nova fungerar också mer allmänt som ett café och en mötesplats för kulturintresserade ungdomar.

KF-mål 2

Flickors deltagande i idrottsaktiviteter ska öka

Tabellen nedan visar utveckling av bidragsberättigade aktiviteter och antalet deltagande individer. Flickors deltagande ökar både till antal och sett till deltagande individer. I beräkningen andel individer har det pendlat mellan 43 % och 45 % under åren 2012-2016. Flickor som deltar i idrott är som andel individer närmare andelen pojkar än motsvarande värde för aktiviteter. Pojkarna deltar därmed i snitt i fler aktiviteter/individ. (Tabellen kommer att uppdateras avseende aktiviteter för hösten 2016 innan nämndens sammanträde den 1 mars).

Uppföljning bidragsberättigade aktiviteter och deltagande individer

År	2012	2013	2014	2015	2016
Aktiviteter					
Vår flickor antal	60 333	72 385	82 557	86 975	95 834
Vår pojkar antal	103 505	130 922	152 006	172 773	168 919
Summa vår	163 838	203 307	234 563	259 748	264 753
Vår flickor %	36,8%	35,6%	35,2%	33,5%	36,2%
Höst flickor antal	48 705	71 969	76 317	83 091	
Höst pojkar antal	83 837	129 151	138 835	153 656	
Summa höst	132 542	201 120	215 152	236 747	0
Höst flickor %	37%	36%	35%	35%	#####
S:a år flickor	109 038	144 354	158 874	170 066	95 834
S:a år pojkar	187 342	260 073	290 841	326 429	168 919
Summa år total	296 380	404 427	449 715	496 495	264 753
% flickor helår	37%	36%	35%	34%	36%

Antal individer

Vår flickor antal	1482	1877	2063	1973	2002
Vår pojkar antal	2100	2376	2552	2662	2669
Summa vår	3 582	4 253	4 615	4 635	4 671
Vår flickor %	41,4%	44,1%	44,7%	42,6%	42,9%
Höst flickor antal	1721	1807	1894	1884	
Höst pojkar antal	2230	2347	2370	2514	
Summa höst	3 951	4 154	4 264	4 398	0
Höst flickor %	44%	44%	44%	43%	#####
S:a år flickor	3 203	3 684	3 957	3 857	2 002
S:a år pojkar	4 330	4 723	4 922	5 176	2 669
Summa år total	7 533	8 407	8 879	9 033	4 671
% flickor helår	43%	44%	45%	43%	43%

Aktivitet/individ

Vår flickor antal	41	39	40	44	48
Vår pojkar antal	49	55	60	65	63
Summa vår	46	48	51	56	57
Höst flickor antal	28	40	40	44	#####
Höst pojkar antal	38	55	59	61	#####
Summa höst	34	48	50	54	#####
S:a år flickor	34	39	40	44	48
S:a år pojkar	43	55	59	63	63
Summa år total	39	48	51	55	57

Tabellen indikerar att flickors deltagande i idrottsaktiviteter ökar stadigt. En fullständig bild skulle kräva statistik från t.ex. nyttjande av spontanidrottsplatser och andra former av idrottsaktiviteter utanför de som sker inom föreningsidrotten.

Lägesbedömning i bokslutet 2016 för målet: Bra,

Åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen:

Pågående arbete med riktade stöd till föreningslivet, anpassat urval och utformning utifrån flickors intressen vid utbyggnad av idrottsanläggningar ska fortsätta.

Uppföljning av Inriktning i Mål och budget

1. *Arbetet med kultur och fritid genomsyras av ett jämställt arbetssätt. Insatser för att öka flickors deltagande inom idrotten fortsätter och lokaler och anläggningar ska utformas och anpassas med särskild hänsyn till ett jämställt utbud.*

Uppföljning: I planerad utbyggnad av idrottsanläggningar har flickors intressen fått ökat inslag. Den planerade gymnastik- och friidrottshallen och stallbyggnad vid Billsta i Järna är exempel på detta. Hänsyn till jämställdhet är och har varit viktigt vid utbyggnad av anläggningar för spontanidrott. Den nu nästan färdiga spontanidrottsplatsen i Västergård är ytterligare ett exempel på detta.

KF-mål 3

Södertäljebornas nyttjande av kultur- och fritidsutbudet ska öka.

Uppföljning: (KFN, KDN)

Bokning av de idrottsanläggningar som valts för uppföljning ökar totalt med 25,5 %. Bidragsberättigade registrerade aktiviteter ökar ständigt för både flickor och pojkar, totalt 1,9 %. Bibliotekens utlåning minskar med 2,1 %. Besöken på stadsbiblioteket ökar med 0,6 %. Besöken på Konsthallen minskar med 5 %. Besökare på stadsscen och övriga program minskar 4 %. Kultur 365 minskar 10,5 %. Kultur 365 hade fram till och med 2015 ett stort staligt bidrag som möjliggjorde ett större antal aktiviteter. Torekällberget minskar besök med 16 %. Fritidsgårdarna har oförändrat antal besök (Geneta och Rösberga har varit sammanslagna fr.o.m. mars). Kulturskolans antal elever ökar 1 %. Utlåningen på Enhörna bibliotek 2016 nådde inte riktigt upp till rekordåret 2015, men är ändå med marginal den näst högsta sedan start.

Lägesbedömning i bokslutet 2016 för målet: *Har brister*

Blandat plus och minus men brister kan konstateras. Effekter av brohaveriet kan inte uteslutas speciellt avseende Torekällberget och konsthallen. Det ska noteras också att de senaste åren har värdena påfritidsgårdsbesök och bibliotekens utlåning och besök ständigt har stigit till hög nivå.

Åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen:

Arbetet med ständig utveckling av verksamhetens innehåll och kvalitet ska fortsätta. En väl anpassad information om och marknadsföring av utbudet är också viktiga åtgärder

Uppföljning av Inriktning i Mål och budget

1. *Södertälje kommun ska genom den egna verksamheten, föreningsliv och organisationers arbete stärka invånarnas möjlighet till en rik och meningsfull fritid. Barn och ungdomars deltagande i föreningslivet prioriteras. Föreningslivet ska, i samverkan med skolan, fungera som mötesplats för barn från olika delar av samhället och nå alla grupper av ungdomar, även nytillkomna.*

Uppföljning: (KFN, KDN)

Den angivna inriktningen genomsyrar kultur- och fritidsverksamheten. De dialoger med föreningarna som kultur- och fritidskontoret och nämndens ledamöter har syftar primärt till att förtydliga och skapa konsensus för berörda om innebörden av denna inriktning.

-
2. *Personer med funktionsnedsättning ska ges utökade förutsättningar och möjligheter att ta del av kultur- och fritidsutbudet.*

Uppföljning: (KFN, KDN)

Kultur- och fritidskontoret har en enhet speciellt inriktad på målgruppen. Arbetsättet är att dels ordna särskilt anordnade aktiviteter men också att stimulera och stödja berörda att delta i det allmänna utbudet.

3. *Personer med funktionsnedsättning ska ges utökade förutsättningar och möjligheter att ta del av kultur- och fritidsutbudet. Den långsiktiga satsningen på spontanidrott ska fortsätta.*

Uppföljning: (KFN, KDN)

Telgegymnasiets sporthall har handikappanpassats. Handelsboden på Torekällberget och dess lekmiljö har handikappanpassats.

Billsta stallbyggnad blir handikappanpassad. Spontanidrottanläggningar för motion anpassas med inslag för att möjliggöra deltagande av personer med funktionshinder.

4. *Södertälje kommun ska genom den egna kulturprogramsverksamheten erbjuda medborgarna programaktiviteter av hög kvalitet, för alla åldrar och i hela kommunen. Kultur- och fritidsnämnden och kommundelsnämnderna ska vara möjliggörare för arrangörer och föreningar som vill ta initiativ och genomföra kulturprojekt, verksamhet och evenemang. Arbetet med att utveckla teaterverksamheten i Södertälje mot en uppdragsteater ska fortsätta.*

Uppföljning: (KFN, KDN)

Kontoret är väl anpassat organisatoriskt och har ett väl utvecklat samarbete med föreningsliv och externa intressenter för att arbeta med den inriktningen. Ett kulturpolitiskt dokument har tagits fram under året med bl.a. förslag om hur teaterverksamheten i kommunen kan utvecklas. Futurum i Järna rustas för ett utvecklat utbud. Fritidsgårdsverksamheten i samma hus får sin verksamhet mer inriktad på kultur och kreativitet. Bland annat har ett arbete med att skapa ett makerspace påbörjats. Biblioteket i Enhörnan nådde inte upp till rekordnivån 2015, men utlåningen 2016 är ändå det näst högsta någonsin sedan start, trots minskning med 4 %. Enhörnas IP med tillhörande friluftsområde har utvecklats med för skapa nya möjligheter för fritidsaktiviteter.

KF-mål 4

Andelen Södertäljebor som är nöjda med kultur- och fritidsutbudet ska öka.

Uppföljning: Den senaste medborgarundersökningen som gjordes år 2015 visade ett ökat nöjdindex avseende kultur och fritid för Södertälje. Nästa undersökning görs år 2017.

Lägesbedömning i bokslutet 2016 för målet: **Ok**

Åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen: Ökad lyhörd dialog med allmänhet och brukare är ett utvecklingsområde för kultur- och fritidsverksamhet. Dialoger med berörda föreningar har genomförts.

Uppföljning av övriga inriktningar inom området Kultur och fritid

1. *Biblioteken i Södertälje ska fortsätta utvecklas enligt de inriktningar som biblioteksplanen från 2014 anger. Den strukturplan som tagits fram som ett uppdrag formulerat i biblioteksplanen ska implementeras i takt med att beslut härom fattas. Befintliga samarbeten med externa aktörer så som Röda korset, BVC, Berättarministeriet och Svenska med baby ska fortgå och nya samarbeten ska etableras. Det nationella projektet Bokstart ska fortsätta under 2016, finansierat av Statens kulturråd.*

Uppföljning: Planerade aktiviteter är påbörjade och pågående samarbeten och projekt fortsätter. Under sommaren har uppskattad ny biblioteksverksamhet varit i gång i Hovsjö. Samarbetet med nämnda externa aktörer pågår. Programverksamheten i stadsbiblioteket har utökats.

2. *Kultur- och fritidsverksamheten ska bidra till en levande stadskärna i Södertälje, mötesplatser och aktivitet i Järna (såsom exempelvis Gula villan) samt vara sammanhangsskapare för hela kommunen.*

Uppföljning: Kultur- och fritidsverksamheten bidrar med egna och stödjer arrangemang i både stadskärnan och i Järna. Stödet till Kringelevfestivalen har fortsatt. Under den genomförda festivalen 2016 har kommunens närvaro varit inriktad på dialog med besökarna om hur staden ska kunna utvecklas och öka sin attraktion med avseende på utövande och upplevelser av kultur.

3. *Kultur 365 ska fortsätta skapa nya perspektiv och synsätt för fysisk aktivitet, social tillvaro och kulturellt tänkande för seniorer. Projektet PlaymÅkers syfte är att skapa en generationsbrygga och samtidigt vara en katalysator för nya upplevelser med ny kulturteknik för äldre. Syftet är också att unga ska intressera sig för att arbeta i äldreomsorgen.*

Uppföljning: Verksamheten fortsätter med fortsatt stöd från äldreomsorgsnämnden. Under sommaren har projektet G-bussen genomförts med stöd av Sommarlovspengar från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (mucf). Ett projekt i sammanhanget som är riktat i första hand till unga. Syftet är också att skapa möten mellan äldre och unga i Södertälje.

Lägesbedömning sammantaget för området Kultur och fritid: *Ok*

2.1 Särskilda uppföljningar mål och verksamhet

Handlingsplan fusk och bedrägeri

Inga särskilda insatser har gjorts inom kultur- och fritidsverksamheten i Enhörna kommun för att stävja fusk och bedrägeri. En särskild kontroll görs för uppföljning av utbetalning av föreningsbidrag

Nämndbeslutade mål

De särskilda mål som nämnden har antagit i verksamhetsplan ansluter direkt till KF-målen. Här kan nämnas att nämnden har satt mål som ansluter till området ekonomisk och social hållbarhet. Verksamhetens serveringar och kiosker kompletterar sina inköp med lokalproducerade och ekologiska alternativ. Trygghetskapande åtgärder som nattvandring fortsätter. Föreningsdialoger, fritidsgårdsbesökarnas deltagande i utformning av verksamheten,

samt dialog med ungdomar vid utbyggnad av anläggningar är bra exempel på arbete med brukarinflytande.

3. Personal – Södertälje kommun som arbetsgivare

☐ KF-mål 1: Den hållbara arbetshälsan ska öka och leda till att fler medarbetare är friska och i arbete

Antalet anställda inom kultur- och fritidsverksamhet i Enhörna är för få för att särskilt redovisas. Nedan följer en sammanställning för hela kultur- och fritidskontoret.

Kultur- och fritidskontoret

- ☐ Antalet årsanställda inom kultur- och fritidskontoret minskar till 163. Motsvarande värde per den 31 december 2015 var 170

Antal årsarbetare per kontor	2014-08-31	2014-12-31	2015-08-31	2015-12-31	2016-08-31	2016-12-31
Kultur o Fritidskontoret	150	154	160	167	170	163
Kommunen totalt	5405	5478	5532	5545	5581	5556

- ☐ Sjukfrånvaron bland unga minskar kraftigt samtidigt som den ökar bland personer i åldern 30-49 år. Sammantaget ligger dock sjukfrånvaron på en acceptabel nivå även om utvecklingen för medarbetare över 50 år behöver analyseras ytterligare.

Kultur- och fritidskontoret	2014-08-31	2014-12-31	2015-08-31	2015-12-31	2016-08-31	2016-12-31	2016-12-31**
Ålder							
Tom 29	4,4	4,8	2,6	2,5	1,4	1,8	5,7
30-49	4,5	4,8	4,9	5,0	7,5	6,8	6,7
Fr o m 50	5,8	4,2	5,4	6,3	5,3	5,5	8,2
Kön							
Kvinnor	7,3	6,7	7,0	7,6	7,9	8,7	8,0
Män	3,2	2,3	2,7	3,1	2,6	2,7	4,1
Samtliga	5,2	4,5	4,9	5,4	5,4	5,9	7,2
Långtidsfrånvaro*	61,3	61,2	56,2	53,8	57,6	47,3	43,7

Arbetsmiljö

Indexvärde HME

2014	2015	2016
69	70	74

Anmällda olycksfall och tillbud

2014	2015	2016
4	11	19

Lägesbedömning:

Bedömning görs för hela nämnden.

4. Sammanfattande GEH-bedömning för nämnden

Ekonomi

Har brister

Nämndens verksamhetsmål

Bra,

Södertälje kommun som arbetsgivare

Ok

Nämndens sammanfattande bedömning:

Ok

5. Internkontrollen

Utöver de obligatoriska kontrollerna finns inom kultur- och fritidsverksamheten ett eget kontrollområde, som avser utbetalning av föreningsbidrag. Kontroll inom detta område är utfört. Ett slumpmässigt urval av alla utbetalningar under perioden 201501 – 201604 har granskats. Urvalet visar att alla utbetalningar har gjorts till rätt adressat och är grundade på fastställd bidragsregel eller annars särskilt beslut/avtal.

Bland obligatoriska kontroller har Telge Inköp gjort en redovisning om inköp. Rapporteringen visar att 62 % av inköp – efter viss avgränsning – är gjorda med upphandlade avtalade parter. Det låga resultatet är till största del beroende på inköp inom kulturverksamhet som till stor del är undantagna från upphandlingskrav. Det gäller t.ex. inköp/inhyrning av film för visning, scenföreställningar, artister mm.

6. Framtida utveckling

Framtiden handlar om att fortsatt ta vara på det utbyggda utbudet för kultur och fritid inom de olika verksamheterna. En viktig framtidsfråga avser det succesiva genomförandet av fastställd biblioteksplan. Fortlöpande ska verksamheten präglas av ständig utveckling och förbättring. Föreningsstödet och samarbetet med föreningarna betyder mycket för utbudet av kultur och fritid i Enhörna kommun och kommer att fortsätta. Den sporthall som planeras i anslutning till ny grundskola vid Ekeby Gård, kommer att bli ett betydande tillskott för möjligheterna att bedriva idrott i Enhörna. Genom investeringar i anslutning till Enhörna IP (asfaltunderlag till isbanan) motionsspår (ny belysning) och utegym har framtida förutsättningar för bl.a. spontanidrott förbättrats. Utrymmet för kostnadsminskningar genom rationaliseringar är begränsat, då så stor del av verksamheten bygger på föreningssamarbeten. Minskade investeringar, minskade föreningsbidrag, och minskat öppethållande på biblioteket ger lägre kostnader, men också försämrat utbud och service. Enhörnaborna uppskattar alltmer sitt bibliotek. Utlåningen ökade kraftigt – 23 % – på biblioteket mellan åren 2014 och 2015, som då slutade med högsta sedan start. Fram till och med augusti såg det ut som det skulle bli nytt rekord igen men under september-december föll utlåningen tillbaka.

Kultur- och fritidskontoret har tagit fram ett underlag för ett kulturpolitiskt program under 2016, som det ska arbetas vidare med och tas beslut om 2017. Södertäljes kulturpolitiska program ska vara en politisk viljeinriktning och ett politiskt styrmedel för de kommande fem åren. Programmet ska vidare vara övergripande och genomsyra kommunens samtliga verksamheter, och ange inriktning för det kulturpolitiska arbetet i kommunala nämnder och bolag. Programmet ska tydligt kopplas till såväl de övergripande målen för kommunen som nationella kulturpolitiska mål och regionala visioner och utvecklingsplaner. Följande ska prioriteras i programmet:

- Barn och unga – alla barn och unga har rätt till kultur, språk och upplevelser
- Attraktiv livsmiljö – kultur bidrar till lokal utveckling
- Öka kulturens tillgänglighet – alla medborgare ska ges möjlighet att delta och verka i kulturlivet
- Barn och unga – alla barn och unga har rätt till kultur, språk och upplevelser
- Attraktiv livsmiljö – kultur bidrar till lokal utveckling
- Öka kulturens tillgänglighet – alla medborgare ska ges möjlighet att delta och verka i kulturlivet

Staffan Jonsson

kultur- och fritidschef

**Södertälje
kommun**

Samhällsbyggnad

Underlag till årsbokslut, 2016 Enhörna

Samhällsbyggnad och offentlig miljö

Uppföljning av mål för Samhällsbyggnad och offentlig miljö

KF-mål 1:

Medborgarnas uppfattning om Södertälje som en plats att bo och leva i ska förbättras (Bostäder, kommunikationer, gator och vägar, gång- och cykelvägar, trafiksäkerhet och parker)

Uppföljning: (SBN, TN, KDN)

Medborgarnas uppfattning om Södertälje mäts med SCB:s medborgarundersökning som kommunen genomför vartannat år. Den senaste undersökningen genomfördes våren 2015 då samtliga områden fick ett något bättre betyg än 2013 utom inom området bostäder.

Antalet enkäter är för få för att det ska vara möjligt att följa upp målet per kommunal del men det sammanfattande Nöjd-Region-Index (NRI) för hur medborgarna bedömer Södertälje kommun som en plats att bo och leva på blev 44. Det är lägre än genomsnittet för deltagande kommuner (60) men högre än kommunens resultat 2011 (41) och 2013 (42).

Nästa undersökning kommer att genomföras under 2017.

*Lägesbedömning i bokslutet 2016 för målet: **OK***

KF-mål 2:

Antalet nybyggda bostäder per år ska öka.

Uppföljning: (SBN, KDN, TN)

Antalet nybyggda bostäder under året tas fram av kommunens statistiker som bearbetar uppgifter från bygglovsenheten och som enligt lag ska inrapporteras till SCB. Fram till november 2016 rapporterades 315 färdigställda lägenheter varav 185 i småhus och 130 i flerbostadshus. De områden i vilka flest lägenheter färdigställdes var Ritorp (86 st) och Glasberga sjöstad (85 st). Utöver de 315 lägenheterna färdigställdes sex specialbostäder (bostäder för äldre-/funktionshindrade eller studenter).

Enligt bostadsbyggnadsantagandena som gjordes i samband med befolkningsprognosen och som antogs av KS i maj, skulle 251 bostäder, varav 219 i enbostadshus och 32 i flerbostadshus ha färdigställts. Under 2015 färdigställdes 263 bostäder varav 211 i småhus och 52 i flerbostadshus.

I tabellen nedan redovisas antal färdigställda lägenheter efter typ och kommunal del.

	Småhus	Flerbostadshus	Totalt
Södertälje exkl. kommundelarna	150	126	276
Järna kommundel	18	4	22
Hölö-Mörkö kommundel	7	0	7
Vårdinge-Mölndal kommundel	3	0	3
Enhörna kommundel	7	0	7
Summa	185	130	315

*Lägesbedömning i bokslutet 2016 för målet: **Ok***

KF-mål 3:

Tjänster och uppdrag inom samhällsbyggnadsprocessen som uppfyller kommunens garantitider och ambitioner i strategiska styrdokument ska ligga kvar på hög nivå.

Uppföljning: (SBN, KDN, TN, MN)

Nämndens styrtal: Förfrågningar/ansökningar som får besked enligt kommunens tjänstegaranti för bygglov respektive enligt nya plan och bygglagen (PBL) ska öka.

Bygglov och förhandsbesked

Vid ansökan om bygglov ska skriftligt svarsmeddelande lämnas inom 5 arbetsdagar enligt kommunens tjänstegaranti och besked om eventuellt behov av kompletterande handlingar lämnas inom 20 arbetsdagar. I enlighet med PBL ska alla sökanden meddelas beslut om bygglov eller förhandsbesked inom 10 veckor från det att en komplett ansökan inkommit. (Enligt PBL kan man om det är nödvändigt på grund av utredningen i ärendet, förlänga tiden en gång med högst 10 veckor utöver de ursprungliga veckorna.) Bygglovenheten har under året lagt mycket fokus på att ta fram nya rutiner och mallar. Ett av målen med det arbetet är att antalet beslut som beslutas inom 10-veckorsgarantin ska öka.

I tabellen nedan visas hur stor del av samtliga inkomna ansökningar till och med december 2016 som uppfyller 5-dagars, 10-dagars, respektive 10-veckorsgarantin. Siffrorna inom parentes visar förra årets uppföljning. Införandet av en ny arbetsrutin har resulterat i att 5-dagarsgarantin uppfylls för samtliga ärenden. Den genomsnittliga handläggningstiden för ett ärende är 72 dagar. Handläggningstiden ska räknas från det att ärendet är komplett. Tidigare har handläggningstiden räknats från det att remissvaren har kommit in till kontoret. Det gör att det inte går att jämföra handläggningstiden med tidigare år.

Bygglov och förhandsbesked 2016-01-01 – 2016-12-31

	Södertälje (totalt)	Enhörna	Järna	Hölö/Mör kö	Mölnbo
Uppfyllt 5 dagarsgarant (bekräftelse på att ärendet inkommit). * Ny arbetsrutin.	100% (100%)	100%	100%	100%	100%
Uppfyllt 20-dagarsgarantin (begäran om komplettering eller återkoppling till sökanden via brev, mejl telefon eller besök inom 20 arbetsdagar)	80% (82 %)	78%	74%	70%	77%
Uppfyllt nämndens 10-veckorsgaranti (beslut inom 10 veckor från att ärendet är komplett)	85 % (90,5 %)	71%	92%	82%	87%

Planbesked

Enligt PBL ska planbesked (ja eller nej till att starta en planläggningsprocess) ges inom 4 månader.

I slutet av 2015 påbörjades arbetet med att införa nya rutiner kring planbesked. Detta arbete sätts i full skala i juni 2016. Rutinen innebär att alla inkommande förfrågningar och planbesked bedöms i en kontorsövergripande förprövningsgrupp. Målet är att effektivisera och kvalitetssäkra arbetet för att kunna lämna ett svar om planbesked för samtliga ärenden inom fyra månader.

Under 2016 har 59 planbesked inkommit av dessa har 10 fått ett positivt planbesked där vi avser att inleda ett planarbete och 6 förfrågningar har vi meddelat att vi inte avser inleda planarbete enligt sökandes önskemål. Av de 6 där vi lämnat ett negativt besked har vi i 4 fall meddelat att vi först avser att genomföra en strukturplan där vi tar hänsyn till sökandes önskemål och att vi därefter kan ta upp frågan igen för planuppdrag.

Uppföljning av inriktning i Mål och budget

1. *Stadsutvecklingen ska ske med ett brett perspektiv så att medborgarnas och företagens olika behov beaktas i ett tidigt skede i samhällsbyggnadsprocessen. Processen ska utvecklas och bli mer transparent för att underlätta för fler byggherrar och fastighetsägare att genomföra projekt och för att södertäljeborna ska ha en inblick i vad som planeras och goda möjligheter att delta i processerna. Planberedskapen för nya bostäder, förskolor, skolor, stödboenden, andra offentliga lokaler/anläggningar samt företagsmark ska möta efterfrågan. Nyttillkomna bostäder ska möta efterfrågan från olika målgrupper.*

Uppföljning: (SBN, KDN)

Kontoret arbetar med en rad olika projekt med syfte att utveckla och effektivisera arbetsprocesserna och upprätthålla en hög planberedskap. Arbetet med en Teknisk handbok har påbörjats för att kvalitetssäkra arbetet med tekniska lösningar, drift- och genomförandefrågor samt byggnation av kommunal

infrastruktur, och en kommunikationsplattform håller på att tas fram för att förbättra och underlätta den interna och externa kommunikationen i samtliga samhällsbyggnadsprojekt.

Implementering av Projektorienterat arbetssätt fortgår vilket bland annat har resulterat i en gemensam projektportfölj för hela kontoret tillsammans med nya rutiner för bedömning av och prioritering mellan nya projekt. En kontorsövergripande förprövningsgrupp har tillsatts för att stötta kontorets ledningsgrupp att göra kvalitetssäkrade bedömningar av inkommande förfrågningar, förslag på exploateringar och ansökningar om planbesked, med utgångspunkt i översiktplanen och andra relevanta styrdokument.

Arbetet med att införa en gemensam kartplattform för Södertörnskommunerna är nu genomfört och det nya kartsystemet driftsattes i december 2016. Arbetet med e-tjänster, digital nämndhantering, digitalisering av ärendeflöden samt fortsatt utveckling av ärendehanteringssystemet Public 360 fortlöper också enligt plan.

Projektet ”En effektivare samhällsbyggnad process”, som har genomförts i samarbete mellan Kiruna kommun och Södertälje kommun, har avslutats och slutrapporterats till Boverket i augusti. Det övergripande syftet med projektet har varit att skapa ett mer tillgängligt och effektivt sätt att kommunicera med berörda målgrupper gällande samhällsbyggnadsprocessen. Slutresultatet från projektet är bland annat ett informationsmaterial riktat till intressenter och exploatörer med syfte att underlätta för byggherrar att genomföra projekt i kommunen. Utöver informationsmaterialet har även ett antal nya rutiner arbetats fram.

En förstärkt Markanvisningspolicy antogs i Kommunfullmäktige i december. Den kommer att användas vid kommande markanvisningar och exploateringar för att minska möjligheterna för otillbörliga exploatörer.

Kontoret ser framöver ett stort behov av kompletterande planeringsunderlag för att kartlägga och tillgodose det ökade behovet av bostäder och verksamhetslokaler. Under året har kontoret påbörjat arbetet med en Utbyggnadsstrategi som planeras att färdigställas i slutet av 2017. Kontoret har även påbörjat arbetet med ett flertal strukturplaner, ett instrument som inte finns i den traditionella planprocessen men som är ett effektivt verktyg för att hantera den stora efterfrågan på byggbar mark samt för att involvera och engagera södertäljeborna redan i ett tidigt planeringsskede, innan man påbörjar ett detaljplanearbete. Strukturplaner är större markanvändningsstudier som syftar till att genomföra mer övergripande studier på stadsdelsnivå för att se var är det lämpligt att förtäta staden med fler bostäder, utan att tappa områdets särart och karaktär. Det nya arbetssättet förväntas effektivisera arbetet och spara tid i efterföljande planuppdrag. Vid årsskiftet hade kontoret påbörjat strukturplaner för Södertälje södra, Geneta, Ronna, Östra Holmfastvägen samt Mariekälla/Saltskog.

Uppföljning av övriga inriktningar inom området Samhällsbyggnad och offentlig miljö

- 1. Det är prioriterat att i enlighet med översiktsplanen utveckla tyngdpunkterna på landsbygden. Kommunen ska därför arbeta för att de fördjupade översiktsplanerna för Järna och Ytterenhörna samt ortsanalyserna för Hölö och Mölnbo förverkligas.*

Uppföljning: (SBN, KDN)

Översiktsplanens inriktning för utveckling av landsbygden är att i första hand lokalisera ny bebyggelse i direkt närhet till Järna, Hölö, Mölnbo tätorter samt Ekeby-Tuna-Sandviken tätorter i Enhörna. All storskalig utbyggnad ska lokaliseras i lägen med god tillgänglighet till kollektivtrafik, och det är dessutom viktigt att beakta jordbruksmarkens värden vid avvägning mot annan markanvändning.

Enhörna:

Enligt fördjupad översiktsplan för Ytterenhörna (2009) föreslås Ekeby få nya bostäder, förskola och eventuellt ett område för mindre företagsetableringar och Sandviken föreslås få bevarandeområden, områden med befintlig bebyggelse som får större byggrätt och nya områden.

Kontoret har under året arbetat med detaljplanering av Sandvikenområdet med syfte att möjliggöra cirka 290 nya bostäder samt anslutning av befintlig bebyggelse i Sandviken till kommunalt VA. Kontoret utreder även en eventuell etablering av nytt motorcentrum i Enhörnagropen samt en möjlig exploatering kring väg öster om Ekeby vilket skulle möjliggöra ca 300-400 nya bostäder.

Detaljplanen för att möjliggöra en ny skola i Enhörna har blivit överklagad i samtliga rättsinstanser och ärendet ligger nu hos högsta domstolen. Arbetet med detaljplanen Barnflickan 2 avseende småskaliga flerfamiljshus i Ekeby har avstannat pga. av projektekonomiska skäl hos Telge fastigheter.

Järna:

Fördjupad översiktsplan för Järna tätort med omgivning (2014) slår fast att Järnas småstadskaraktär ska vidareutvecklas genom förtätning och utveckling av centrum och längs huvudstråk. Principen är att nya utbyggnadsområden i första hand ska lokaliseras inom tre km radie från Järna station.

Just nu pågår detaljplanering av flera områden i Kallfors vilka tillsammans möjliggör ca 200 nya bostäder. Kontoret arbetar också med en detaljplan för Farstanäs med syfte att utveckla befintlig campingverksamhet. Detaljplanen för Ytterjärna konsthall och konferens har antagits under året.

Hölö-Mörkö:

Enligt ortsanalysen för Hölö (2009) ska utbyggnad av bostäder i första hand ske i eller i direkt anslutning till tätorten för att hålla samman bebyggelsen och därmed ge förutsättning för god offentlig och kommersiell service samt hållbart resande. I andra hand bör bebyggelse placeras i anslutning till befintliga kollektivtrafikstråk.

Utvecklingen av kommundelen koncentreras till Wij-området vilket ligger i linje med ortsanalysen. Detaljplanearbetet pågår med syfte att möjliggöra en etablering av ca 100-200 bostäder och en förstärkning av Hölö som tyngdpunkt. En blandning av upplåtelseform i Wij-området gör det möjligt att erbjuda olika boendeformer. Flera exploitörer är intresserade av att bygga.

Vårdinge-Mölnbo:

Ortsanalysen för Mölnbo (2008) förordar att eventuella utbyggnadsområden bör ligga i anslutning till eller inne i Mölnbo, så nära kollektivtrafik och centrum som möjligt, att särskild hänsyn bör tas till den kulturhistoriska miljön och landskapsbilden, och att ny bebyggelse inte bör lokaliseras på öppen åkermark.

Kontoret arbetar med exploatering av fastigheten Skolbänken vilket innebär en förtätning i Mölnbo tätort med ca 30 nya bostäder. Planering av eventuell exploatering Visbohammar pågår.

2. *Järna förändras. Den unika och spännande kommundelen är ett samhälle där många vill leva hela sitt liv, men är också ett populärt besöksmål. Järna har ca 10 000 invånare och är därmed större än flera svenska kommuner. En särskild utredning "Framtid Järna" ska under 2016 genomföras avseende mötesplatser, bibliotek, bostadsutveckling, centrumutveckling och besöksmål. Detta arbete ska resultera i ett program för Järna som en växande del av Södertälje kommun och beaktas i kommande Mål- och budget.*

Uppföljning: (SBN, KDN)

Inom ramen för centrumutvecklingen i Järna tätort har kontoret haft en workshop med Järna kommunalnämnd som ett led i arbetet med att identifiera en tydlig målbild för vad Järna är och hur man ser på den framtida utvecklingen. Med utgångspunkt i medborgardialogen har en plan för upprustning av Järna centrum tagits fram och mindre åtgärder påbörjats, t.ex. belysning, nya blomurnor samt byte av häck runt scenen.

3. *Kommunen ska verka för att öka andelen gående, cyklande och kollektivt resande i samverkan med ansvariga aktörer på trafikområdet. I enlighet med cykelplanen genomförs fortsatta investeringar för en ökad andel cyklande, genom upprustning av befintliga cykelbanor, samt anläggning av nya banor.*

Uppföljning: (SBN, TN, KDN)

Genomförandet av cykelplanen fortlöper enligt tidplan. De delprojekt som har genomförts i år är anläggande av en gång- och cykelväg på Viksängsvägen, Aspegrensvägen, del av Oxbacksleden samt uppförande av cykelpumpar på Ekdalsgatan och vid Östertälje station. Sommarens problem med motorsvägsbron har resulterat i att delprojektet Mälarrampen har blivit försenat men arbetet kommer att slutföras under våren 2017.

Södertälje kommun ingår i ett samarbetsprojekt med Scania och KTH inom områdena Mobility management, Living Lab Södertälje, Smart Cities och Connected Mobility Arena med syfte att främja andelen gående, cyklande och kollektivt resande. Detta kommer att vara ett viktigt utvecklingsområde

framöver och är tätt kopplat till kommunens trafikstrategiarbete. Ett kommuninternt arbete för hållbart resande pågår också där bland annat utvärdering och utveckling av kommunens bilpool ingår.

4. *Satsningar på trafiksäkerheten ska fortsätta för att minska olyckor och öka tryggheten, främst för gång- och cykeltrafikanter men även för bilister.*

Uppföljning: (TN, KDN)

I utbyggnaden av cykelplanen sätts behovet av trygghet och säker trafikmiljö för gående och cyklister i fokus. Om det är möjligt görs utbyggnaden alltid som en kombinerad gång- och cykelbana för att på ett kostnadseffektivt sätt skapa en säker och trygg trafikmiljö för gående och cyklister. I detaljplanearbetet läggs stort fokus på dessa frågor och även i satsningen på vintervägnätet är gång- och cykelbanor prioriterade.

Parallellt med det löpande arbetet med specifika trafiksäkerhetsåtgärder arbetar kontoret med flera strategiska projekt med fokus på att förbättra trafiksäkerheten. Ett skolvägsprojekt pågår där kontoret genomför åtgärder för att göra skolbarns vägar till och från skolan säkrare. Åtgärderna baseras på en webbaserad trafiksäkerhetsanalys. I år har tre skolor fått möjlighet att delta. Arbetet med en hastighetsplan samt en trafiksäkerhetsplan har också påbörjats.

Samhällsbyggnadskontoret har påtalat behovet om utbyggnad av GC-väg utmed väg 57 för trafikverket men hittills har ingen åtgärd genomförts. Kontorets bedömning är att kommunen får stå för en eventuell utbyggnad. I februari 2017 kommer kommunen tillsammans med länsstyrelsen, länsförbundet i Sörmland och Gnesta kommun att uppvakta trafikverket för att driva frågan om ökade insatser för att öka säkerheten för barn utefter väg 57.

5. *Arbetet med Almnäs ska fortsätta i samverkan med övriga aktörer i området. Almnäs har ett av Sveriges bästa lägen för företagsetableringar, området har även förutsättningar att bli ett miljömässigt föredöme avseende hur ett hållbart logistik- och industriområde utvecklas.*

Uppföljning: (TN, KDN)

För att möta efterfrågan på verksamhetsmark arbetar kontoret med utveckling av både Morabergsområdet och Almnäs. I Almnäs pågår just nu flera detaljplaneprojekt med syfte att möjliggöra industri med inriktning mot logistik. Inom området har två detaljplaner vunnit laga kraft under året och arbetet med att förlägga nya VA-ledningar pågår. Flera intressenter har visat intresse men försäljning avvaktar VA-utbyggnaden. En omfattande trafikutredning pågår för att utreda förutsättningar för en förbättrad framkomlighet och tillgänglighet i och runt Morabergs handelsområde, vilket är en förutsättning för att utöka handelsområdet. Programarbetet för Pershagen 1:4 och Bränninge gård 1:1 (Kilenkrysset) har också påbörjats.

Kontoret arbetar dessutom med att genomföra utpekade aktiviteter kopplat till kommunens näringslivsstrategi. Det handlar bland annat om att sammanställa och synliggöra kommunalt innehav av verksamhetsmark med aktiv marknadsföring av Södertälje för företagsetableringar, att åskådliggöra och kommunicera planläggningsprocessen med näringslivet, samt att kontinuerligt utveckla och förstärka bemötande, tillgänglighet och kompetens inom våra myndighetsområden.

6. *Det är viktigt att värna jordbruksmarken i enlighet med översiktsplanens intentioner så att beroendet av att importera livsmedel inte ökar. Behovet av lokal- eller närodlat kommer med all sannolikhet att öka i framtiden och det är angeläget att vara förberedd på den utmaningen. Fler odlingslotter och kolonilotter samt möjliggörande av stadsodling ska kunna tas fram inom kommunen för att möta efterfrågan. Den strategiska inriktningen för kommunens brukbara mark ska vara en successiv övergång till ekologisk produktion. En odlingsstrategi ska därför tas fram för att bland annat hitta lämpliga platser i kommunen för detta.*

Uppföljning: (TN, KDN)

Kontoret har påbörjat arbetet med att ta fram en odlingsstrategi. Strategin ska omfatta all jordbruksmark i kommunen och andra lämpliga ytor för odling i tätorten med omnejd. Projektet är uppdelat i två etapper. Den första etappen färdigställdes i slutet av 2016 och innehåller ett förslag på struktur och innehåll i odlingsstrategin, framtidsscenarioer, förutsättningar och former för olika typer av odling samt behov av reglering av marken.

Sedan 2015 deltar Södertälje även i EU-projektet Agri-Urban där 11 städer/regioner i Europa samarbetar kring utmaningen att skapa fysiska platser och förutsättningar för att öka sysselsättningen inom livsmedel och jordbrukssektorn, samtidigt som möjlighet till stadsnära odling förstärks. Under fas 1 av projektet genomfördes en nulägesanalys och i maj fick projektet godkänt att fortsätta in i fas 2 med mål att ta fram en handlingsplan fram till projektslut 2018. Det fortsatta arbetet kommer att ske i nära koppling till projekten Matlust, MAP2020 och Odlingsstrategin.

*Lägesbedömning sammantaget för området Samhällsbyggnad och offentlig miljö: **Ok***

Nämndens egna mål

Uppföljning av nämndens mål och uppdrag

1. Beslut om planområdet kring Barnflickan 2.

Arbetet med detaljplanen Barnflickan 2 avseende småskaliga flerfamiljshus i Ekeby har avstannat eftersom Telge Fastigheter utreder ekonomin i projektet.

2. Se över trafiksäkerheten utmed Enhörnaleden, från Storängsvägen till Ytterenhörna kyrka.
GC-väg Storängsvägen-Lillängsvägen samt Lina Bro-Lina Hage.
Samtal förs med Trafikverket angående passage och busshållplats vid kyrkan.
3. Dialog om belastningen av Enhörnaleden och alternativa vägar för transporter.
Dialog pågår med SBK's ledningsgrupp om Enhörnaleden.
4. Minska motorcykelåkandet i Enhörnaskogarna.
Kontoret utreder en eventuell etablering av nytt motorcentrum i Enhörnagropen
5. Ny lekplats.
Lekplatsen vid Ekorrstigen har kompletterats med en större lekutrustning.
6. Ta upp frågan om att förbättra trafiksäkerheten vid busshållplatser med säkrare passager för gång- och cykelväg med SL.
Samhällsbyggnadskontoret har regelbundna möten med SL då kommunens/kommundelarnas samlade behov och synpunkter framförs.
7. Parkering Underåsbadet.
Befintliga ytor planeras att grusas upp men detta är ännu inte åtgärdat i avvaktan på besked från Länsstyrelsen om hantering av befintligt strandskydd.
8. Ny väg från Enhörnaleden till Sandviken och VA till Sandviken.
Kontoret har under året arbetat med detaljplanering av Sandvikenområdet med syfte att möjliggöra cirka 290 nya bostäder samt anslutning av befintlig bebyggelse i Sandviken till kommunalt VA. Kontoret utreder även en möjlig exploatering kring väg öster om Ekeby vilket skulle möjliggöra ca 300-400 nya bostäder. Detaljplanen för att möjliggöra en ny skola i Enhörna har blivit överklagad i samtliga rättsinstanser och ärendet ligger nu hos högsta domstolen.
9. Återkoppla vilka åtgärder som vidtagits m a a felanmälningar/synpunkter/frågor från Enhörnabor via Infracontrol.
Kontoret har inlett och håller på att utveckla samarbetet med kontaktcenter för att effektivisera och kvalitetssäkra arbetet med felanmälningar. Alla inkomna felanmälningar

registreras i ärendehanteringssystemet Infracontrol. Under 2016 inkom 55 felanmälningar i Enhörna kommun. Anmälningarna gällde bl.a. belysningsfel, halka, vinterväghållning, nedskräpning och felparkerade fordon. Samtliga felanmälningar får återkoppling direkt i samband med mottagandet av ärendet men själva åtgärdandetiden beror till stor del på vilket typ av fel det handlar om och hur snabbt kommunens entreprenör eller Telge nät kan agera för att åtgärda felet.

Internkontroll

Samhällsbyggnadskontoret har uppmärksammat risken för fusk och otillbörlig verksamhet i samband med markanvisning och exploatering. Arbetet har skett i samarbete med kommunens samordnare mot bidragsfusk, säkerhetsavdelning samt genom kontakter med bl.a byggmästarföreningen. Arbetet har resulterat i en förstärkt markanvisningspolicy som beslutades i Kommunfullmäktige i december 2016. Den förstärkta markanvisningspolicyn innebär att kommunen har möjlighet att ställa högre krav på byggherrar avseende bland annat redovisning av ägarförhållanden och koncernstruktur, redovisning av ekonomi och finansiering samt en redovisning eller intyg om att nuvarande eller tidigare verksamhet eller projekt inte omfattas av någon tvist eller brottsmisstanke. Granskningen genomförs av en extern part.

Under 2016 har samhällsbyggnadskontoret med hjälp av externa revisorer (E & Y) genomfört en djupgående riskinventering av bygglovsenhetens verksamhet med syfte att granska ändamålsenligheten i verksamhetens hantering av bygglovsansökningar. Uppdraget inkluderade en analys av påbörjade och avslutade ärenden under åren 2013-2016. Revisorerna konstaterade att styrningen av arbetet med bygglovsärenden är tillräcklig för att säkerställa plan- och bygglagens krav. Under ledning av den nya bygglovschefen har enheten arbetat med att tydliggöra arbetssätt och rutiner för att förhindra framtida oegentligheter. Enheten arbetar nu i team bestående av tre till fyra bygglovhandläggare, en byggnadsinspektör samt en koordinator. Teamen går gemensamt igenom alla inkomna ärenden. Koordinatorerna hjälper handläggarna med de administrativa delarna av bygglovprocessen, t.ex. begäran om komplettering och grannhörande. De kontrolläser även besluten innan expediering. Med det nya arbetssättet hjälps varje team åt i alla ärenden vilket gör handläggningen effektivare och mer rättssäker.

Internkontroll för att vi söker berättigade riktade statsbidrag

Syfte med kontrollen är att säkerställa:

1. Att vi söker rätt statsbidrag
2. Att det framgår om medfinansiering krävs
3. Att redovisningen är säkerställd så att kommunen får berättigade medel
4. Att undvika en permanent utökning av verksamheten med tillfällig finansiering

Sökta bidrag 2016

Bidrag från	Typ av bidrag	Sökt för projekt/aktivitet	Enhet	Status
Länsstyrelsen		Restaurering av Telgehus Borgruin	Upplåtelser och tillstånd	Klart
SLL	Invest.bidrag	Elväg	Stadsmiljö	Klart
Trafikverket	Invest.bidrag	GC-vägar	Stadsmiljö	Klart
Trafikverket	Driftsbidrag	Enskilda vägar	Stadsmiljö	Klart

Process/ Rutin	Kontroll-mål	Ansvarig för att kontroll utföres	Kontrollmetod (inkl frekvens)	Rappor t till	När sker rappor- tering	Resultat
Ansökan om statsbidrag	Att vi söker rätt statsbidrag	VC	Identifiera möjliga statsbidrag och dokumentera dessa i verksamhetsplanerna samt redovisa och följa upp dessa i managementrapporterna	Kontors- chef	Aug.	Rutiner ska ses över.
Ansökan om statsbidrag	Krävs medfinansiering	VC	Detta ska framgå i verksamhetsplaner och managementrapporter.	Kontors- chef	Aug.	Rutiner ska ses över.
Ansökan om statsbidrag	Säkerställa redovisning av berättigade statsbidrag så att kommunen får berättigade medel	VC	Projektplan inklusive implementering och utvärdering ska finnas för varje ansökan om statsbidrag.	Kontors- chef	Aug.	Rutiner ska ses över.
Ansökan om statsbidrag	Undvika en permanent utökning av verksamhet med tillfällig finansiering	VC	Projektplan inklusive implementering och utvärdering ska finnas för varje ansökan om statsbidrag.	Kontors- chef	Aug.	Riktlinjer samt uppföljningsrutiner ska tas fram.

Riskbedömning/konsekvensanalys i samband med för att vi söker berättigade riktade statsbidrag

A= allvarlig konsekvens

K= Kännbar konsekvens

L= Lindrig konsekvens

Sannolika fel som kan uppstå	Låg risk	Medel risk	Hög risk	Konsekvens
Permanent utökning av verksamhet	x			K
Akuta åtgärder med medel för annan verksamhet än avsedd	x			A

SBN

Internkontroll för att vi söker berättigade riktade statsbidrag

Syfte med kontrollen är att säkerställa:

1. Att vi söker rätt statsbidrag
2. Att det framgår om medfinansiering krävs
3. Att redovisningen är säkerställd så att kommunen får berättigade medel
4. Att undvika en permanent utökning av verksamheten med tillfällig finansiering

Sökta bidrag 2016

Bidrag från	Typ av bidrag	Sökt för projekt/aktivitet	Enhet	Status
Boverket	Driftbidrag	En effektivare samhällsbyggnadsprocess	Planenheten	Klart
Boverket	Driftbidrag	Insatser som har gjorts för att bostadsbyggandet i kommunen ska öka	Bygglov/kommunen	Klart

Process/ Rutin	Kontroll-mål	Ansvarig för att kontroll utföres	Kontrollmetod (inkl frekvens)	Rapport till	När sker rapport- tering	Resultat
-------------------	--------------	--	----------------------------------	-----------------	--------------------------------	----------

Ansökan om statsbidrag	Att vi söker rätt statsbidrag	VC	Identifiera möjliga statsbidrag och dokumentera dessa i verksamhetsplanerna samt redovisa och följa upp dessa i managementrapporterna	Kontorschef	Aug.	Rutiner ska ses över.
Ansökan om statsbidrag	Krävs medfinansiering	VC	Detta ska framgå i verksamhetsplaner och managementrapporter.	Kontorschef	Aug.	Rutiner ska ses över.
Ansökan om statsbidrag	Säkerställa redovisning av berättigade statsbidrag så att kommunen får berättigade medel	VC	Projektplan inklusive implementering och utvärdering ska finnas för varje ansökan om statsbidrag.	Kontorschef	Aug.	Rutiner ska ses över.
Ansökan om statsbidrag	Undvika en permanent utökning av verksamhet med tillfällig finansiering	VC	Projektplan inklusive implementering och utvärdering ska finnas för varje ansökan om statsbidrag.	Kontorschef	Aug.	Riktlinjer samt uppföljningsrutiner ska tas fram.

Riskbedömning/konsekvensanalys i samband med för att vi söker berättigade riktade statsbidrag

A= allvarlig konsekvens

K= Kännbar konsekvens

L= Lindrig konsekvens

Sannolika fel som kan uppstå	Låg risk	Medel risk	Hög risk	Konsekvens
Permanent utökning av verksamhet	x			K
Akuta åtgärder med medel för annan verksamhet än avsedd	x			A